

vergadering **28**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 15 maart 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders en Johan Danen betreffende de beslissing om de Vlaamse Energielening te hervormen door de doelgroep te beperken voor Vlamingen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming – 1104 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie – 1080 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Voorstel tot spoedbehandeling	6
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Bruno Tobback en Hermes Sanctorum-Vandevoorde betreffende de onmiddellijke bescher- ming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen – 1103 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	6
ACTUALITEITSDEBAT over het akkoord tussen de Vlaamse overheid, het Antwerpse stadsbestuur en de actiegroepen betreffende het Oosterweel- dossier – 8 (2016-2017)	6
ACTUALITEITSDEBAT over de conclusies uit het VMM-rapport betreffen- de de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders – 9 (2016-2017)	17
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	38
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dieren- welzijn, over de hervorming van de taxisector	38
ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het kritische SAR- advies bij het Actieplan Geestelijke Gezondheid 2017-2019	
ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het kritische SAR- advies met betrekking tot de onderfinanciering van de geestelijke gezondheidszorg	40
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impasse rond de bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen	46
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het realiseren van een trendbreuk inzake de uitstoot van broeikasgassen door effectieve uitstootreducties	49

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over maatregelen om het aanvechten van vergunningen strikter te reglementeren	51
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het advies van de Vlaamse Regering betreffende de hervorming van de Civiele Bescherming	54
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevroren van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie – 1080 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Voorstel tot spoedbehandeling	56
Bespreking	57
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Bruno Tobback en Hermes Sanctorum-Vandevoorde betreffende de onmiddellijke bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen – 1103 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	66
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders en Johan Danen betreffende de beslissing om de Vlaamse Energielening te hervormen door de doelgroep te beperken voor Vlamingen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming – 1104 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	67
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevroren van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie – 1080 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Stemmingen over de amendementen	68
Hoofdelijke stemming	69
MOTIE van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bruno Tobback tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders – 1105 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	69
MOTIE van Stefaan Sintobin, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken, Chris Janssens, Guy D'haeseleer en Anke Van dermeersch tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders – 1106 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	69

MOTIE van Johan Danen en Björn Rzoska tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders	
– 1107 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	70
MOTIE van Tinne Rombouts, Wilfried Vandaele en Gwenny De Vroe tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders	
– 1108 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	70
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	70
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	72
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	72

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.06 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Mathias De Clercq, Marnic De Meulemeester, Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Bart Somers: familieverplichtingen;

Caroline Gennez, Steve Vandenberghe, Daniëlle Vanwesenbeeck: gezondheidsredenen;

Caroline Bastiaens: zwangerschapsverlof.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 60/21*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders en Johan Danen betreffende de beslissing om de Vlaamse Energielening te hervormen door de doelgroep te beperken voor Vlamingen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming – 1104 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Voorzitter, ik zou graag bij motie van orde willen vragen om ons straks te beraden over de dringende agendering van een voorstel van resolutie van de heren Beenders en Danen over de nakende hervorming van de energielening die in de toekomst niet meer toegankelijk zou zijn voor alle Vlamingen. We zouden graag hebben dat het parlement zich kan uitspreken over de wenselijkheid van die hervorming, gelet op het feit dat de Vlaamse Regering zich daar eerstdaags over zal beraden.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken. Hebt u een tekst?

Joris Vandenbroucke (sp·a): Die is elektronisch al anderhalf uur geleden ingediend.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie
– 1080 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Jean-Jacques De Gucht bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, ik zou graag bij motie van orde het voorstel van resolutie betreffende de bevrozing van de toetredingsgesprekken van Turkije tot de EU willen agenderen, gezien de actuele situatie.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken. Hebt u een tekst?

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De tekst is enige tijd geleden al ingediend. U kunt die perfect terugvinden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Bruno Tobback en Hermes Sanctorum-Vandevoorde betreffende de onmiddellijke bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen
– 1103 (2016-2017) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft mevrouw Elke Van den Brandt bij motie van orde het woord gevraagd.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Nu we toch bezig zijn, ik zou graag bij motie van orde het voorstel van resolutie van mevrouw Meuleman en de heren Tobback en Sanctorum over de onmiddellijke bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen bij hoogdringendheid willen agenderen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

**ACTUALITEITSDEBAT over het akkoord tussen de Vlaamse overheid, het Antwerpse stadsbestuur en de actiegroepen betreffende het Oosterweeldossier
– 8 (2016-2017)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het akkoord tussen de Vlaamse overheid, het Antwerps stadsbestuur en de actiegroepen betreffende het Oosterweeldossier.

Het debat is geopend.

Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, bij het aantreden van onze Vlaamse Regering hebben wij een Vlaams drieluik voor de toekomst geschetst: vertrouwen, verbinden, vooruitgaan. Vertrouwen in ons eigen kunnen, maar ook vertrouwen in elkaar. Moeilijke klippen neem je niet alleen, maar wel schouder aan schouder. Vertrouwen betekent ook verbinden zodat we samen kunnen vooruitgaan. Vertrouwen begint bij transparantie, bij duidelijkheid, en dus zeggen we hier in het huis van de democratie waar het op staat. Deze Vlaamse Regering neemt haar verantwoordelijkheid. Wij zien het als onze plicht om met Vlaanderen duurzaam vooruit te gaan.

Dat brengt me naadloos bij de mobiliteit en leefbaarheid in en op de Antwerpse ring. De stapsgewijze beslissingen van deze Vlaamse Regering over de realisatie van een derde Scheldekruising, vanaf de dading met Noriant over de opsplitsing in vijf deelpercelen tot de beslissing over de financiering, zijn in dit Vlaams Parlement – en naar ik aanneem ook in brede Vlaamse geledingen – bekend en bediscussieerd. De meningen verschilden, maar over één ding waren we het altijd eens: de bereikbaarheid en leefbaarheid van Antwerpen, van Vlaanderen, zijn van gigantisch belang voor de welvaart en het welzijn van ons allen. Dat bleek nog maar enkele weken geleden in dit Vlaams Parlement.

Het is daarom dat deze Vlaamse Regering het conflictmodel heeft ingeruild voor een nieuw samenwerkingsmodel. De aanstelling van een intendant om de vele ambities op het vlak van leefbaarheid en bereikbaarheid te verzoenen, is daarbij van cruciaal belang geweest. Er zijn gesprekken op gang gekomen tussen de Vlaamse overheid, de stad Antwerpen en de burgerbewegingen waarbij volgende elementen tegen het licht zijn gehouden.

De voor- en nadelen van het Oosterweeltracé en het Haventracé in functie van leefbaarheid, in functie van mobiliteit, een sluitende financiering via tol, kostprijs en timing, met bijzondere aandacht voor het omleiden van doorgaand verkeer rond de stad. De herstructurering van de zuidelijke ring tussen Antwerpen-Zuid en Antwerpen-Oost, en de samenhang van de infrastructuurprojecten met flankerend beleid om een ambitieuze modal shift te bereiken. De resterende ruimtelijke pijnpunten in beide tracés en voorstellen voor de optimalisering ervan. De mogelijkheden inzake vertunneling van de beide tracés. De aansluitbaarheid van beide tracés op een gescheiden verkeerssysteem op de gehele of gedeeltelijke zuidelijke en oostelijke ring. De onderscheidende argumenten voor een tracékeuze, zowel op de linker- als op rechteroever.

Die gesprekken zijn u bekend. Collega's, ik zal niemand van u persoonlijk citeren, maar ik wil even teruggrijpen naar het actualiteitsdebat van 18 januari 2017. De Vlaamse Regering in de persoon van minister Weyts werd opgeroepen om vooruitgang te boeken door te vertrouwen en te verbinden. Ik stelde een parlementbrede oproep vast en ik keek naar de tussenkomsten om te zorgen voor een onderhandelde oplossing, om tot een breed gedragen oplossing te komen, om er met z'n allen voor te gaan, om energie te stoppen in het vinden van een draagvlak en een consensus, om een consensus in plaats van een conflict te zoeken.

Welnu, collega's, dat was exact onze bedoeling bij de aanstelling van Alexander D'Hooghe tot intendant, om in wederzijds respect te komen tot een open dialoog tussen de burgerbewegingen, de vele betrokken burgers, de stad Antwerpen en onze diensten. Vanmorgen hebben we een verbond gesloten tussen de Vlaamse Regering, de stad Antwerpen en de burgerbewegingen stRaten-generaal, Ademloos en Ringland. Dat verbond is geen juridisch document, maar wel een ambitieus verbond, een verbond dat bulkt van de ambities om te komen tot een gedragen oplossing voor een bereikbare, leefbare, Antwerpse regio. Hierbij is een

algemene consensus bereikt over bijkomende maatregelen en acties voor een bereikbare, leefbare regio.

De hoofdstructuur steunt op een ring voor doorgaand verkeer rond de stad en een ring voor de stad. We hebben niet enkel de ambitie om de alternatieven voor het autoverkeer vergaand te versterken, we voeren ook een ambitieus flankerend beleid dat gericht is op het bewerkstelligen van een zeer ambitieuze, maar wenselijke en noodzakelijke modal shift van 50/50 voor de uitbouw van een robuust netwerk van alternatieve modi.

We ontlasten daarbij het onderliggend wegennet in de Antwerpse regio, in de Kempen, in het Waasland zo veel mogelijk van sluipverkeer. We willen in de stad en de randgemeenten de luchtkwaliteit verbeteren en de geluidshinder verminderen. We voeren een performant systeem van verkeerssturing in dat van die aard moet zijn dat het focust op het omleiden van doorgaand verkeer rond de stad zonder daarbij negatieve effecten te sorteren op het onderliggend wegennet in de Antwerpse regio, de Kempen of het Waasland.

Collega's, de Vlaamse Regering zal een meerjarig investeringsplan opstellen dat steunt op vier grote assen. Een: een gesloten R1 met nieuwe mogelijkheden voor de stad. Twee: een verbeterde, versterkte R2 als hoofdontsluiting voor de haven en die doorgaand verkeer rond de stad stuurt. Drie: een verzachte ring voor de stad die wordt ingekapseld in het stedelijk weefsel met een ambitieus flankerend beleid, gericht op een ambitieuze modal shift. Vier: een overkapping van de volledige ring waarbij, in het kader van de eerste grote fase, de Vlaamse Regering, de stad Antwerpen en het Havenbedrijf een bedrag van 1,25 miljard euro inzetten op basis van de uitkomst van de werkzaamheden van de intendant.

Hierbij wil ik van de gelegenheid gebruikmaken om woorden van dank en waardering uit te spreken. Voor de intendant, inderdaad, die met heel veel kennis, met uitzonderlijke expertise en vooral met een ontzettend groot inlevingsvermogen, met een open en constructieve dialoog tot dit resultaat is gekomen. Voor de burgerbewegingen, die een bijzonder grote deskundigheid, een bewonderenswaardige volhardendheid en bereidheid aan de dag hebben gelegd om te komen tot een oplossing in het belang van het algemeen. Voor al mijn collega's in de Vlaamse Regering, in het bijzonder Ben Weyts, zijn kabinet en onze Vlaamse overheidsdiensten.

Om het met de woorden van de intendant te zeggen: dit Toekomstverbond is toegeving noch compromis. Dit is onze verbintenis voor vooruitgang. Het verbond bevat juiste, nodige stappen voor mobiliteit en leefbaarheid. Het sluit de historische agenda's van overheden en actiegroepen op elkaar aan, twee partners die elkaar vertrouwen, die vertrouwen in de toekomst. Daarom is het verbond ook een samenwerkingsmodel voor de toekomst. Ook in andere streken in Vlaanderen kennen we enkele complexe infrastructuurprojecten en uiteraard doen we er alles aan om ook die projecten in beweging te brengen.

Zoals we een bondgenootschap hebben bereikt met de burgerbewegingen, zo ook nodigen we u, nodigen we dit parlement uit om mee de schouders te zetten onder dit Toekomstverbond. Samen kunnen we verbinden, samen kunnen we vooruitgaan. Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan: ons drieluik voor de toekomst om de weg in te slaan van moeilijk naar morgen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Voorzitter, dames en heren, minister-president, namens de sp.a-fractie wil ik u eerst en vooral van harte feliciteren met het bereikte akkoord. (*Applaus*)

Het is een akkoord tussen de burgerbewegingen en de betrokken overheden. U hebt het al gezegd en het mag benadrukt worden: de intendant, Alexander D'Hooghe, heeft hier toch wel schitterend werk geleverd omdat hij alle betrokken partijen rond de tafel heeft gebracht en in een context van wederzijds respect en dialoog aan oplossingen heeft gewerkt.

Het akkoord is ook het resultaat van de expertise en de volgehouden inzet van de burgerbewegingen. Ze hebben samen met u de persconferentie gegeven: Ademloos, Ringland en stRaten-generaal. Het Oosterweeldossier is een stuk van hun leven. Het is ook een stuk van het leven van heel veel Antwerpenaren, bezorgde Antwerpenaren, die zich jarenlang, dag in dag uit, hebben ingezet om oplossingen uit te werken die zorgen voor een betere mobiliteit, een betere luchtkwaliteit, een betere levenskwaliteit. Dus, ze verdienen al ons respect en onze dankbaarheid.

We hebben de grote lijnen van het akkoord al vernomen via de media. We kunnen het in algemene zin ook onderschrijven, omdat we er een aantal pistes in herkennen waar sp.a jarenlang op hamerde. Ik denk aan het weghalen van het doorgaand verkeer van de ring zodat er minder autoverkeer op die ring is, wat zeker voor vlotter verkeer zal zorgen. Ik denk aan het versterken van en inzetten op alternatieven voor het autoverkeer, het versterken van het openbaar vervoer, de fietsinfrastructuur, het vervoer over het water, cruciaal en ook een van de sleutelementen van het akkoord, heb ik begrepen. Ik denk uiteraard, voor een betere luchtkwaliteit en levenskwaliteit, aan een volledige overkapping van de ring.

Het akkoord is geen eindpunt, maar een startpunt van samenwerking, en ik hoop ook een samenwerking hier in het parlement, over de partijgrenzen heen. Het is een beginpunt, en de weg is nog lang en onzeker. Daarom zou ik de regering, de betrokken minister van Mobiliteit, minister Weyts, willen vragen om ook op de punten die nog wat onduidelijk zijn, in alle constructiviteit aan oplossingen te werken, onder andere de discussies die we nu hebben: hoe kunnen we de alternatieven voor het autoverkeer versterken? Hoe kunnen we meer inzetten op openbaar vervoer? Waar kunnen we vandaag al stappen vooruit zetten? We moeten daar niet jaren op wachten.

Het andere luik – en dat is meer een bekommernis voor de minister van Begroting – is het financiële plaatje. Het is een grote investering, die natuurlijk een gigantische maatschappelijke winst gaat opleveren, maar we moeten daar toch ook wel voldoende garanties inbouwen, ook voor de overkapping.

Het is belangrijk dat die overkapping een project wordt van de moderne stadsontwikkeling, dat we daar een project van maken met voldoende groen, dat het bij manier van spreken geen betonnen bunker wordt, maar een project waar we als Antwerpenaren, als Vlaanderen, fier op kunnen zijn.

Minister-president, minister Weyts, u kunt erop rekenen dat de sp.a-fractie zoals altijd constructief zal meewerken aan oplossingen. We zien pistes die we zeker kunnen ondersteunen en wij zullen met voorstellen zeker ook graag willen bijdragen aan oplossingen. We zullen er uiteraard ook kritisch over waken dat men de ambities en de doelstellingen die vooropgesteld zijn, ook hard maakt en waarmaakt.

Men heeft nu de stap gezet om af te stappen van het conflictmodel. We hebben daar maanden geleden effectief op gehamerd dat we de uitgestoken hand van de actiegroepen moesten aangrijpen. We stappen nu af van het conflictmodel, weg van de rechtbank, naar de werktafel, om te werken aan een betere mobiliteit en een betere leefbaarheid voor de stad Antwerpen. U hebt daar een partner bij de sp.a. *(Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijn excuses, ik was nog aan het applaudisseren voor collega Kherbache. *(Opmerkingen. Gelach)*

In onze kringen wel, collega Vandenbroucke. *(Opmerkingen)*

Collega's, 'historisch' is het enige woord dat hier op zijn plaats is. En ik moet u zeggen: ik ben momenteel zo emotioneel als een mens ook maar kan worden van bakstenen. Zeventien jaar na de geboorte van het Masterplan Antwerpen is er dus nu een akkoord tussen alle partijen, een 'Toekomstverbond voor bereikbaarheid en leefbaarheid'. Ik wil namens onze fractie alvast al die partijen bedanken, eerst en vooral de Vlaamse Regering, met in het bijzonder een Vlaams-Brabander. Minister Weyts, het is niet gemakkelijk om de harten van de Antwerpenaren te veroveren. En ik ga eerlijk zijn, de eerste reacties waren van 'wa komt diejen ier doen'. Maar u ging aan de slag, met een baanbrekende nieuwe manier van aanpakken: weg van de rechtbank, naar de werkbank. U geloofde in verzoening, in overleg. En dat is uw verdienste, samen met de hele Vlaamse Regering en ook het voltallige stadsbestuur van Antwerpen, uiteraard.

Het was Bart De Wever die als een van de eersten, als ik mij niet vergis, enkele jaren geleden zei: enkel een huwelijk tussen leefbaarheid en mobiliteit zal kans hebben op slagen. En die leefbaarheid en mobiliteit, collega's, hebben elkaar niet spontaan gevonden, helaas. We hebben daar zelfs een huwelijksconsulent voor moeten aanstellen, de intendant Alexander D'Hooghe, die, denk ik, een standbeeld verdient. En dat meen ik. En in Antwerpen wil dat al wat zeggen, als je zoiets poneert. Het is onder leiding van de intendant dat er opnieuw met elkaar werd gesproken en dat middenveld en politiek eindelijk opnieuw naar elkaar luisterden.

Tot slot natuurlijk ook alle lof, uit de grond van mijn hart, voor de burgerbewegingen zelf, die – en dat mag ook gezegd worden – met open vizier en deskundigheid aan tafel zijn gekomen, die jaren van hun leven aan de tekentafel hebben versleten. Welnu, beste iedereen, het was het waard.

Dan het Toekomstverbond zelf. Dat Toekomstverbond is niet Antwerps, het is Vlaams. Het gaat niet ten koste van de rand, maar zal via een Regioraad net die rand ook betrekken. Het wordt niemand door de strot geramd, het heeft een draagvlak. Het schuift ook geen facturen door, maar werkt concreet aan een rollend fonds voor de noodzakelijke investeringen.

Ik overloop toch graag een paar concrete elementen met u. De tracédiscussie is eindelijk van de baan. Gedaan met heel Vlaanderen te gijzelen met technische debatten. Alle partijen erkennen de urgentie van een derde Scheldekruising, maar alle partijen erkennen óók de noodzaak om doorgaand verkeer verder van de stad te houden. Voortschrijdend inzicht in alle richtingen. We gaan voor een ring rond de stad en een ring voor de stad, die we verzachten. We werken ook verder de bekende pijnpunten weg, zoals het Sint-Annabos, de Deurnese Tuinen, het Noordkasteel enzovoort, maar we gaan ook, en dat is belangrijk, resoluut voor een modal shift van 50 procent vrachtwagens en auto's en 50 procent openbaar vervoer, water en allerlei andere slimme alternatieven.

En dan is er de belangrijke overkapping zelf, natuurlijk. Ook wat dat betreft, zijn er stevige engagementen. We zullen de onderbenutte kredieten van Mobiliteit en Openbare Werken toewijzen aan een rollend fonds, en voorzien daarvoor samen met de stad Antwerpen en de haven in maar liefst 1,25 miljard euro. Op welke manier geraken we daar? Heel belangrijk is dat de intense samenwerking wordt voortgezet. Er komt een Werkgemeenschap en een Regioraad, ook om iedereen te blijven betrekken, ook de rand. Op die manier kunnen we Antwerpen eindelijk opnieuw vlot trekken, kunnen we ook onze regio bereikbaar houden, en aantrekkelijk voor investeerders, die jobs creëren voor onze mensen. We kunnen onze Antwerpse haven, als een van de belangrijkste motoren van onze Vlaamse

economie, opnieuw zuurstof geven, maar kunnen ook en evenzeer de leefbaarheid van Antwerpen verbeteren.

De werken op Linkeroever starten hopelijk nog dit jaar. En dan, beste collega's, zullen we kunnen zeggen: 'We did it.' De intendant kon het vanochtend niet genoeg benadrukken, en het is hier daarnet ook al gezegd door de minister-president: wat voorligt is geen toegift, is geen compromis. Het is wel een heldere, sterke en juiste keuze voor én mobiliteit én leefbaarheid. De strijdbijl werd begraven, de schop kan in de grond. Laten we nu naar de toekomst kijken. Wat ons allemaal betreft, denk ik, is die toekomst mobiel, competitief en leefbaar. Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, de lucht boven het Oosterweel-dossier klaart eindelijk op. We kunnen met heldere blik weer vooruitkijken. En toepasselijk valt ook vandaag de zon hier in het Vlaams Parlement binnen. Na de vele jaren van soms stoeve posities, waarbij ook wij ons soms kritisch hebben opgesteld waar nodig, maar ook hoopvol en ondersteunend waar mogelijk, is er nu ruimte gekomen voor een ambitieuze en concrete samenwerking.

Het stemt me bijzonder hoopvol dat we er eindelijk in zijn geslaagd om een begin van een dergelijke werkmethode op poten te zetten, dat het ernaar uit ziet dat er eindelijk ruimte komt voor een oplossing, een oplossing voor de mobiliteit van zovele Vlamingen en ook een oplossing voor de leefbaarheid van Antwerpen. Het is hier al vaak gezegd, en voor de collega's die niet van Antwerpen zijn: u hebt er geen idee van hoe belangrijk dit is voor onze mooie stad, maar ook voor de economie van heel Vlaanderen.

Met dit Toekomstverbond kunnen we eindelijk de strop afleggen die de Oosterweelknoop aan het worden was. Met dit verbond wordt eindelijk afgestapt van het conflictmodel en wordt er niet alleen naar een 'radicaal haventracé' gekeken, maar ook naar een radicaal andere manier van aan politiek doen. Ik kan immers niet genoeg benadrukken dat dit verbond meer is dan een akkoord in een moeilijk dossier. Ik heb het grondig doorgelezen. Ik hoop dat u dat ook allemaal hebt gedaan. Dan zult u merken dat er echt nieuwe dingen in staan, een andere manier om complexe problemen aan te pakken: de hand uitsteken, expertise verzamelen, technische discussies objectiveren, samenwerking en participatie in plaats van eigen gelijk en conflict. Geen facturen doorschuiven naar volgende regeringen: er is hier ook al een financieel engagement voor een belangrijk stuk van de overkapping genomen, en daarmee blijven het geen woorden in de wind, maar zullen het ook daden op het terrein zijn.

Collega's, ik vat het even samen: het doorgaand verkeer wordt buiten de stad gebracht: een belangrijke voorwaarde om de leefbaarheid maar ook de mobiliteit te garanderen. Het verkeer zal bovendien slim worden gestuurd, en op die manier maken we van mobiliteit ook iets innovatiefs. We hebben niet alleen de oude, klassieke recepten van meer beton en meer rijstroken aangewend, maar ook moderne methoden om mobiliteit te garanderen. De modal shift die erin staat en de ambitie om ook De Lijn, de NMBS en alle vervoersmodi mee te betrekken in de Werkgemeenschap, is een nieuwe en heel gezonde manier om naar zo'n complex dossier te kijken. Bovendien wordt de overkapping gerealiseerd. Het staat erin. De overkapping wordt gerealiseerd.

Daarmee kan ik u zeggen dat ik heel blij ben en heel veel hoop heb, en kan ik ook zeggen dat wij woord hebben gehouden, niet alleen mijn eigen partij, maar ook de politiek. Als het vandaag ergens over moet gaan, dan is het niet over wie er nu gewonnen heeft, wie met dit dossier electoraal kan scoren, want dan denk

ik dat dé politiek heeft overwonnen door te tonen dat samenwerking werkt en dat we samen vooruit kunnen. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ministers, collega's, succes heeft vele vaders. Maar hier is geen DNA-onderzoek nodig om de échte vader van dit Oosterweelakkoord aan te duiden: intendant Alexander D'Hooghe is er in sneltreinvaart in geslaagd draagvlak te creëren voor een dossier dat al decennia lang de politieke scene verlamde. Dankzij zijn koelbloedigheid, expertise, creativiteit en vooral, dankzij zijn empathische aanpak, konden we het conflict eindelijk inruilen voor consensus. Om de juiste tunnels te bouwen, heb je een bruggenbouwer nodig, zei minister Crevits ooit. Alexander D'Hooghe deed en doet dat schitterend. Waarvoor ontzettend veel dank.

Dank je wel ook aan de actiegroepen Ringland, stRaten-generaal en Ademloos. Hun niet-aflatende engagement heeft dit project steeds meer en steeds sterker tot een en-verhaal gemaakt: mobiliteit én leefbaarheid. Ook op het vlak van burgerparticipatie is dit dus een historisch succes. Het bewijst de meerwaarde van het maatschappelijk dialoogmodel. De Werkgemeenschap als methode werkt. Die moeten we laten groeien tot een structurele denktank, een dynamisch klankbord, een enthousiast communicatiekanaal dat een absolute garantie wordt voor een blijvend draagvlak.

Collega's, dit akkoord legt definitief de basis voor de broodnodige derde Scheldedekruising met een radicale splitsing van het doorgaand verkeer en het lokale verkeer waardoor sluipverkeer uit de stad wordt geweerd. Het draagt het engagement om naar een volledige overkapping toe te werken. Mobiliteit én leefbaarheid, onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Maar, collega's, het zou dit project oneer aandoen, indien alleen de nadruk wordt gelegd op deze immense infrastructuuroperatie. Ook al raakte dat vaak ondergesneeuwd, het Masterplan 2020 is altijd veel meer geweest dan de Oosterweeluitdaging alleen. En dat wordt nu niet anders, integendeel. Naast 16 kilometer nieuwe weg, wordt ingezet op een modal shift en verhoogde leefbaarheid met 60 kilometer nieuwe fietsverbindingen, 30 hectare extra groen, 39 hectare extra bos en opportuniteiten voor een ambitieuze stadsontwikkeling.

Voor CD&V was het altijd essentieel dat parallel aan het Oosterweeldebat, ook ten volle werd ingezet op een modal shift. Want telkens als je denkt dat de absolute filepiek in Vlaanderen nu wel bereikt zal zijn, komen er nieuwe cijfers waaruit blijkt dat ze nog maar eens langer zijn geworden. Collega's, met beton alleen krijgen we Antwerpen – en bij uitbreiding heel Vlaanderen – niet opnieuw leefbaar en in beweging. Het Masterplan 2020 verdiept daarom naar een Routeplan 2030. Vooral nieuwe investeringen in fietsmodaliteiten zullen het verschil maken.

Enkel wanneer de erkenning van de fiets, elektrisch of niet, als volwaardige vervoersmodus, de uitbreiding van het openbaarvervoersaanbod, de waardering van het binnenvaartpotentieel en verkeerssturende maatregelen zoals de slimme kilometerheffing voor personenwagens, integraal deel uitmaken van het project, krijgen we uitzicht op een echte, duurzame oplossing voor de files die ons land meer en meer teisteren.

Het is altijd de overtuiging van CD&V geweest dat overleg werkt. Daarom is het ook belangrijk om in de verdere uitrol van het versterkte Masterplan consequent in te zetten op participatie en die uit te breiden. De gemeenten en actiegroepen in de rand rond Antwerpen zijn immers evenzeer betrokken partij. Trek hen mee in de Werkgemeenschap, want ook buiten de stad moet de Vlaamse Regering het garanderen van mobiliteit en leefbaarheid bovenaan de prioriteitenlijst zetten.

Collega's, dit is geen evident project, maar gezien het economische en leefbaarheidsbelang is de realisatie ervan een must. Als Antwerpen stilstaat, wordt dat gevoeld van West-Vlaanderen tot Limburg. Dat Vlaanderen de nodige middelen dan ook op tafel legt voor een duurzame mobiliteitsoplossing is dan ook evident. Net zoals het evident is dat Vlaanderen mee investeert in de levenskwaliteit in haar grootste stad, en dat Antwerpen zelf op een billijke manier mee betaalt voor de aangereikte stadsontwikkelingsprojecten.

Maar, collega's, dat dit niet betekent dat andere missing links of broodnodige mobiliteitsprojecten in de rest van Vlaanderen worden geliquideerd, maakt essentieel deel uit van dit ruime politieke akkoord. Meer nog, dit akkoord moet een inspirerend voorbeeld zijn om van Ieper tot Maaseik mobiliteit en leefbaarheid te verzoenen in ambitieuze investeringsprojecten.

Minister, Vlaanderen heeft met dit akkoord een spectaculaire hefboom in handen om de oplossing voor het mobiliteits- en leefbaarheidsvraagstuk een hele stap dichterbij te brengen. Maar het werk is verre van af. Voor het verdere proces wil ik namens mijn fractie uw engagement vragen voor vier voor ons cruciale flankerende uitdagingen: maak van de Werkgemeenschap de spil in de verdere realisatie van het ruime Masterplan, en betrek ook de rand rond Antwerpen hier structureel in; neem de vervoersregio Antwerpen snel op in het regelluw kader zodat de lokale besturen van de ruime regio actief worden betrokken bij het beleidsvoorbereidend werk; maak werk van de broodnodige verkeerssturing via de kilometerheffing voor personenwagens, het is tijd om de fase van de draagvlakstudie af te sluiten en over te gaan tot de opmaak van een ambitieus stappenplan; concretiseer de voorstellen voor de realisatie van de modal shift die ervoor moet zorgen dat 50 procent van de verplaatsingen rond Antwerpen zal gebeuren met andere vervoersmodi dan de wagen, de fiets in het bijzonder. Veel succes aan heel de ploeg! (*Applaus bij de meerderheid, sp.a en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mijnheer Van den Heuvel, u hebt een aantal mensen bedankt, maar ik denk dat u iemand vergeten bent, dus ik ga dat in uw plaats doen. Dank u wel, minister Weyts, om het initiatief te nemen zodat we gekomen zijn waar we nu gekomen zijn. Dank u wel! (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Beste collega's, geachte Vlaamse Regering, goed gedaan! Er is een belangrijke stap gezet. De grote winnaars van vandaag zijn de Antwerpenaren en de burgerparticipatie.

Want wat is er gebeurd? Ik voel mij in deze sfeer van een Oscaruitreiking toch geroepen om de waarheid te benoemen. Wat is er vandaag en de voorbije weken gebeurd? Dat na jarenlang koppig vasthouden aan het eigen project, waar geen ruimte was voor aanpassingen aan het plan, geen ruimte voor een fundamentele debat over mobiliteit, nu eindelijk de Vlaamse Regering overstag is gegaan. Dat is een hele goede zaak. Want als je het bekijkt, stond het doorgaand verkeer rond de stad niet in de plannen van de Vlaamse Regering, maar zit het nu wel in het Toekomstverbond. De nadruk op duurzame mobiliteit, 50 procent van het verkeer in de stadsregio wordt duurzaam, zoals openbaar vervoer en fietsen: het stond niet op de radar van de regering, het staat nu in het Toekomstverbond.

De eerste financiële schijf van de overkapping – ik vraag er al meer dan een jaar naar – staat eindelijk op papier.

De participatie van iedereen – de heer Van den Heuvel heeft dat wel genoemd – bij de uitbouw van grote projecten: het bestaat nu, het bestond niet. Tot nu toe

ging de Vlaamse Regering altijd uit van twee principes. Het eerste principe is: verkozen is verkozen en we zullen wel beslissen. Het tweede principe is: BAM is heilig. Die principes zijn nu verlaten en vervangen door een Werkgemeenschap. Het is heel wat en het is een goede zaak.

Het is een bewijs dat burgerparticipatie, protest, consequent oppositie voeren, loont. Ik ben daar oprecht blij om. Iedereen weet dat ik een oud-strijder ben in dit dossier en dat ik al langer met overkapping bezig ben dan dat ik in de politiek zit. Het is voor mij dus ook best wel emotioneel om vandaag dat eerste miljard euro voor die overkapping in de documenten te zien verschijnen.

Maar dit akkoord – het is al gezegd door mevrouw Kherbache – is geen eindpunt, maar een nieuw beginpunt. Want er zijn nog heel wat vragen onbeantwoord. Er zijn veel aangekondigde engagementen die nog niet gegarandeerd zijn. En ik beschouw het als mijn persoonlijke missie om alle losse eindjes vast te knopen en de engagementen mee in garanties te doen omzetten.

Ik neem u alvast mee naar vier van die punten die nu met dit akkoord op de agenda gezet zijn. Eén, het openbaar vervoer. We gaan nu uit van 50 procent duurzaam vervoer in onze regio. Dat is een gigantische stap vooruit. Maar, minister Weyts, begin dan vandaag met het zoeken van geld. Begin vandaag met het plannen van nieuwe lijnen. Want u bent eigenlijk al te laat, als we dit op tijd in orde willen krijgen.

Twee, Oosterweel light. Oosterweel wordt gereduceerd. De vraag blijft: hoe gaat die eruit zien? De doelstellingen zijn duidelijk: er moet minder verkeer komen op die plek dan wat er gepland was, kleinere infrastructuur, minder baanvakken. Ook het Noordkasteel willen we behouden als groene long. Er zijn heel wat intenties in dit verbond die goed zijn en die in die richting gaan. Maar hoe zal het er concreet uitzien? Dat weten we nog niet en daaraan zullen we dus moeten werken.

Drie, Zwijndrecht. Ik betreur dat één handtekening hier ontbreekt. De Vlaamse Regering tekent, de actiegroepen tekenen, de stad Antwerpen tekent. Ook de gemeente Zwijndrecht is gevat in dit dossier, volop getroffen door dit bouwwerk. In de plannen die er nu zijn, zal de luchtkwaliteit in Zwijndrecht erop achteruitgaan. Het was goed geweest om ook Zwijndrecht te betrekken en mee rond de tafel te zetten.

Ten slotte, ten vierde, de A102. Het moet duidelijk zijn dat dat een geboorde tunnel moet zijn en dat we de overlast voor de betrokken gemeenten tot een minimum moeten herleiden.

Dit akkoord heeft dus heel wat werk op de plank gelegd. Laat ons daarvoor een democratisch en politiek draagvlak zoeken. Dat is ook de intentie, het staat erin. Laat ons over de fracties heen, samen, dit concreet maken.

Ik heb daarover een vraag aan de voorzitter van het parlement. In het Toekomstverbond staat negen keer een deadline, dat in april dingen gerealiseerd moeten zijn. Laat ons de volgende voortgangsreportage over dit dossier dan ook eind april plannen. Dan kunnen we op dat moment bekijken of de engagementen die hier genomen zijn, ook op die manier juist zijn ingevuld.

Laat ons dan na die voortgangsrapportage in april gezamenlijke beslissingen nemen in dit parlement om de belangrijke, positieve elementen in dit akkoord te verankeren en zoveel mogelijk garanties te betonnen.

Ik spreek namens Antwerpen als ik zeg dat we deze kans niet mogen mismeesteren. Ik dank u. (*Applaus*)

De voorzitter: Mijnheer Vanbesien, ik geef uw vraag door aan mevrouw Jans, voorzitter van de commissie. Dat is bij dezen al gebeurd. Heel snel.

Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Het Vlaams Belang is gematigd tevreden, minister-president, minister, over dit Oosterweelcompromis. Wij blijven kritisch, zeer kritisch zelfs, over de financiële haalbaarheid en de timing. Want bij gebrek aan financieel draagvlak wordt het Oosterweelcompromis op de helling gezet. Wij willen dan ook zo snel mogelijk een financiële factcheck door het Rekenhof.

Het feit dat er eindelijk een maatschappelijk en politiek draagvlak is, betekent niet dat het zogenaamd historisch compromisproject er ook komt. Het Vlaams Belang heeft de grootste bedenkingen bij de financiële haalbaarheid. De euforie in verband met het zogenaamd historisch akkoord zou wel eens in een kater kunnen uitdraaien wanneer wij een financiële factcheck uitvoeren.

Onlangs hadden wij in de commissie Mobiliteit raadsheer Jan Debucquoy van het Rekenhof op bezoek. Hij zei ons toen al dat het financiële plaatje niet klopt. Ik citeer hem: "Het huidige totaalbedrag is niet haalbaar binnen de Vlaamse begroting. Het is overigens nog steeds onduidelijk in welke mate de uitgaven voor het Oosterweelproject de overheidsschuld zullen bezwaren." Met een kostprijs van ongeveer 3,5 miljard euro voor Oosterweel en dan nog eens 9 miljard euro als men een overkapping doet, vragen wij ons af wie dat allemaal zal betalen. Hoe dan ook, ik kan u nu al melden dat Vlaams Belang zich altijd zal verzetten tegen ieder voorstel over vertolling, rekeningrijden, plaats- en tijdgebonden betalend rijden, slim rijden enzovoort, waarbij de factuur wordt doorgeschoven naar de Antwerpse automobilist. Dat kan absoluut niet de bedoeling zijn.

Minister, indien u de nodige financiële middelen vindt, zal het Oosterweelproject ongeveer ten vroegste tegen 2024 klaar zijn. Maar de Antwerpenaar is niet geïnteresseerd in hoe hij zal rijden in 2024. Hij is geïnteresseerd in hoe hij nu rijdt. In afwachting van de uitvoering van het Oosterweelproject, wil Vlaams Belang graag een aantal realisaties zien waar het nu al jaren op hamert. Dat heeft mijn voorganger in dit parlement, Jan Penris, meerdere malen gesteld.

Wij willen voor het lokale verkeer dat er een betere benutting komt van de vijf singels: Kaaïen, Leien, Singel, Ring en Militaire Baan. Die singelverbindingen kunnen beter gebruikt worden. Bijvoorbeeld door het plaatsen van de noodbruggen op de singel. Wij willen ook dat er voor het lokale verkeer gebruik wordt gemaakt van de zeven radialen. De Antwerpenaar kent ze, ik ga ze niet opnoemen. Nu worden die verbindingswegen verkeersarm en verkeersluw gemaakt. Daardoor stikt het lokale verkeer in de stad op. Wij willen dat dit wordt opgelost.

Wat betreft het doorgaand verkeer, willen wij dat de Liefkenshoektunnel onmiddellijk tolvrij wordt gemaakt, zodanig dat de verkeersstroom van oost naar west, dus van Nederland en Duitsland richting kust en Frankrijk, niet meer op de Antwerpse ring moet. Dat kan onmiddellijk gebeuren. Wij willen ook dat het verkeer voor de E19 in Ranst wordt afgeleid, en in Wommelgem het verkeer dat van het oosten komt richting haven en noord.

Wij zijn dus gematigd optimistisch, maar wij zouden toch graag hebben dat Antwerpen nu al uit de verkeersknoop geraakt, in afwachting van de factcheck en van de Oosterweelverbinding.

Wat wordt hier vandaag eigenlijk gevierd? Hier heerst een beetje een euforiestemming. Maar eigenlijk vind ik dat het enige wat hier kan worden gevierd, het akkoord is, het feit dat het akkoord bestaat. Over de praktische haalbaarheid, de financiële implicaties en de timing kan ik allerm minst mee euforisch zijn.

Minister en minister-president, de Antwerpse mobiliteitsproblemen moeten nu worden aangepakt. Dat moet snel en efficiënt worden opgelost. Daarom pleit ik voor de maatregelen die ik hier opsomde. Ze kosten aanzienlijk minder dan het hele Oosterweelproject en kunnen ook binnen de begroting passen. Antwerpenaren willen dat Antwerpen nu 'bolt', zoals wij dat in Antwerpen zeggen. Het moet nu gebeuren. *(Applaus bij Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ja, zodat ik ook in het verslag sta. *(Gelach)*

Ik wil eerst een en ander in een ruimer perspectief schetsen. Nog afgelopen week hebben wij de verkeersindicatoren bekendgemaakt, met de focus op onder andere de toename van de verliesuren, de file-uren in de avondspits. In de ochtendspits is een en ander gelijk gebleven. Er is een toename van de file-uren in de avondspits. Er was de confronterende vaststelling dat 52 procent van alle file-uren zich in heel Vlaanderen maar op twee tracés situeren: op de ring rond Brussel en op de ring rond Antwerpen. Als wij, als Vlaamse Regering, resoluut werk willen maken van een werkplan, van een groot investeringsplan in de mobiliteit, waarbij we tussen 2017 en 2019 maar liefst 5,8 miljard euro willen investeren, niet alleen in weginfrastructuur maar ook in de alternatieven voor de wagen, dan moeten we daarbovenop vanzelfsprekend ook de meest nevralgieke stukken in heel ons mobiliteitssysteem aanpakken: de ring rond Brussel en de ring rond Antwerpen. Als 52 procent van alle file-uren van alle Vlamingen verloren gaan op de ring rond Brussel en de ring rond Antwerpen, dan zijn dat dossiers van Vlaams belang, en gelden die voor alle Vlamingen en voor onze Vlaamse economie.

Ik heb begrepen dat de oplossingen die wij hier voorleggen voor Vlaams Belang niet zo dringend zijn. Het is duidelijk dat dit een project is voor heel de Vlaamse Regering, voor alle Vlamingen en voor heel Vlaanderen.

We zijn dankbaar voor de samenwerking die aan de basis heeft gelegen van het resultaat dat we u vandaag kunnen voorstellen. Na twintig jaar gepalaver over die derde Scheldekruising is daar vandaag een duidelijk akkoord over. Vanaf het begin hebben we molensteen na molensteen van rond de nek van dit project gehaald. We brengen niet alleen hulde aan de intendant, die fantastisch werk heeft geleverd, maar ook aan de burgerbewegingen, de stad, de brede Antwerpse regio en de rand. Het is namelijk niet de bedoeling om de verkeers- en mobiliteitsproblemen af te schuiven naar de rand. In het kader van de Regioraad worden die dertig randgemeenten rond Antwerpen mee betrokken bij de verdere werkzaamheden en bij de aanpak van leefbaarheid en mobiliteit. Het is evenmin de bedoeling dat er in het Waasland een verhoogde mobiliteitsdruk ontstaat door al wat er in de toekomst in en rond Antwerpen zal worden gerealiseerd. Ook daar zit de samenwerkingslogica in vervat.

Die samenwerkingslogica typeert ook deze Vlaamse Regering. We kunnen vandaag een voorstel op tafel leggen dat tot stand gekomen is in overleg met diverse partijen in en rond het Antwerpse, maar dit is ook het resultaat van langdurige nauwe samenwerking, vaak onder de waterlijn, binnen de regering, waarbij eenieder zijn verantwoordelijkheid heeft genomen op verschillende vlakken. Hier zit dus een fiere minister, maar ook een fier team en een fiere Vlaamse Regering.

Die samenwerkingslogica zien we nog ruimer : in dit Vlaams Parlement en bij de actiegroepen leeft de uitdrukkelijke vraag dat dit Toekomstverbond breder zou worden gedragen dan enkel door de partijen in deze Vlaamse Regering. Op basis van de tussenkomsten heb ik genoteerd dat daartoe grote bereidheid heerst, met een positief kritische opstelling van de meeste partijen, ook uit de oppositie. Daarom vraag ik aan de voorzitter van de commissie Mobiliteit en Openbare

werken of we kunnen bekijken hoe we dat draagvlak concreet gestalte kunnen geven, bijvoorbeeld in een resolutie.

De belangrijke boodschap van vandaag is en blijft dat het na twintig jaar gedaan is met discussiëren en procederen. We gaan nu investeren en ik dank u allen voor uw constructieve bijdrage. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *De N-VA, CD&V, Open Vld, sp.a en Groen kondigen aan een motie te zullen indienen.*

De motie moet uiterlijk om 15.25 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

ACTUALITEITSDEBAT over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders – 9 (2016-2017)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders.

Het debat is geopend.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Bij het begin van dit debat wil ik in herinnering brengen dat de waterfactuur bestaat uit drie componenten: de drinkwaterprijs, de gemeentelijke heffing en de bovengemeentelijke heffing. Oorspronkelijk moest Vlaanderen van Europa zijn rioleringen in orde krijgen tegen 2015, maar we hebben al uitstel gekregen tot 2027.

Uit het rapport van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) blijkt dat de waterfactuur hoger is dan ze zou moeten zijn. Rioolbeheerders ontvingen in 2015 via de watersaneringsbijdrage op de waterfactuur 401 miljoen euro waarvan slechts 318 miljoen euro werd geïnvesteerd. Een klein deel vloede terug naar de gemeenten die de afgelopen jaren blijkbaar minder investeerden in riolering. Een deel werd opgepot. Sommige rioolbeheerders hebben grote financiële ruimte, aldus het rapport, die wordt gebruikt voor overheadkosten zoals indirecte personeelskosten, financiële kosten, inningskosten, studiewerk, consultancy en zelfs wegenwerken. Wat dat allemaal is, is me niet helemaal duidelijk.

In drie jaar tijd zou het volgens professor Lode Vereeck, gisteren op een studiedag, gaan over bijna 300 miljoen euro die niet naar het beheer en het onderhoud van de riolering is gegaan. Dit alles is in strijd met de decreetgeving die stelt dat alle geïnde bedragen via de gemeentelijke heffing moeten worden geïnvesteerd in het beheer en het onderhoud van de riolen.

Minister, de VMM kaartte deze problematiek al aan in 2013, wat uiteindelijk resulteerde in een omzendbrief van u waarin u opriep om het doorsluizen van rioolgeld een halt toe te roepen. Alle burgemeesters en eventuele schepenen of toch een aantal onder hen hebben uw omzendbrief blijkbaar niet goed gelezen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sintobin, een kleine correctie: u zegt dat ik een omzendbrief heb uitgevaardigd in 2013 en dat daar geen rekening mee is gehouden. Daar is absoluut wel rekening mee gehouden. We hebben uitdrukkelijk in de omzendbrief gesteld dat het onmogelijk was dat de inkomsten uit de gemeentelijke saneringsbijdrage zouden worden gebruikt om dividenden uit te keren. Het is op mijn vraag dat die rapporten van de VMM er zijn. Uit die rapporten blijkt dat de omzendbrief effectief ook is toegepast en dat er geen dividenden worden toegekend aan vennoten van die rioolbeheerders. We zien wel dat er een reserve wordt opgebouwd, die wordt niet voor iets anders gebruikt. Ik zal verder in het debat nog uitleggen wat we daaraan zullen doen.

U zegt dat de omzendbrief geen effect heeft gehad, ik wil dat tegenspreken. Het effect is overduidelijk wel aanwezig, namelijk dat er geen dividenden meer worden uitgekeerd, gelukkig maar, op basis van de inkomsten van de saneringsbijdrage.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Mijnheer Sintobin, ik wil even nuanceren voor u verder gaat met uw betoog. U veralgemeent in dit geval, want er zijn ook gemeenten die hun rioolbeheer niet via een intercommunale regelen. Het is nog altijd de grootste groep van inwoners die er baat bij heeft dat gemeenten ook nog zelf hun rioolbeheer doen, weliswaar via een rioolconcessie. Veralgemeenen dat de meesten via een intercommunale werken, klopt in dezen niet.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik ben het met u eens dat er geen dividenden meer worden uitgekeerd, maar u zult ook wel hebben gelezen dat er nog allerlei achterpoortjes zijn om een deel van het geld te versluizen naar de gemeenten.

Mijnheer Nevens, als u het verslag erop naleest, zult u merken dat ik eerst heb gesproken over alle gemeenten en dat ik onmiddellijk daarna heb gesproken over sommige gemeenten.

Wat het rapport van de VMM betreft, hebben we de besluiten en de berichtgeving over de studiedag gisteren gelezen. Ik kan alleen besluiten dat nogmaals blijkt dat het toevertrouwen van nutsdiensten aan ondoorzichtige intergemeentelijke samenwerkingsverbanden er vaak toe leidt dat gebruikers hoge kosten krijgen aangerekend. In de huidige sfeer van verdachtmakingen allerhande over intercommunales en intergemeentelijke samenwerking, is er transparantie nodig. Als dit rapport een ding bewijst, dan is het dat er effectief nood is aan meer transparantie en meer controle op de waterfactuur en dit op verschillende componenten ervan zodat oneigenlijk gebruik onmogelijk wordt.

De watermaatschappijen, de rioolbeheerders, de gemeenten en hun bestuurders moeten het spel correct spelen.

Mijn vragen zijn de volgende: waarom was er al die jaren na het versturen van de omzendbrief een gedoogbeleid ten aanzien van het gebruik van de gemeentelijke heffing? Wie is daarvoor verantwoordelijk? Hoe kan de minister een en ander afdwingbaar maken bij de gemeenten? Hoe komt dit? Hebt u een zicht op het feit en klopt het dat gemeenten de afgelopen jaren minder investeren in rioleringen?

Welke initiatieven zult u nemen om, zoals u gisteren hebt aangekondigd, transparantie te creëren in de waterfactuur en in de inkomsten van de rioolbeheerders?

Hebt u een zicht op de overheadkosten? Gelet op de heisa die er de afgelopen tijd was, zoals ik daarnet stelde, rond intercommunales en rond vergoedingen

van mandatarissen, lijkt me dat een evidente vraag. Het lijkt me niet normaal dat in drie jaar tijd bijna 300 miljoen euro werd gebruikt om die overheadkosten te betalen.

Wat is uw visie op de suggestie van professor Lode Vereeck om een water-regulator te creëren? In tegenstelling tot wat energie betreft, hebben we geen reguleringsinstantie voor de waterfactuur.

De belangrijkste vraag is natuurlijk: wat zult u doen om de factuur van de consument te doen dalen? Want daar gaat het natuurlijk om. We worden geconfronteerd met onvrede bij de mensen naar aanleiding van het beleid van zowel de Federale als de Vlaamse Regering, we kennen de 'Turteltaks', we kennen de riooltaks, we kennen de rijtaks. Dit is echt een taksenregering, en u hebt nu de mogelijkheid om de waterfactuur voor de consument, voor de Vlaming die te veel en te hoge facturen betaalt, te doen dalen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De Vlamingen zijn doorgaans redelijke mensen. Ze zijn daarom ook bereid een redelijke en faire prijs te betalen voor hun water. Drie principes zijn daarbij doorgaans belangrijk, en die worden dan ook door bij niemand gecontesteerd: de vervuiler betaalt, het tarief moet in verhouding staan tot de kosten, en de bedragen die voor een specifiek doel worden geïnd, moeten daarvoor worden aangewend. Lees: bedragen die geïnd worden voor riolering, moeten aldus ook worden aangewend.

Helaas worden die principes door onze overheden nogal rekbaar ingevuld. De vervuiler betaalt, maar betaalt te veel. Het tarief staat niet in verhouding tot de kosten, en geoormerkte bedragen worden niet als dusdanig gebruikt.

Op dat laatste ga ik even door. Tussen 2005 en 2015 stegen de gemeentelijke saneringsbijdragen met bijna 800 procent: maal acht. De saneringsbijdrage was oorspronkelijk bedoeld als aanvulling om de gemeentelijke investeringen in het rioleringsnetwerk te versnellen, en dat was ook nodig. Via die saneringsbijdrage op de factuur van het water ontvingen de rioolbeheerders in 2015 alleen al samen meer dan 400 miljoen euro, ofwel 63 euro per Vlaming, terwijl de investeringen in de rioleringen maar 318 miljoen bedroegen. De middelen die via de saneringsbijdrage worden geïnd, worden zo slechts ten dele in het rioolbeheer geïnvesteerd. Bovendien blijkt nog dat de overheidskosten erg hoog zijn en vloeit een gedeelte van de geïnde bedragen nog eens terug naar de gemeenten, op een oneigenlijke manier.

De saneringsbijdrage is daar niet voor bedoeld. Wat kostenefficiëntie betreft, is er een grote verscheidenheid tussen de actoren. Uit de benchmarkanalyse blijkt dat er verschillen bestaan tussen gemeentebesturen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, maar ook in de groep van gemeentebesturen en tussen de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zelf zijn er grote verschillen. Dat is niet billijk. Dat moet anders, en vooral beter. Oneigenlijk gebruik van deze belasting gaat in tegen het principe dat bedragen die worden geïnd voor een specifiek doel, daar ook voor moeten worden aangewend.

Er zijn rioolbeheerders die het hoge tarief gebruiken om financiële reserves aan te leggen, reserves die dan in de toekomst kunnen worden geïnvesteerd. Die praktijk komt erop neer dat de huidige waterverbruikers de toekomstige subsidiëren. Ook dat is in strijd met het opzet van de saneringsbijdrage. Er zit met andere woorden geen goede kant aan. Naast een te hoge factuur is er nog een ander gevolg: het gaat veel langer duren voor in Vlaanderen het water echt proper wordt.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ik hoor drie argumenten om te stellen dat de kostenverdeling onbillijk zou zijn. Ik denk dat het decreet duidelijk is over het doel en de mogelijkheden van een saneringsbijdrage. De decreetgever heeft duidelijk gesteld dat het invoeren van een lokale saneringsbijdrage tot de bevoegdheden van de gemeenten behoort, want zij moeten nagaan hoe de kostenstructuur er uitziet en wat de uitdagingen voor de toekomst zijn. De toestand van de rioleringen is in de ene gemeente niet altijd dezelfde als in de andere, en dat geldt ook voor de kostenstructuur ervan. Verschillen per gemeente kunnen er dus wel degelijk zijn. Vandaar de gemeentelijke bevoegdheid op dit punt. Wat is er onbillijk aan deze regeling? U zegt terecht dat de vervuiler moet betalen. Er moet dus worden bepaald waar de inkomstenbronnen zijn.

U stelt dat huidige waterverbruikers de toekomstige subsidiëren. We staan voor een immense uitdaging. Er is nood aan projecten die vandaag worden uitgerold, en het zijn doorgaans projecten die niet onmiddellijk kunnen worden afgewerkt. Ik vraag me dus af wat er mis is met het opmaken van een planning en het uitrollen van werken die tijd vergen, en dat men daartegenover budgetten plaatst. Dat is de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Waarom is dat niet billijk?

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Ik heb geen vraag, maar wil de uiteenzetting van mevrouw Rombouts aanvullen. Deze Vlaamse Regering heeft de onbillijkheid in de hand gewerkt door enkele jaren geleden, in 2015, de werkingstoelagen van de drinkwatermaatschappijen een besparing van 48 miljoen euro op te leggen. Zo rolde u de rode loper voor de rioolbeheerders uit, opdat ze hun inkomsten zouden verhogen. In het Waterverkoopreglement is vastgelegd dat de rioolbeheerders een stijging met factor 1,4 kunnen toepassen. Vandaag blijkt dat elke rioolbeheerder dat ook heeft gedaan, waardoor de gemeentelijke saneringsbijdragen in 2015 zijn gestegen. En dat gebeurde op een moment dat we wisten, dankzij studiewerk van de VMM, dat er een grote financiële reserve was. We hadden er op dat moment voor moeten zorgen dat er geen verhoging zou kunnen worden doorgevoerd tot wanneer de reserves zijn opgebruikt.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, hier worden appels met peren vergeleken. In het ene geval gaat het over drinkwatermaatschappijen, in het andere over rioleringen. De koppeling van de saneringsbijdrage aan de andere ingrepen kan niet worden gemaakt.

Johan Danen (Groen): Inderdaad, er is vorig jaar een benchmarkanalyse gemaakt, zoals ik net heb gezegd. Natuurlijk kunnen er objectieven verschillen zijn tussen kosten die gemaakt zijn om een kilometer riolering aan te leggen maar uit de studie bleek dat er kosten zijn die moeilijk toewijsbaar en te verdedigen zijn. Ik pleit voor een hogere objectivering zodat we duidelijkheid krijgen waar het geld naartoe gaat en we efficiënter te werk kunnen gaan.

Of dat onontbeerlijk is of niet, ik vind wel: als er grote objectievebare verschillen zijn, moet dat wel aan het licht komen, dat moet transparant worden, want een van de grote problemen bij de drinkwaterfactuur – voor de energiefactuur geldt net hetzelfde, minister Tommelein – is dat er vaak weinig transparantie is rond welk geld waarvoor gebruikt wordt. Ik wil een pleidooi houden om dat wel te doen, om het geld duidelijk geormerkt te gebruiken, dat vind ik heel erg belangrijk.

Anderen verdedigen het idee om een spaarpot aan te leggen. Op zich is dat geen probleem, maar ik zie op dat vlak weinig vooruitgang. We zien dat de termijn om de rioleringsgraad van 95 procent te halen, een heel aantal jaren opgeschoven is. Dat moet sneller en dat moet beter. Ik vind dat niet kunnen. Er is nu al een grote solidariteit in de inning van de bijdrage van de belastingen tussen de

verschillende gemeenten en de watergebruikers onderling. Om ook nog eens solidair te zijn met de toekomst, dat vind ik een brug te ver, vooral omdat de saneringsbijdrage op vier jaar tijd maal acht is gegaan. Ik vind dat er ergens grenzen zijn, en die zijn volgens mij nu bereikt. *(Applaus bij Groen)*

Minister Joke Schauvliege: Ik heb een vraag zowel aan de heer Danen als aan de heer Beenders. Ik hoor jullie heel graag zeggen dat er een reserve is, dat er geld te veel is. 15 procent van de Vlamingen is nog niet aangesloten op de riolering. Hebt u enig idee wat de aanleg daarvan zou kosten? Wat dat inhoudt? Over welk bedrag het gaat? *(Opmerkingen van Rob Beenders)*

Het gaat over 5,6 miljard euro! Dat bedrag moeten we investeren om die rioleringen effectief gelegd te krijgen in Vlaanderen. Dus doen alsof er een overschot is, en dat het geld zomaar voor het rapen ligt, dat klopt helemaal niet. We hebben inderdaad het principe van 'de vervuiler betaalt' toegepast. Het water dat we verbruiken en dat nadien wordt gezuiverd, daarvoor betaalt de gebruiker een klein deeltje van de kosten voor de waterzuivering. Het is maar een klein deeltje. Een groot bedrag van de investeringen gebeurt nog altijd met algemene middelen vanuit Vlaanderen.

Ik ben het volledig met jullie eens dat er transparantie moet zijn, en dat is juist wat het rapport ook aantoonst. Het is op mijn vraag dat de Vlaamse Milieu-maatschappij dat rapport heeft opgemaakt. Dat stelt ons nu juist in staat om ervoor te zorgen dat de saneringsbijdrage effectief wordt aangewend om te investeren in rioleringen. Vroeger vloeiden die middelen vaak terug naar de gemeenten aan de hand van dividenden en kwamen dan terecht in de algemene middelen. Dat hebben we een halt toegeroepen met de omzendbrief.

Maar nu zien we inderdaad dat er een reserve is. We gaan rond de tafel zitten met de rioolbeheerders om dat inderdaad op te lossen, om die ook effectief aan te wenden. Als we zien dat dit niet werkt, dan zullen we het verankeren in een uitvoeringsbesluit zodat de aanwending afdwingbaar is.

Heel wat gemeenten krijgen vanuit Vlaanderen een subsidie voor riolering. Als gemeenten een subsidie vragen voor riolering en dan blijkt dat ze aangesloten zijn bij een rioolbeheerder die een grote reserve heeft opgepot, dan zal ik ervoor zorgen dat die gemeenten geen subsidies meer krijgen. Dat is mijn intentie. Dan moeten ze maar eerst de middelen aanwenden die ze zelf hebben. Ik zal in het subsidiebesluit en ook in de ranking daarmee rekening houden. Ik ben ervan overtuigd dat dan alle gemeentebesturen wel heel snel die saneringsbijdrage zullen aanwenden waarvoor ze moet dienen, en dat is investeren in nieuwe rioleringen en onderhouden van bestaande rioleringen.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ga akkoord, en ik begrijp perfect dat er een zekere planning moet voorafgaan aan rioleringswerken en dat niet alles in één, twee, drie kan worden gerealiseerd. Ik ga ook niet voorbij aan het feit dat er, zoals de minister zei, 5 à 6 miljard euro nodig is om iedereen aan te sluiten op de riolering.

Maar ik vind het wel een beetje vreemd dat zowel de minister als mevrouw Rombouts niet akkoord gaat met een aantal conclusies uit het rapport van de VMM. Ik denk dan aan het feit dat er nog steeds geld naar de gemeenten wordt doorgesluisd. In het rapport staat ook wat de VMM zegt. De VMM zegt ook dat er wel degelijk een spaarpot is bij de rioolbeheerders. Ook mevrouw Rombouts gaat daaraan voorbij, maar misschien krijg ik straks een antwoord van de minister over de 300 miljoen euro in drie jaar tijd die wordt gebruikt om bepaalde kosten te betalen aan de rioolbeheerders, waar blijkbaar niemand hier een zicht op krijgt. Ik hoop dat we daar straks duidelijkheid over krijgen.

Rob Beenders (sp.a): Minister, niemand betwist dat die middelen op termijn nodig zijn. De prioriteit vandaag is dat zelfs de VMM en Vlaamse Rioleringen (VLARIO) zeggen dat een verhoging van de saneringsbijdrage vandaag geen prioriteit is. Ze leggen de nadruk op een versnelde uitvoering van de noodzakelijke werken. Laat ons het beleid daar dus eerst op afstemmen in plaats van een spaarpot aan te leggen door de Vlamingen, dit te geven aan de rioolbeheerders die dat geld gaan beleggen en daar intresten voor krijgen. Tegelijk kan de Vlaming elke maand zijn waterfactuur betalen. Vandaag weet hij niet meer waarvoor hij betaalt. U moet de rollen omdraaien. De versnelde uitvoeringsgraad zorgt ervoor dat er geen reserves zijn en dat mensen begrijpen waarvoor ze betalen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, u hebt natuurlijk gelijk dat er een gigantische miljardenkloof bestaat tussen vandaag en overal een geschikte waterzuivering of waterafvoer. Dat is nog iets anders dan een riolering, maar er moet overal een geschikte zuivering en afvoer zijn. Net die miljardenkloof maakt de vraag wat er met al dat geld gebeurt heel legitiem. Dat is net ook het stuitende dat blijkt uit de studie van de Universiteit Hasselt: er zijn heel wat niet-rioleringsuitgaven waarover we ons vragen mogen stellen. Het gaat dan over kosten van wegenwerken, overheadkosten en inningskosten. Ik citeer even letterlijk: "Public-relationsactiviteiten."

Minister, de vraag is heel legitiem. Als de Universiteit Hasselt daarbij zegt dat het ontbreekt aan transparantie, dan moeten we in gang schieten, u als minister en wij als parlement.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Danen, uw redenering klopt niet. Ook die van de heer Sintobin toen hij op het spreekgestoelte stond, klopt niet. Het is niet omdat 25 procent van de geïnde bedragen niet wordt geïnvesteerd in de gemeentelijke rioleringsstelsels, dat we die bedragen moeten verlagen. Dat geld is echt wel nodig – dat zei de minister ook – en het volstaat niet om te doen wat we moeten doen. We moeten gaan naar 97 procent dekkingsgraad gemeentelijke riolering, en we zitten nu aan 86 procent. Het gaat er niet om dat die bedragen moeten dalen, ze moeten goed worden gebruikt.

Het is bijzonder simpel, ook voor mij en mijn partij: als de overheid bij de mensen een heffing int voor een bepaald doel, in dit geval waterzuivering, dan moet die heffing ook voor dat doel worden gebruikt, voor die waterzuivering. Als dat niet gebeurt, dan is dat een vorm van bedrog van de belastingbetalers. Zo eenvoudig is het. Het bedrag is niet te hoog, maar het wordt niet correct gebruikt.

Johan Danen (Groen): De bedragen die worden geïnd voor een specifiek doel, moeten ook daarvoor worden gebruikt. Dat hoor ik hier ook kamerbreed. Op die manier geef je de kans om op dat vlak te versterken en te versnellen, want de uitdaging is gigantisch. We hadden al veel verder moeten staan.

We blijven opgezaagd zitten met een groot milieuprobleem. De Vlaamse rivieren raken maar niet proper en de rioleringsgraad in Vlaanderen...

Tinne Rombouts (CD&V): Mijnheer Beenders, ik ben blij dat u uw boodschap snel bijstuurt. In de krant heb ik gelezen dat u heel uitdrukkelijk vraagt om de drinkwaterprijs naar beneden te halen. Dat was net het punt dat ik aan collega Danen wilde vragen. Wij weten voor welke gigantische uitdaging we staan, we weten in welke verhouding het bedrag staat dat nu in de reserve zit maar ook wordt gepland. We willen zeker niet de boodschap geven dat er momenteel te

veel middelen worden gevraagd en moeten worden geïnvesteerd, maar dat er wel een versnelde investering moet kunnen gebeuren. Daarop willen we straks verder ingaan.

Ik wil geen zaken ontkennen van de studie, collega Sintobin. Als er een zweem ontstaat over cijfers, is transparantie in de rapportage heel belangrijk.

Dat er veel te veel wordt geïnd, dat er veel te grote reserves worden opgebouwd en dat de prijzen naar beneden moeten omdat de overheid niet correct en onbillijk bezig is, daarop wilde ik daarnet mijn reactie richten.

Rob Beenders (sp.a): Ik vraag nog steeds dat de waterfactuur daalt. Ik heb mijn verhaal helemaal niet bijgestuurd en ik zal dat zo meteen ook verduidelijken.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Mijnheer Beenders, indien het mogelijk is, zou ieder van ons de waterfactuur heel graag naar beneden willen halen. Een verhoging of een verlaging van de saneringsbijdrage is momenteel niet aan de orde, zolang er geplande projecten zijn die nog niet zijn uitgevoerd. Er is nood aan transparantie door meer gedetailleerde en aparte cijfergegevens. Het is belangrijk dat we ook een zicht hebben op de reservering en op de toewijzing van de forse boekhoudkundige overschotten die er momenteel zijn bij de gemeenten. Dat is heel belangrijk en dat heb ik hier nog niet gehoord. Het gaat over geplande investeringen, boekhoudkundige overschotten.

Johan Danen (Groen): Ik voel in dit halfroond heel wat steun voor mijn pleidooi. Het blijkt inderdaad dat de middelen die worden geïnd, niet effectief worden aangewend. Dat is net wat ik zeg. Ik pleit dus voor een versnelling en een verbetering. De rioleringsgraad is momenteel ongeveer 85 procent. Dat moet beter, dat moet sneller. Dat heeft gevolgen voor tal van domeinen, onder andere voor de waterkwaliteit van onze rivieren.

Om de doelstellingen van de Europese kaderrichtlijn Water te realiseren, moeten we tegen 2027 – niet zo ver af – 95 procent van de gezinnen aansluiten op het rioleringsnetwerk. De uitdaging is immens. Rioleringsaanleggen is duur, zeker in het sterk verkavelde Vlaanderen. De bestaande riolen moeten dan ook nog eens goed worden onderhouden, anders lekt vervuild water weg in ons milieu. Waar wachten we eigenlijk op? Hoe komt het dat die pot zo hoog is kunnen oplopen zonder besteed te worden?

Het is onbegrijpelijk dat de Vlaamse Regering de gezinnen op kosten jaagt en dan toelaat dat een deel van de opbrengsten van de gemeentelijke saneringsbijdrage toch nog altijd niet gebruikt wordt waarvoor het bedoeld is, namelijk investeringen in nieuwe riolen en onderhoud van oude riolen. Er is maar een zaak van belang, minister: zorg ervoor dat de waterfactuur redelijk wordt, transparant is, en zorg ervoor dat de saneringsbijdragen correct worden aangewend. Dit vragen wij, niet meer maar zeker ook niet minder! (*Applaus bij Groen en sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dames en heren, in het verleden hebben we hier al meermaals een debat gevoerd over de saneringsbijdrage. Er is daarnet al verwezen naar de discussie. Ik herinner me ook nog de hysterische berichtgeving over de inning en doorstroming van de middelen naar onder andere verschillende gemeenten. Vandaag lijkt deze discussie opnieuw dat discours op te gaan, zeker ook wat betreft de dividendstroom. Daarnet is al heel duidelijk aangehaald dat met de omzendbrief – en dat is ook cijfermatig heel duidelijk weergegeven – die stroom effectief is stilgelegd.

De middelen die via de saneringsbijdrage worden geïnd, hebben inderdaad tot doel om de rioleringsdoelstelling te halen. Daarvoor is er bij bepaalde intercommunales en misschien ook bij gemeenten in de begroting, een reserve van middelen van geïnde saneringsbijdragen. In studies wordt gesproken over 83 miljoen euro. Sommigen vinden dat blijkbaar te veel. Er zijn partijen die ervoor pleiten om de saneringsbijdragen, om de waterfactuur naar beneden te halen omdat de reserves te hoog zijn.

De uitdaging die we tegen 2027 moeten bereiken, een rioleringsgraad van 97 procent, is gigantisch. Dit wil zeggen 40.000 kilometer rioolbuizen waarvan we nog iets minder dan 10.000 kilometer nieuwe zullen moeten aanleggen. De minister heeft het daarnet al aangehaald: dat wil zeggen dat als we naar nieuwe projecten kijken, dat 5,6 miljard euro is dat daarin geïnvesteerd moet worden. En dan is er nog niet gesproken over die miljarden euro's die wij nodig hebben voor het onderhoud, de vervanging en de uitbating van die riolering.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mevrouw Rombouts, ik had graag wat verduidelijking gekregen. U zegt net als de minister dat er geen dividenden worden uitgekeerd aan de gemeenten, maar ik lees: "De toezichthouder wijst erop dat er via achtergestelde leningen en gebruiksvergoedingen nog steeds rioolgeld naar de gemeenten wordt doorgestort." Als u zegt dat er geen dividenden meer naar de gemeenten worden doorgestort, beweert u dan ook dat er helemaal geen geld naar de gemeenten wordt doorgesluisd, via een of ander achterpoortje?

Tinne Rombouts (CD&V): Ik doe geen uitspraken over een of ander achterpoortje, collega Sintobin, maar u hebt mij inderdaad heel duidelijk begrepen. Ik zeg dat er geen dividendenstromen naar de gemeenten meer zijn. Op welke manier er nog middelen zouden zijn waar in de studie vraagtekens bij geplaatst worden... In de studie is ook heel uitdrukkelijk aangegeven dat vandaag niet kan worden aangetoond dat die middelen niet geïnvesteerd worden in rioleringen. Ik denk dat dat even belangrijk is als de omgekeerde stelling dat ze misschien dus niet geïnvesteerd worden in rioleringen. Want zo genuanceerd staat die zin ook in de studie. Het stond minder genuanceerd in de media, dat geef ik toe. Maar in de studie staat het meer genuanceerd. Dat daar meer transparantie over kan zijn, daar kom ik dadelijk toe.

Wilfried Vandaele (N-VA): We weten dat er inderdaad geen dividenden meer worden uitgekeerd door de rioolbeheerders aan de gemeenten, maar we mogen toch ook niet doen alsof we niet weten dat er nog andere stromen zijn. Ik denk aan gebruiksvergoedingen, ik denk aan vergoedingen voor achtergestelde leningen. Daar zit wat mij betreft toch ook iets eigenaardigs. Dat rioolbeheerders gebruiksvergoedingen betalen voor gemeentelijke riolen, vind ik vreemd, want die gemeentelijke riolen waarvoor men betaalt, die zijn eigenlijk al eens betaald met gemeenschapsgeld, want doorgaans zijn die al met Vlaamse subsidies tot stand gekomen. Met andere woorden: de riolen worden twee keer betaald, twee keer uit de zakken van de burger. Die middelen worden ook niet geïnvesteerd in extra zuiveringsprojecten, maar worden eigenlijk gebruikt om voor een tweede keer bestaande installaties te betalen.

Tinne Rombouts (CD&V): Zoals ik gesteld heb, kom ik straks nog terug op de transparantie. En wat het verhaal betreft rond de middelen die wel effectief noodzakelijk zijn voor de toekomst, heb ik begrepen dat daarnet al in de discussie naar voren kwam dat eigenlijk iedereen hier het daar ondertussen wel over eens is. Met andere woorden: het probleem zit hem niet in de aangelegde reserve, maar wel in een te laag investeringsritme. Wij moeten dus effectief gaan kijken op welke manier die gelden sneller besteed kunnen worden. De discussie gaat niet over die enkele miljoenen die nu bij die verschillende verantwoordelijken – ofwel intercommunales, ofwel gemeenten – staan. Er moet wel effectief gekeken worden wat in de toekomst nog noodzakelijk is.

Rob Beenders (sp·a): Mevrouw Rombouts, het gaat net wél om die financiële reserves. In 2013 heeft de VMM in haar rapport het beleid gewaarschuwd voor een opbouw van boekhoudkundige reserves. Ze zeggen daarin letterlijk: "Het creëert naast een investeringsachterstand ook een situatie waarbij men meer bijdragen en vergoedingen int dan men kan aanwenden voor de uitbouw van de saneringsinfrastructuur. Gevolg van deze werkwijze is een systematische onderexploitatie en onderinvestering in de gemeentelijke sanering. Daarnaast kan dit ook op middellange termijn, indien deze trend zich voortzet, voor een verhoging van de aannemersmarkt zorgen."

Tinne Rombouts (CD&V): Klopt! Dus...

Rob Beenders (sp·a): Ook de VMM waarschuwt dus voor een opbouw aan reserves en zegt daarbij dat het geen prioriteit is om die reserves nog te verhogen, maar dat het beleid zich moet focussen op een versnelde uitvoering. U verdraait dit. Ik vraag u: waarom geeft de VMM dan hetzelfde advies?

Tinne Rombouts (CD&V): Collega Beenders, u hebt daarnet niet goed geluisterd. Ik heb net aangegeven dat het inderdaad niet gaat over die reserveopbouw, maar dat het net gaat over een versnelde investering die moet gebeuren, zoals u zelf geciteerd hebt in de tekst die u net hebt voorgelezen. Daar staat heel duidelijk dat we moeten zoeken naar die versnelde investering. De VMM geeft niet aan, zoals u wel stelt, dat de bijdrage te hoog zou zijn.

Rob Beenders (sp·a): Jawel. Jawel.

Tinne Rombouts (CD&V): De VMM geeft heel duidelijk aan dat er een verhoogd investeringsritme nodig is voor de toekomst, willen we onze saneringsgraad, dus de rioleringsgraad, in 2027 effectief ook bereiken.

Rob Beenders (sp·a): De VMM en VLARIO zeggen dat er geen nood was aan een verhoging van de gemeentelijke saneringsbijdrage, en toch hebt u dat in 2015 toegelaten. Dat staat in de rapporten.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Mevrouw Rombouts, u hebt natuurlijk gelijk dat er een versneld investeringsritme moet zijn, omdat bijvoorbeeld sommige gemeenten wachten op de herinrichting van hun dorpskern vooraleer met een heel rioleringsproject te starten. Daar hebt u dus gelijk in. Ik hoop echter dat u toch niet ontkent dat er ook andere financiële problemen lijken te rijzen. Daar wijst onder meer die studie van de Universiteit Hasselt op. Er zijn daar een heleboel financiële onduidelijkheden. U bent het er toch mee eens dat we dat op zijn minst moeten ophelderen.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega Sanctorum, als ik mag doorgaan, dan zal ik u daar ook nog een antwoord op bieden. Opnieuw, voor het versnellen van de investeringsprojecten zijn er reeds al heel wat inspanningen gebeurd. Vanuit het parlement geven we ter zake permanent het discours mee aan. Vanuit de commissie-Sauwens hebben we onder andere ingezet op maatschappelijke investeringsprojecten, die versneld zouden moeten kunnen worden uitgevoerd. Er is het decreet Complexe Projecten. Er is de omgevingsvergunning. Er is het Onteigeningsdecreet dat is aangepast. Er is het Instrumentendecreet dat wordt aangepast. Wat we wel ervaren, is dat de uitvoering op het terrein zeker nog een uitdaging is. De diverse partners op een goede manier met elkaar laten communiceren en de investeringen op een goede manier op elkaar afstemmen, dat is zeker nog een uitdaging, onder andere ook als het gaat over het plannen of eventueel uitstellen van grote wegenwerken door AWW, waardoor de samenloop van investeringen ook wordt bemoeilijkt. Dat is heel duidelijk een aandachtspunt. Daarop moeten we extra inzetten.

Dat de regering extra middelen heeft vrijgemaakt voor rioleringen, lijkt me een belangrijk punt. Ook wordt het subsidiebesluit vereenvoudigd. Daardoor worden de middelen op een later moment toegekend, zodat er geen overschatting meer zal gebeuren en er dus minder onbenutte middelen overblijven. Ook dat lijkt me een heel belangrijke stap naar een versnelde en een betere investering van de middelen die worden voorbehouden voor rioleringen. Het feit dat er inderdaad een sfeer kan worden gecreëerd dat er oneigenlijke geldstromen zouden ontstaan, dat is niet goed, en dat moet kunnen worden opgehelderd. Ik wil ook nog een citaat meegeven. Gisteren hebben de schrijvers van de studie op de VLARIO-dag heel duidelijk het volgende meegegeven over die reserves: "De cijfers van vandaag zijn een tussentijdse situatie in een lange weg die we moeten afleggen naar 2027." Het zou echter niet mogen dat er een sfeer kan worden gecreëerd dat er sprake is oneigenlijke geldstromen. Dat wijst er inderdaad wel enigszins op dat er misschien een onduidelijkheid is in de manier van rapporteren, de manier waarop cijfers met elkaar kunnen worden vergeleken. Daarom willen we ook een meer gestroomlijnde rapportage, zodat die cijfers gemakkelijker te vergelijken zijn, zodat uit de cijfers waar vandaag een vraagteken achter staat, duidelijk en transparant blijkt of er inderdaad oneigenlijk gebruik is dan wel of er uiteindelijk daadwerkelijk een doorstroming is geweest naar die rioleringen.

Met andere woorden: ik denk dat ik mag concluderen dat het niet de reserves of de te innen bedragen zijn waarop we vandaag moeten focussen. Dat is inderdaad niet de eerste prioriteit. We moeten wel focussen op het investeringsritme, dat omhoog moet. Het geld voor de rioleringen dat via de saneringsbijdrage wordt geïnd, moet ook daadwerkelijk en overduidelijk naar rioleringen gaan. We moeten er ook mee over waken dat dat transparante rapportagesysteem wordt verrijkt.

Rob Beenders (sp-a): Ik probeer het nog één keer, want u luistert ook niet als ik die opmerking maak. U verwijt me dat wij aan sfeerscheppingen zo doen. De VMM heeft in 2014 echter een advies gegeven en de rioolbeheerders bevolen om eerst de opgebouwde reserves aan te spreken vooraleer een nieuwe tariefverhoging mocht worden doorgevoerd, en in 2015 is er een tariefverhoging doorgevoerd. Dan is het toch ook logisch dat mensen vragen wat er met die inkomsten gebeurt. Van alle kanten zijn er adviezen binnengekomen aan het beleid om geen tariefverhoging te doen. U hebt dat wel systematisch gedaan, en u zegt nu dat dat absoluut noodzakelijk was. Ik begrijp dan niet wat het werk van de VMM de afgelopen jaren is geweest. Ik vind nergens een studie, een conclusie waarin staat dat we nog meer reserves moeten opbouwen. Integendeel, ik vind overal het tegenovergestelde.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega, ik ga één keer opnieuw en rustig proberen: het gaat niet over reserve-opbouw. Uiteraard zegt de VMM niet dat prioritair de saneringsbijdrage omhoog moet om reserves op te bouwen, wel om de nodige investeringen te kunnen uitvoeren tegen 2027 om een voldoende rioleringsgraad te hebben. Dat door de saneringsbijdrage de ruimte werd gecreëerd om eventueel verhogingen toe te laten, is in het kader van een ruime berekening. Iedereen die een beslissing heeft genomen, heeft die op zijn manier genomen op basis van de gegevens en de uitvoeringsprogramma's die iedere gemeente als uitdaging voor zich heeft liggen. Natuurlijk is het geen prioriteit op zich om die saneringsbijdrage te verhogen – niemand heeft daar een prioriteit van gemaakt, niemand heeft dat hier gesteld – en al zeker niet om reserves op te bouwen, maar wel om de toekomstige projecten die allemaal in de pijplijn of in de planning zitten, effectief te realiseren zodat de waterkwaliteit verbetert, wat ook uw doelstelling was, dacht ik.

Johan Danen (Groen): Mevrouw Rombouts, ik hoor u graag pleiten voor een transparante rapportering en objectiveerbare kostenposten. Dat is wat ook wij hebben gevraagd. Dat is evident.

Wat van belang is – en dat wordt vaak vergeten –, is dat als duidelijk wordt, zoals het nu is, dat miljoenen of tientallen miljoenen euro reserves die niet of onvoldoende

snel worden aangewend en als tegelijk de waterfactuur heel snel stijgt, het draagvlak voor zulke maatregelen wegs melt als sneeuw voor de zon. Dat moet u toch begrijpen. We moeten ervoor zorgen dat we versnellen, dat rioleringen versneld worden aangelegd. Dat moet vooral gebeuren en als er overschotten zijn, moeten die eerst worden weggewerkt voor er nieuwe worden opgebouwd.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega Danen, ik denk dat we volledig op dezelfde golflengte zitten, maar wat de interpretatie van de cijfers betreft, kijkt u er op een andere manier naar en wilt u een andere sfeer creëren. 83 miljoen euro versus 5,6 miljoen euro alleen voor nieuwe investeringen. Stellen dat 83 miljoen euro voor waterbeheerders te veel is om toekomstige projecten te kunnen plannen en te kunnen uitvoeren, dat is niet correct.

Collega's, ik wil afronden met te stellen dat het voor ons een permanent aandachtspunt is om projecten inderdaad sneller te laten uitvoeren. Als we de koers blijven volgen van 'er wordt te veel geïnd want eigenlijk hebben we al dat geld in de toekomst niet nodig om onze doelstellingen voor rioleringen te bereiken', dan volgen we een gevaarlijke koers tegen 2027. Ik hoop dat we hiermee de doelstelling niet laten verwateren, integendeel, ik denk dat we een tandje bij moeten steken. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, investeren in rioleringen is van belang omdat we tegen 2027 een rioleringsgraad van 97 procent moeten halen; vandaag zitten we aan 86 procent. In plaats van te investeren, leggen de gemeenten of de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden momenteel boekhoudkundige reserves aan. Volgens de sector worden de reserves wel gebruikt voor rioleringswerken, maar is de doorlooptijd voor projecten langer geworden door de vele procedures. Naast de financiële reserves stroomt er vandaag nog altijd rioolgeld naar gemeenten zonder enige garantie dat dit opnieuw zal worden aangewend voor het aanleggen of onderhouden van rioleringen.

Deze problematiek is niet nieuw. We hebben dit in het verleden ook al aangekaart in het Vlaams Parlement. Minister, in 2013 publiceerde u een omzendbrief over de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage. In de brief herinnert u de lokale besturen aan hun verplichting om de gemeentelijke saneringsbijdragen effectief aan te wenden voor rioleringen. Ook het Vlaams regeerakkoord verwijst hiernaar.

Het versturen van de omzendbrief heeft zijn effect gehad. Op dit moment is de dividendestroom bijna volledig opgedroogd. Maar uit mijn schriftelijke vraag van april 2016 aan u, minister, blijkt dat de gemeenten nog gebruikmaken van andere middelen, waardoor de gemeentelijke saneringsbijdragen niet integraal naar het rioleringsnet gaan. Het gaat dan over – collega Vandaele heeft er al naar verwezen – achtergestelde leningen en gebruiksvergoedingen, waarvan u in uw antwoord op mijn schriftelijke vraag expliciet aangaf dat dit geen verboden of illegale handelingen betreft.

Vanuit mijn optiek zijn er twee problemen. Het gaat enerzijds over de boekhoudkundige overschotten die de gemeenten en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden hebben, daar waar we in 2013 nog met een tekort zaten. Anderzijds vloeit er nog steeds een klein bedrag naar gemeenten zonder dat hier noodzakelijk rioleringswerken tegenover staan. De vraag is dus hoe we dat kunnen verbeteren. De minister heeft vandaag al aangegeven dat een absolute transparantie vereist is. Daar staan wij voor 100 procent achter. Dat betekent dus dat de burger weet hoe het tarief tot stand komt en hoe het geld wordt aangewend. Daar stopt het natuurlijk niet. De VMM doet zeer verdienstelijk werk, en dat kan ik niet genoeg benadrukken, maar de VMM gaat niet verder dan rapporteren en verzamelen van gegevens. Zij

zijn toezichthouder. Wat ons betreft, is het opvallend dat er in deze markt geen regulator aanwezig is.

Collega's, uit onderzoek blijkt dat er tussen de rioolbeheerders op het vlak van overheadkosten – dat zijn de indirecte kosten zoals computersystemen, personeelsbeheer en dergelijke meer – heel grote verschillen bestaan. Dat gaat van 0,9 procent bij de ene maatschappij tot 42,3 procent bij de andere. Dat is toch wel immens. Daarom lijkt het ons heel nuttig dat er een onderzoek, een benchmark komt van de algemene overheadkosten in de rioleringssector. Dat moet voor klaarheid en transparantie zorgen, want minder algemene overheadkosten leiden tot meer en beter onderhouden rioleringen.

Johan Danen (Groen): Ik heb twee korte opmerkingen. Wij zijn natuurlijk ook voor de onderzoeken waarvoor wordt gepleit, maar ik wil niet wachten tot er nog eens van alles wordt onderzocht om in gang te schieten. Vandaag ligt er voldoende om te kunnen doen wat moet gebeuren. Een tweede element is dat er wel degelijk een WaterRegulator bestaat, maar dat weet u natuurlijk wel. Misschien moeten we de rol van die regulator uitbreiden zodat ook rioleringen in zijn werking worden vervat.

Gweny De Vroe (Open Vld): Dat klopt, mijnheer Danen, dat is inderdaad ons punt. Wat betreft het afwachten van onderzoeken: u zult seffens zien dat ik voorstander ben van een meer gedetailleerde rapportering om die onderzoeken zeker niet af te wachten.

Transparantie moet ervoor zorgen dat er voldoende duidelijkheid bestaat over het investeringsritme en de investeringsplannen richting 2027 van de verschillende gemeenten of samenwerkingsverbanden. Een koppeling tussen de rapportering en de investeringen lijkt ons van cruciaal belang en prioritair om discussies zoals vandaag uit te sluiten.

Tot slot en rekening houdend met mijn voorgaande opmerkingen, lijkt het ons nuttig om van de omzendbrief die in 2013 is gestuurd, een geüpdatete versie uit te sturen, rekening houdend met de elementen uit de studie en uiteraard ook met de elementen die Open Vld hier vandaag naar voren heeft gebracht.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb een opmerking, niet zozeer naar collega De Vroe, maar in het algemeen, maar natuurlijk ook op basis van wat de collega heeft verteld. We zitten allemaal een beetje op dezelfde lijn. We gaan een beetje terug naar het debat over de intercommunales, waarin we allemaal vragen om meer transparantie, meer duidelijkheid voor de consument over zijn factuur, over de samenstelling van zijn factuur en over de overheadkosten, waar ik nog altijd geen antwoord op gekregen heb, ook van u niet, van niemand.

U zegt dat we misschien de rapportering wat moeten intensifiëren. Ik vraag niet alleen aan u, maar aan de hele meerderheid in het bijzonder, en zeker aan de minister, wat er dan de afgelopen jaren is gebeurd. Collega Beenders heeft er al naar verwezen: in 2013 heeft de VMM al gewezen op deze problematiek. U roept de minister op om opnieuw dezelfde omzendbrief van 2014 opnieuw naar de rioolbeheerders te sturen. Wat is er de afgelopen jaren gebeurd met de opmerkingen van de VMM wat betreft het aanwenden van rioolgeld?

Gweny De Vroe (Open Vld): De opmerking gaat inderdaad niet alleen naar mij toe, maar vooral ook naar de minister.

Mijnheer Sintobin, ik wil graag ingaan op het punt waarin u zegt dat wij eigenlijk vragen om opnieuw dezelfde omzendbrief te sturen. U hebt niet goed geluisterd. Ik heb eigenlijk gevraagd om een nieuwe omzendbrief te sturen die rekening houdt met de opmerkingen die ik heb gemaakt, die rekening houdt met een rapportering

van de financiële kant – wat nu gebeurt –, maar ook gekoppeld aan de investeringen.

De opmerking die ik in het begin van het debat heb gemaakt, is dat er nu enkel financieel wordt gerapporteerd, maar dat er geen rekening wordt gehouden met de gereserveerde investeringen. Dat is wat er ontbreekt. Het is belangrijk dat die rapportering ook gebeurt, om discussies zoals vandaag toekomstgericht te kunnen uitsluiten en om duidelijkheid te krijgen voor eenieder: voor ons, maar ook voor de burgers thuis, zodat ze weten waarvoor ze betalen. Want de saneringsbijdrage moet naar de rioleringen gaan. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Er is inderdaad al veel gezegd over de waterfactuur. Niet alleen vandaag, maar ook de afgelopen weken en maanden is dit onderwerp al meermaals aan bod gekomen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik denk dat we dat hier nog vaak zullen zeggen als we die evaluatie van de waterfactuur die u hebt beloofd, niet versneld in gang zetten.

Uiteraard voeren we hier nu discussie over één elementje van de factuur: de saneringsbijdrage. Als ik hier naar buiten ga en aan tien mensen vraag waar ze die saneringsbijdrage voor de riolering op kunnen terugvinden, denk ik dat geen enkele Vlaming dat weet. Laat staan dat we hier vandaag zeggen dat ze te veel of te weinig betalen. Mensen weten dat niet. Mensen begrijpen dat niet. Ze zien vooral hoe ontransparant hun factuur is, maar weten echt niet waarover we het vandaag hebben.

Natuurlijk hebben we het over die waterfactuur. Wat ze wel zien – en dat zien vooral de laagverbruikers, de kleine gezinnen en de alleenstaanden –, is dat hun factuur gestegen is. Komt dat door een stijging van de rioleringsbijdrage? Voor een stuk. Maar het komt vooral omdat de samenstelling van de factuur voor het drinkwater eigenlijk niet redelijk is.

Het komt vooral omdat er vandaag heel veel vragen gesteld zijn door de samenleving: 'Ik krijg een waterfactuur en die wordt precies alleen maar duurder.' Ik denk dat de meesten hier onder ons al wel mails hebben gekregen van mensen die niet snappen waarom ze bijvoorbeeld voor 0 kubieke meter verbruik, omdat ze een aftapkraantje hebben in de kelder dat niet meer wordt gebruikt, toch een factuur krijgen van 113 euro. Of mensen die hun factuur vergelijken en zien dat de prijs per kubieke meter op een jaar tijd maal drie is gegaan. Mensen snappen dat niet. Mensen begrijpen dat niet. Dat is niet uit te leggen. Het is ook niet uit te leggen door te zeggen dat er in 2027 een doelstelling rond riolering is. Het is niet uit te leggen aan de mensen. U moet er niet aan beginnen, want ze snappen het niet.

En daar zit fundamenteel het probleem. We voeren hier discussie over een detail in die drinkwaterfactuur. We moeten dat zien in een groter perspectief. De discussie die we hier vandaag voeren, moeten we nú opentrekken. Minister, nú is het moment om de evaluatie van die waterfactuur door te voeren en om de oneerlijke elementen in die waterfactuur weg te werken. Ik denk dan vooral aan het vastrecht. Ik krijg niet uitgelegd aan een alleenstaande dat die 86 euro vastrecht moet betalen en dat een gezin van vijf 0 euro moet betalen. Ik krijg dat niet uitgelegd. Ik begin daar niet aan. Mensen begrijpen dat niet. Mensen zien wel dat hun factuur stijgt. En uiteindelijk betalen ze meer. En de bijdrage die ze daardoor doen, heeft zelfs nog niets te maken met de rioleringsdiscussie die we vandaag voeren. Dat systeem klopt dus niet.

Ik stel voor, minister, dat we, na al wat hier vandaag is gezegd in verband met technische discussies, uw beloofde evaluatie van de factuur vandaag opstarten. En dat u een geste doet naar de Vlamingen. Of die communicatie over die

reserves nu juist of niet juist was, daar lig ik niet wakker van. Maar ik denk dat u een signaal moet geven aan de Vlamingen en dat u moet zeggen: 'Kijk, ik wil nu tot op het bot uitzoeken waar het juist zit en waar het niet juist zit. Of de reserves die er zijn, nodig zijn of niet nodig zijn. Of er uitbetalingen gebeuren die onrechtmatig of niet-onrechtmatig zijn. Ik zal dat uitzoeken. En zolang de evaluatie van die factuur duurt, zal ik ten minste al de inningsbijdrage voor die riolering stopzetten. Want er is al genoeg betaald en er hangt vandaag al een sfeertje van onrechtmatige betalingen. Ik wil dat eruit.'

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, ondertussen is mijn tussenkomst al een beetje achterhaald, maar ik had de indruk dat we opeens een ander debat zouden krijgen, en dat we opeens de volledige waterfactuur ter discussie zouden stellen. Mijnheer Beenders, misschien moet de saneringsbijdrage niet naar beneden, want eigenlijk is dat niet het fundamentele. U wilt eigenlijk een ander debat voeren en grijpt dit aan om de evaluatie van de waterfactuur opnieuw ter discussie te stellen. U wilt een versnelde evaluatie. Maar bent u het ermee eens dat we nog voor een gigantische uitdaging staan voor de rioleringen, en dat bijgevolg de saneringsbijdrage die wij daarvoor innen noodzakelijk is? We moeten daarvoor effectief een goede aanwending voor ogen hebben.

Rob Beenders (sp.a): Ik heb net gezegd dat ik voorstel dat u beslist om de saneringsbijdrage nu on hold te zetten zolang niet duidelijk is hoe dit hele verhaal in elkaar zit. Excuseer mij dat ik de discussie voer zoals ze moet worden gevoerd, want dat is de manier waarop de Vlamingen een bijdrage doen aan de rioleringsbijdrage: via hun waterfactuur. Laat ons dus alstublieft het instrument dat u daarvoor gebruikt, gebruiken om vandaag die discussie te voeren. Dat lijkt me nogal logisch.

Wilfried Vandaele (N-VA): Mijnheer Beenders, u kunt het toch niet laten om voortdurend te focussen op die drinkwaterfactuur. We weten dat het onderdeel waarover we het vandaag hebben, de saneringsbijdrage, een heel complex verhaal is. Het gaat trouwens over de gemeentelijke saneringsbijdrage, want we hebben het niet eens over de bovengemeentelijke gehad. U probeert dat onderdeel voortdurend weg te trekken naar de drinkwaterdiscussie zonder te zeggen – en dat was mijn punt, voorzitter, en daar sluit ik aan bij mevrouw Rombouts – hoe u, als u nu die gemeentelijke saneringsbijdrage on hold zet, dan die investeringen in waterzuivering gaat betalen? Hoe gaan we dan die Europese doelstellingen halen? We weten dat we achterop zitten. We weten dat we niet eens een goede beurt maken bij Europa. We weten dat we een tandje moeten bijsteken. Maar u zegt: 'Neen, we moeten geen tandje bijsteken, zet het on hold.'

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Collega's, ik pleit er inderdaad voor om het debat zuiver te houden. Wat de heer Beenders hier vandaag doet, is niet correct. Over de gemeentelijke saneringsbijdrage heeft de minister zelfs niets te beslissen. De lokale mandatarissen doen dat. Dat zijn ook sp.a-mandatarissen. Zij beslissen of de saneringsbijdrage moet stijgen of dalen in functie van nog te realiseren riolering.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Beenders, ik sluit mij natuurlijk aan bij de collega's die stellen dat als u begint over de globale drinkwaterfactuur, dat natuurlijk een heel ander debat is. U weet zeer goed dat wij volop bezig zijn met die evaluatie. We zullen daarover een grondig debat kunnen voeren zodra die evaluatie er is. U vraagt dat ik een signaal zou geven naar de Vlamingen. Ik wil gerust een signaal geven naar de Vlamingen. Ik wil heel graag aan alle Vlamingen zeggen dat hun waterfactuur goedkoper is dan de waterfactuur van de Brusselaars en de Walen. Misschien moet u daarover eens een analyse maken. *(Applaus van Bart Nevens)*

Rob Beenders (sp-a): Ik begrijp dat de meerderheid nerveus wordt als ik over de waterfactuur spreek. Ik zou ook nerveus worden. Want als er vandaag ergens over wordt gesproken, dan is het net die waterfactuur. En waarom is dat? Omdat je niet uitgelegd krijgt hoe u die hebt hervormd. U krijgt niet uitgelegd dat mensen per kubieke meter water tot drie keer meer moeten betalen dan vorig jaar. De mensen begrijpen dat niet. En dan lezen ze in de krant dat er eigenlijk reserves zijn, dat het geld niet rechtmatig wordt verdeeld. Dan, beste collega's, begrijp ik dat u nerveus wordt. Ik zou dat ook worden. Vandaar de hand die wij al jaren uitsteken: wij willen meehelpen aan een eerlijke waterfactuur. Niet meer en niet minder.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik reageer kort op wat minister Schauvliege zegt. Minister, u maakt de vergelijking met Wallonië en Brussel. Dat is in heel deze discussie een non-argument. U zegt dat ze in Wallonië en Brussel meer betalen dan in Vlaanderen: 'Dus, beste Vlamingen, wees tevreden met uw factuur, ze is lager dan in Wallonië en Brussel.'

Mijn concrete vragen aan u zijn de volgende. Vindt u dat de waterfactuur in Vlaanderen niet te hoog is? Vindt u dat de elektriciteitsfactuur in Vlaanderen niet te hoog is? Vindt u dat andere facturen in Vlaanderen niet te hoog zijn? Vindt u dat de algemene kosten in Vlaanderen niet gestegen zijn? Uw antwoord daarop luidt: 'Kijk maar naar Wallonië of naar Brussel.' Dat is een non-argument.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sintobin, ik wou gewoon aangeven dat de heer Beenders doet alsof we een gigantisch dure waterfactuur hebben. Ik heb willen aantonen dat onze waterfactuur redelijk is. Het is natuurlijk zo dat de tariefstructuur de voorbije jaren veranderd is. Het principe van 'de vervuiler betaalt' passen we consequenter toe. Waar vroeger iedereen een aantal gratis kubieke meter water kreeg, vinden wij dat ecologisch niet verantwoord. Ook voor de eerste druppel water die uit de kraan komt, is er een maatschappelijke kost van waterzuivering. Dat kost handenvol geld aan de maatschappij. Het is logisch om daarvoor een billijke vergoeding te vragen. Die factuur dekt niet alle kosten. Er worden nog heel wat algemene middelen voor die waterzuivering aangewend. De eerste cijfers tonen aan dat de waterfactuur gemiddeld met 5 procent is gedaald. We hebben ook een aantal sociale correcties toegepast. We hebben inderdaad ook een gezinscorrectie. We komen hier nu in een andere discussie terecht, en ik ben graag bereid om die discussie te voeren, maar vandaag zitten we in een debat over de gemeentelijke saneringsbijdrage. We zijn er allemaal van overtuigd dat de middelen die geïnd worden om te investeren in rioleringen, geïnvesteerd moeten worden in rioleringen. Dat is ook decretaal verankerd. Ik zal straks aangeven hoe we dat nog meer willen verankeren. Daar gaat vandaag dit debat in de plenaire vergadering over. Ik ben daarnaast ook bereid om het grote debat over de waterfactuur te voeren. We zijn ook bezig met een evaluatie, die eind dit jaar afgerond moet zijn.

Tinne Rombouts (CD&V): Mijnheer Beenders, ik wil gerust ook de hele discussie over de waterfactuur voeren, maar dat is niet het onderwerp van het debat van vandaag.

Voorzitter, ik zou geen ruzie met u willen omdat we niet bij ons onderwerp blijven, namelijk de gemeentelijke saneringsbijdrage. Het is niet zo dat we daar niet willen over praten, maar vandaag is dat niet het onderwerp van het debat.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts, het zou nogal straf zijn dat ik als voorzitter de heer Beenders het zwijgen zou opleggen omdat hij iets ter sprake brengt waar het debat vandaag niet over gaat. *(Opmerkingen van Tinne Rombouts)*

Mag ik even alstublieft? Ik ben aan het woord. Iedereen is hier vrij om te zeggen wat hij wil. Wat mij betreft, mag men over het weer praten, iedereen is daar vrij in. Ik kan in geen geval de heer Beenders of de heer Sintobin vragen om te

zwijgen omdat wat ze aankaarten niet het onderwerp van het debat zou zijn. Dat soort debatten wil ik niet aangaan. Als de heer Beenders het over de waterfactuur wil hebben, dan spreekt hij over de waterfactuur. *(Applaus bij sp.a)*

Rob Beenders (sp.a): Ik blijf daar ook bij: de Vlamingen betalen hun drinkwaterfactuur en daarin zitten de saneringsbijdragen. U doet net alsof ik hier over koetjes en kalfjes bezig ben. Het lijkt erop dat u het debat niet wil voeren en dat u niet wil horen waar het eigenlijk over moet gaan. Wat ik wil aantonen is dat, mocht de integrale waterfactuur eerlijker zijn samengesteld, u de rioleringsbijdrage misschien correcter zou kunnen verantwoorden. Daar gaat het mij om.

U spreekt zichzelf constant tegen. Ik hoor de minister zeggen dat gratis niet bestaat en dat water vanaf de eerste druppel een kostprijs heeft. Niettemin is het vast recht voor een gezin met vijf personen in Vlaanderen nul euro. Hoe kunt u dat aan de mensen uitleggen? Niemand begrijpt dat omdat uw totale waterfactuur, waar de saneringsbijdragen in zitten, niet correct is samengesteld. Begin daarmee en dan zult u het veel gemakkelijker uitgelegd krijgen. Daar willen we u bij helpen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Mijnheer Beenders, er komt een evaluatie van die integrale waterfactuur en dat weet u. Alle componenten van de drinkwaterfactuur worden globaal geëvalueerd door de VMM en die evaluatie zal voorgesteld worden in het Vlaams Parlement.

Bart Nevens (N-VA): Mijnheer Beenders, ik snap waar u naartoe wilt gaan, u wilt terug naar de situatie van vroeger met 15 kubieke meter gratis water per persoon en Sinterklaas spelen. Wij willen een correcte prijs waarbij de vervuiler betaalt. Elke liter water die door de kraan komt, moet worden betaald, en ook de liter die achteraf wordt geloosd. U wilt terug naar de situatie waarin u als Sinterklaas gratis kubieke meters water kunt uitdelen, maar die ligt helaas achter ons. Daarvoor is er vandaag ook geen geld. *(Applaus bij de N-VA)*

Rob Beenders (sp.a): Mijnheer Nevens, waarom geeft u aan gezinnen die bestaan uit vijf personen, een gratis vastrecht en moeten alleenstaanden daarvoor 86 euro betalen? *(Applaus bij sp.a)*

Bart Nevens (N-VA): Omdat er natuurlijk afspraken zijn gemaakt. Er zijn regels opgesteld waarbij er een tegemoetkoming is voor grote gezinnen en waarin een alleenstaande inderdaad, en dat is een verschil met het verleden, misschien met 15 kubieke meter gratis water in verhouding minder betaalde voor zijn factuur. Die alleenstaande moet vandaag meer betalen, maar dat is een keuze die is gemaakt waarbij grote gezinnen een voordeel doen en minder vastrecht betalen, mijnheer Beenders. Dat is een keuze die de regering heeft gemaakt.

Rob Beenders (sp.a): Voor u mag Sinterklaas alleen langskomen bij grote gezinnen van vijf personen, bij de andere gezinnen stuurt u Zwarte Piet. Wij sturen Sinterklaas bij alle Vlamingen en behandelen hen allemaal gelijk voor de wet. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Bart Nevens (N-VA): Mijnheer Beenders spreekt hier over Zwarte Piet, maar ik vind dat niet politiek correct. *(Gelach)*

Rob Beenders (sp.a): Ik sluit af met de positiviteit die in me zit en met de constructieve houding die mijn fractie al jaren aanneemt over de waterfactuur. Wij roepen op om de totaliteit te bekijken. Er zijn tal van aankondigingen gebeurd, maar er zijn in het verleden ook tal van discussies geweest waaruit bleek dat er toch wel vragen konden worden gesteld over inningen die niet helemaal correct

waren. We hebben in december nog een debat gehad over de inning van 4 miljoen euro door De Watergroep voor 20.000 gezinnen die te veel was binnengekomen. We hebben al een debat gehad over de inningsbijdrage die watermaatschappijen krijgen om de rioleringsbijdrage op de factuur te zetten. Vergeet ook niet dat in Vlaanderen de watermaatschappij 3 procent van de inningsbijdrage mag bijhouden voor het administratieve werk, in Wallonië is dat 1 procent. Ook daar zit al een besparing op. Ik stel voor dat we de totaliteit bekijken en dat we de aankondiging van de evaluatie van de waterfactuur met dit debat versnellen en dat u de oppositie daarbij betreft. Wij zullen in alle constructiviteit meehelpen om de waterfactuur zo eerlijk mogelijk te maken. Ik ben daar realistisch in: de Vlaming is bereid te betalen voor een basisproduct als water, maar het moet wel tegen een eerlijke prijs en dat is vandaag niet het geval. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het verse rapport van de Vlaamse Milieumaatschappij en de studie van professor Vereeck vertellen ons eigenlijk weinig dat de VMM en VLARIO ons al niet eerder hebben gezegd. Hier in het parlement hebben we al vaak over het thema gediscussieerd en al even vaak heeft de minister beloofd oplossingen te zullen zoeken. Er werden en worden inderdaad stappen gezet, minister, maar we merken dat er nog geen echte verbetering is opgetreden in het systeem. Ten gronde is het nochtans simpel: als de overheid bij de mensen een heffing int voor een bepaald doel, dan moet die heffing ook voor dat doel worden gebruikt. Als dat niet gebeurt en de middelen worden voor iets anders gebruikt, dan is dat een vorm van bedrog.

Vlaanderen investeert in bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur, zeg maar het Aquafinverhaal. Gemeenten moeten investeren in gemeentelijke rioleringen. 106 gemeenten staan hier zelf voor in, 117 gemeenten laten dat doen door een watermaatschappij en 83 gemeenten delegeren de taak naar een intergemeentelijk samenwerkingsverband dat geen watermaatschappij is.

Om de kosten te dragen, kunnen gemeenten een gemeentelijke saneringsbijdrage laten innen via de drinkwatermaatschappijen. In 2015 werd 401 miljoen euro bijengeharkt door de gemeentelijke rioolbeheerders. 368 miljoen daarvan komt van de gemeentelijke saneringsbijdrage. En nu komt het: gemiddeld wordt 25 procent 'overschot' geboekt, 83 miljoen, geld dat wordt geïnd maar niet wordt gebruikt voor investeringen in gemeentelijke zuiveringsinfrastructuur. De verschillen tussen de rioolbeheerders onderling en tussen de verschillende gemeenten zijn groot. Sommige boeken een groot overschot; andere, ongeveer 18 procent, boeken een verlies.

Het ziet ernaar uit dat een belangrijk deel van de geïnde bedragen het leefmilieu niet ten goede komt, of toch zeker niet rechtstreeks. Geld dat wordt geïnd om te investeren in waterzuivering, vloeit weg naar de reserves van de rioolbeheerders en naar de algemene middelen van de gemeenten. Het euvel bestaat al langer dan vandaag. Vroeger, zoals al is gezegd, kregen de gemeenten dividenden uitgekeerd, vandaag innen zij gebruikersvergoedingen en achtergestelde leningen. Ik zei het al: dat rioolbeheerders gebruiksvergoedingen betalen voor gemeentelijke riolen is eigenlijk dubbelop, want die zijn al eens betaald met gemeenschapsgeld.

De drinkwatermaatschappijen mogen op de heffing een percentage afhouden voor zichzelf. Vroeger was dat 4,5 procent. Dat is ondertussen gedaald, ik dacht tot 4 procent, in 2016, maar ik hoorde daarnet een collega 3 procent vermelden. Uiteraard is er altijd een overheidskost, een administratieve kost voor de inning, maar het is de vraag of die niet te hoog is.

Meer en sneller investeren kan, als wij als Vlaams Gewest een tandje bij steken en als de gemeenten dat doen. Het Vlaamse Gewest kan bijvoorbeeld de eigen grote

werken, waarop de gemeenten moeten aansluiten met hun zuiveringsinfrastructuur, wat beter plannen. Maar ook de gemeenten hebben een verantwoordelijkheid. Riolen aanleggen is niet populair bij onze lokale bestuurders. Met infrastructuur die onder de grond zit – dat is niet nieuw – charmeer je de inwoners niet meteen. Er is ook nog steeds te weinig aandacht voor het onderhoud van bestaande rioleringen. Nieuw, dat gaat af en toe nog, maar de bestaande rioleringen onderhouden, dat is voor heel veel gemeenten een probleem.

Voorzitter, ik ga stilaan besluiten, want er is al heel veel gezegd. Het kluwen van rioolbeheerders en hun samenspel met de gemeenten is ingewikkeld. Wat mij betreft, te ingewikkeld. Het is ook geen geheim dat sommige van die rioolbeheerders zo ongeveer alles doen: niet alleen riolen beheren, maar ook zwembaden bouwen, sportvelden aanleggen, ... en daarbij houd ik het, of anders wordt het soms grappig. Het is dus heel ingewikkeld: de werkwijze van de rioolbeheerders verschilt, de efficiëntie van hun aanpak verschilt. Er is dus inderdaad veel meer transparantie nodig, een transparantie die er, ondanks het goede werk van bijvoorbeeld de Vlaamse Milieumaatschappij, nog steeds onvoldoende is.

Het is absoluut noodzakelijk dat onze oppervlaktewaterkwaliteit nog verbetert om aan de Europese normen te voldoen. In 2016 is de gemeentelijke rioleringsgraad 86 procent. Europa wil dat we naar 97 procent gaan. De redenering dat ons drinkwater 25 procent te duur is, wat toch doorklonk bij een aantal parlementsleden, klopt niet. De inkomsten nu laten dalen, zou een fout signaal zijn, want de investeringen zijn echt wel nodig. De middelen zijn echt wel nodig om de investeringen te doen.

Ik besluit: het gaat niet om het verlagen van de middelen. De vervuiler betaalt. Wie veel verbruikt, moet veel betalen, zo eenvoudig is dat. Alleen moeten de bedragen die worden geïnd voor waterzuivering, ook echt worden gebruikt voor waterzuivering.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, minister, collega's, in complexe dossiers is het soms verleidelijk om de essentie uit het oog te verliezen. In dit debat is dat nochtans niet altijd gebeurd. Waar gaat het over? Het gaat over propere rivieren en over zuiver water. Wat is de realiteit vandaag? Geen enkel Vlaams waterlichaam bevindt zich in een goede ecologische toestand. Dat is iets wat Europa nochtans vraagt. In principe moesten we tegen 2015 de doelstelling van goede waterkwaliteit halen. We hopen dat nu tegen 2027 te realiseren, maar iedereen weet dat het bijzonder moeilijk wordt om zelfs dat waar te maken.

Ondertussen stijgt de waterfactuur. We vragen de mensen een flinke bijdrage. De gemeentelijke saneringsbijdrage, geïnd via de waterfactuur, is goed voor 92 procent van alle uitgaven voor de verwerking van afvalwater. Het gaat over zeer veel geld. Ik denk dat veel mensen dat een plaats kunnen geven. Maar sommige constructies kunnen ze geen plaats geven. De vorige spreker, en ook mevrouw De Vroe, kaartten het al aan: het is niet nieuw. We weten al lang dat het niet helemaal klopt. Enkele jaren geleden hebt u met reden een omzendbrief verstuurd waarin u verduidelijkt dat middelen voor afvalwatersanering ook voor dat doel moeten worden gebruikt.

Vandaag zien we dat die schimmigheid, op zijn zachtst gezegd, niet helemaal weg is. Ik vind dat daarnet nogal wat collega's met opvallend veel mildheid over de zaak spraken. De heer Vandaele was wel een stuk strenger. De cijfers zijn toch niet min. 75 procent van de uitgaven van de rioolbeheerders gaat naar investeringen en exploitatie. Dat betekent dat een kwart naar iets anders gaat. Dat is bijzonder veel. Is dat verantwoord? We weten dat nog altijd niet. Voorts is het zo dat de

kostendekking jaar na jaar stijgt. Is dat verantwoord? Die bedraagt al meer dan 100 procent. Er wordt dus meer geld opgehaald dan uitgegeven. Is dat terecht?

Watermaatschappijen rekenen in Vlaanderen 4,25 procent aan als kosten voor de inning van de saneringsbijdrage. Is dat terecht? Dat lijkt toch bijzonder veel. Kan dat niet goedkoper? Ten slotte is het zo dat nog steeds verbruiksvergoedingen van rioolbeheerders naar de gemeentekassen vloeien. Het is een oud zeer.

Minister, ik ben blij dat u stellig zegt dat de middelen komend van de saneringsbijdrage worden gebruikt voor rioleringswerken. U zei dat dit kan worden afgedwongen – naar ik aanneem, via de omzendbrief. Wat gebeurt er dan precies met de verbruiksvergoedingen? Kunt u garanderen dat die verbruiksvergoedingen toch niet voor iets anders worden gebruikt? Ik hoop dat op die vraag een duidelijk antwoord komt, zo niet moet u optreden.

Rob Beenders (sp.a): Voor de hygiëne van het debat: bedraagt de inningsbijdrage 4,25 procent of 3 procent?

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): 4,25 procent in Vlaanderen en 3 procent in Wallonië.

Rob Beenders (sp.a): In een schriftelijke vraag peilde ik al naar de bedragen. In het antwoord werd aangekondigd dat de bijdrage zou worden verlaagd naar 3 procent. Dat is een cruciale zaak, want het gaat over miljoenen euro's. Als die verlaging nog niet is doorgevoerd, dan vraag ik om dat alsnog en zo snel mogelijk te doen.

Minister Joke Schauvliege: De Vlaamse Regering heeft beslist om de verlaging door te voeren. In 2017 bedraagt de bijdrage 3 procent.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): In het rapport, dat over 2015 gaat, staat dus nog steeds 4,25 procent. Nu is dat dus 3 procent geworden.

Daarnet sprak de minister-president over vertrouwen en transparantie naar aanleiding van het vorige actualiteitsdebat. Ik ondersteun hem daarin, dat zijn nu echt twee zaken die ontbreken in dit debat. Ik heb eerlijk gezegd niet veel vertrouwen meer in wat er precies gebeurt met die saneringsbijdrage, en met mij, denk ik, heel veel mensen, en ook veel politici. Het is niet transparant. Elke keer weer duidt een rapport, ook van onze eigen VMM, erop dat het aan transparantie ontbreekt. Om eerlijk te zijn, ik vind dat echt heel problematisch.

Minister Schauvliege, het begrip 'doorlichting' is de afgelopen week af en toe naar boven gekomen, ik vind dat hier ook eens sprake mag zijn van een doorlichting. We moeten niet even vriendelijk vragen hoe de cijfers in elkaar zitten, en als we geen uitleg krijgen, het erbij laten. Neen, we moeten transparantie eisen. Dat zijn we ten minste verschuldigd aan de burger.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, ik wil nog eens heel uitdrukkelijk vermelden wat ik daarnet heb gezegd: als lokale besturen saneringsbijdragen innen, moeten die effectief worden aangewend voor investeringen in rioleringswerken, nieuwe rioleringen en onderhoud van bestaande rioleringen. Het decreet is heel duidelijk, dit staat er ook expliciet in, en de noden zijn gigantisch groot. 15 procent van de Vlamingen is nog steeds niet aangesloten op het rioleringsnet en dat water wordt ook niet gezuiverd. Als we dat allemaal in orde willen brengen, moeten we 5,6 miljard euro investeren.

Wie hier vandaag komt vragen om de saneringsbijdrage af te schaffen en mij komt zeggen dat ik die 83 miljoen euro niet moet aanwenden om te investeren in

rioleringen, heeft het mis. Dat zou een heel fout signaal zijn. We hebben gigantische noden om de resultaten die Europa vraagt, te halen.

Inderdaad, mijnheer Sanctorum, het ene rapport volgt het andere direct op. Het is op mijn vraag dat de Vlaamse Milieumaatschappij die rapporten maakt en de zaken op een rijtje zet. Het is niet zo dat een en ander plots wordt gesignaleerd, neen, het is op mijn vraag omdat ik die transparantie en duidelijkheid wil. Ik heb aan de VMM gevraagd om een duidelijk overzicht te maken van de bestemming van de gemeentelijke saneringsbijdrage.

Het debat is inderdaad niet nieuw, we hebben de discussie al gehad in de vorige legislatuur. Ik heb toen direct een omzendbrief verstuurd waarin heel duidelijk stond dat die bijdragen moeten worden aangewend voor investeringen in rioleringen. Dat heeft zijn effect niet gemist. Een aantal van die bedragen werden uitgekeerd aan gemeenten voor dividenden, we hebben gezien dat dit nu niet meer gebeurt.

Aan de hand van de rapportering weten we nu dat een aantal reserves zijn opgepot. Er zijn nog onduidelijkheden. Er wordt hier soms gesproken over achterpoortjes en bedragen die nog worden uitgekeerd. Blijkt uit de doorlichting door de VMM dat er nog veel onduidelijkheden zijn.

Op basis van dat rapport heb ik aan de toezichthouder, de VMM, gevraagd om met de rioolbeheerders rond de tafel te zitten, en meer transparantie te vragen. Ze moeten eens kijken wat er allemaal achter die cijfers zit en wat daar concreet zal gebeuren. Daar zal het niet bij blijven.

Als daar niet de nodige duidelijkheid komt en er komen geen oplossingen voor het feit dat die middelen niet worden aangewend voor investeringen in de rioleringen, dan zal ik een ministerieel uitvoeringsbesluit goedkeuren. Daarin zal ik bepalen welke info wij moeten ontvangen en op welke manier de rapportering moet gebeuren. In het besluit zal staan dat er transparantie moet zijn, en – en dat vind ik cruciaal – dat er planmatig moet worden geïnvesteerd. Wat zijn de plannen van de rioolbeheerders om te investeren op lange termijn? Want nu zegt men: 'Ja, er is een reserve, omdat we nog een aantal investeringen willen doen'. Wel, we hebben aan de drinkwatermaatschappijen gevraagd om planmatig hun investeringen en de plannen die ze hebben, te rapporteren aan de Vlaamse Regering. Ik denk er dus aan om in dat besluit ook die planmatige aanpak, die investeringen op langere termijn, te bepalen.

Dat uitvoeringsbesluit is een zaak waar ik op dit moment over nadenk hoe we dat praktisch kunnen doen. We geven veel subsidies aan lokale besturen om verder te investeren in rioleringen. In totaal gaat het om 255 miljoen euro per jaar, dat is een gigantisch bedrag. Er worden heel veel dossiers ingediend. We hebben een rangschikking en we kijken wat de meeste ecologische winst oplevert.

Dan zijn er nog een aantal andere criteria die we mee in de weegschaal leggen. Wanneer we zouden beslissen om subsidies toe te kennen aan gemeenten, maar wanneer die gemeenten hun verantwoordelijkheid niet nemen en de gemeentelijke saneringsbijdrage niet aanwenden om te investeren in rioleringen, dan moeten we misschien terughoudend zijn om die subsidies toe te kennen. Dus: een uitvoeringsbesluit waarin dat nog beter is geregeld en de subsidies daarop afstemmen.

De investeringen in de riolering moeten we kunnen versnellen. De Vlaamse Regering heeft vorige week vrijdag het nieuwe investeringsbesluit goedgekeurd. Bij de subsidies die de Vlaamse overheid verleent, wordt een gelijkmatig percentage toegekend. Daarin zitten een heleboel initiatieven die ervoor kunnen zorgen dat er sneller kan worden geïnvesteerd, dat de toekenning van de subsidies

dichter ligt bij de effectieve realisatie op het terrein. Dat zal er ook voor zorgen dat er sneller en meer kan worden geïnvesteerd in de rioleringen.

Collega's, ik wil afsluiten met wat ik begonnen ben. Iedereen vraagt terecht die transparantie. Dat is ook de reden waarom ik aan de VMM de opdracht had gegeven om daar een rapport over te maken, dat deze week tot heel wat vragen aanleiding heeft gegeven. We vragen nu nog meer transparantie, en als stok achter de deur heb ik daarnet de drie initiatieven genoemd. Wat wordt geïnd om te investeren in rioleringen, dat moet daar ook voor worden aangewend. Daarover mag zeker geen misverstand ontstaan. We zullen dan ook alle initiatieven nemen die dat op het terrein mogelijk maken. *(Applaus bij de meerderheid)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, bedankt om te bevestigen dat de saneringsbijdrage effectief moet worden gebruikt om te investeren in de riolering. Oké voor de rondetafel, oké voor het uitvoeringsbesluit, oké voor het planmatig rapporteren van de investeringen en het versnellen van de investeringen, maar ik bleef wel nog op mijn honger zitten met de 25 procent extra overheadkosten.

Ik heb de oplijsting gemaakt: directe personeelskosten, financiële kosten, in-ningskosten, studiewerk, consultancy en zelfs wegenwerken. Dan heb ik nog niet de public relations vernoemd. Daar bent u niet op ingegaan. Ik had nochtans de directe vraag gesteld of u enig zicht hebt op die kosten en wat u daaraan denkt te doen. Of wordt het allemaal doorgeschoven naar die rondetafel?

Minister Joke Schauvliege: Collega, we hopen daarover meer duidelijkheid te krijgen op het overleg dat zal plaatsvinden tussen de rioolbeheerders en de toezichthouder, de Vlaamse Milieumaatschappij. Er zijn heel grote regionale verschillen. Er zijn gemeenten die het perfect doen. Dat mag er ook wel eens worden gezegd. Maar er is heel veel onduidelijkheid over de cijfers die nu zijn gerapporteerd. Daarom moet er duidelijkheid komen. Ik zal een duidelijk antwoord op uw vraag kunnen geven wanneer die bijkomende informatie van de rioolbeheerders aan de VMM wordt bezorgd.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, ik wil voortgaan op het elan van de minister en op het positieve wijzen in het verhaal van de saneringsbijdrage en de rioleringsprojecten die gemeenten doen. Uit de studie is inderdaad gebleken dat de 106 gemeenten die hun rioolbeheer in eigen handen houden, het goedkoper en beter doen. Dat mag zeker aan bod komen in dit debat. Dus, laat ons niet het kind met het badwater weggooien. Dat is slecht voor het kind en slecht voor het badwater, dat ook gezuiverd moet worden.

Ik wil met de positieve noot afsluiten dat het de goede weg opgaat in sommige gemeentes. Er moet inderdaad een tandje worden bijgestoken en er moet meer transparantie komen in de samenwerkingsverbanden. *(Applaus bij de N-VA)*

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik hoop dat de aangekondigde beslissingen tot een echte verandering zullen leiden in de praktijk. Het is natuurlijk goed, minister, dat u aan de Vlaamse Milieumaatschappij als toezichthouder transparantie vraagt. Alleen is het probleem dat zij in hun rapport zeggen dat er ook meer transparantie komen. Op den duur blijven we jarenlang meer transparantie eisen. We zijn nu in een fase gekomen dat de transparantie er voor 100 procent moet zijn. Dan kunt u beslissen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– *Sp.a, Groen, het Vlaams Belang en de N-VA, CD&V en Open Vld kondigen aan een motie te zullen indienen.*

De moties moeten uiterlijk om 17 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.25 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.41 uur.*

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de hervorming van de taxisector

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, dames en heren, beleid voeren, is ook een kwestie van de rug niet te keren naar de toekomst en ook nieuwe ontwikkelingen alle kansen geven. Dat kondigt zich aan in de wereld van de taxi's. Vandaag lezen we in een artikel in De Tijd over het creëren van een level playing field, een gelijk speelveld, waardoor de klassieke aanbieders, de klassieke taxi's, een plaats krijgen naast de nieuwe die vandaag in de rand ervan opereren. Ik denk aan de Ubers, soortgelijken en varianten.

Minister, gaan we naar dat level playing field in het belang van de taxigebbruiker, de reiziger, met waarborgen voor kwaliteit en betaalbaarheid maar ook in het belang van de aanbieders, waarbij nieuwe formats kansen krijgen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Keulen, ik moet eerlijk zeggen dat ik het niet zo leuk vond dat dit naar buiten is gekomen omdat ik tracht onder de waterlijn gesprekken te organiseren met betrekking tot een hervorming van het decreet inzake personenvervoer, zeg maar het Taxidecreet.

Wat is de doelstelling? De doelstelling is vooral om ervoor te zorgen dat er een vereenvoudiging plaatsvindt, het verlagen van de drempel en het veel meer benutten van taxivervoer als een vorm van collectief vervoer. Ik denk dat we daar vandaag op verschillende domeinen veel te veel kansen laten liggen.

We willen dus een vereenvoudiging doorvoeren en de drempel verlagen om taxi-diensten aan te bieden. Vandaag heb je toch een beetje de gekke situatie dat taxi's lokaal worden vergund door een gemeente en enkel mensen mogen oppikken op het territorium van de betrokken gemeente. Als een taxibedrijf dat erkend is in Antwerpen bijvoorbeeld van Antwerpen naar Zaventem rijdt, dan mag die taxi enkel in Antwerpen iemand opnemen en die persoon afzetten in Zaventem zonder tussendoor iemand anders op te nemen en zonder iemand in Zaventem mee terug te nemen. Die taxi moet leeg terugrijden. Dat zijn gemiste kansen. Een dergelijke hervorming willen we gestalte geven, namelijk dat er meer uniformiteit komt, ook op het vlak van vergunning en erkenning op Vlaams niveau.

Ten tweede willen we ook innovatie toelaten – men heeft het dan over Uber –, maar dan ook onmiddellijk gekoppeld aan een derde voorwaarde, namelijk een level playing field: gelijke wetten voor gelijk werk. Diegenen die taxidiensten aanbieden, moeten ressorteren onder dezelfde sociale, fiscale, economische reglementen.

En tot slot is het natuurlijk ook zo dat we de taxisector een plaats willen geven in het kader van de basisbereikbaarheid, dus ook voor de organisatie van de 'last mile'. Die gesprekken lopen momenteel. Vooralsnog liepen die gesprekken onder de waterlijn. We zijn daar al heel breed gegaan. Wat nu in de media staat, is, vrees ik, niet van dien aard om snel tot een consensus te kunnen komen, maar ik zal desondanks pogingen blijven ondernemen.

Marino Keulen (Open Vld): Ik vind het een hoopvol antwoord. Level playing field, een stuk liberalisering van een strakke wetgeving, nieuwe formats – genre Uber – kansen geven. En dan heel belangrijk, en daar wou ik ook op doorvragen, in het kader van de transitie waarmee wij bezig zijn – en dan hebben we het over de omzetting van de basismobiliteit naar de basisbereikbaarheid en het hele verhaal van de 'last mile' –: een vorm van collectief vervoer aanbieden, ook in landelijk Vlaanderen. Daar zouden de taxi's, de Ubers, maar ook de klassieke taxi's, een rol kunnen spelen. Ik begrijp uit uw antwoord dat u dat idee, dat concept ook heel erg genegen bent, minister.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Minister, u zei al dat er zeker nog ruimte is voor versoepeling en modernisering, maar belangrijk is ook dat er gelijke wetten voor gelijk werk gelden en dat men bewaakt dat het op een goede manier geregeld is. Voor mij is het ook heel belangrijk dat zo'n doorbraak er komt. Ik geef u uiteraard het volle vertrouwen om daar in rust en hopelijk weg van de schijnwerpers verder aan te werken, omdat dat kan worden meegenomen in de oefening rond basisbereikbaarheid. Het is zeer belangrijk voor ons dat ook de taxisector daar een plek in krijgt en zo toch ook een ruimer deel van de koek voor zich kan nemen. Maar dan moeten ze uiteraard wel bereid zijn om te versoepelen en te moderniseren.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, ik heb een gelijkaardige vraag als collega De Ridder, in het kader van de evolutie, waar we nu drie proefregio's hebben, en sinds vandaag kan er in de toekomst ook nog een vierde bij komen, voor de Antwerpse regio, waarvoor dank. Op dit moment heb ik de indruk dat zeker en vast ook in die vervoersregio's gekeken wordt naar de taxi's. Dat is prima, zeker als u ook verder gaat werken ten aanzien van de modernisering. Bent u met uw medewerkers van het kabinet ook een gelijkaardige oefening aan het doen in het kader van het fietsdelen? We zien, ook in Antwerpen, wat het succes daarvan is. Dat is enorm. Ik denk dat het goed zou zijn dat er daar ook een kader voor Vlaanderen geschapen zou worden.

Minister Ben Weyts: Ik maak eigenlijk een andere vergelijking, met een oefening die wij hebben doorgevoerd – en binnenkort komen op de ministerraad van de Vlaamse Regering de uitvoeringsbesluiten ter sprake – in het kader van het Logiesdecreet. Daarbij hebben we dezelfde logica proberen in te voeren, namelijk het gemakkelijker maken, een vereenvoudiging van de regels, ervoor zorgen dat je gemakkelijker logies kunt aanbieden, de drempel verlagen, want er zijn heel wat formaliteiten waaraan je vooralsnog moest voldoen om logies te kunnen aanbieden, maar er anderzijds ook voor zorgen dat het gemakkelijker wordt en dat je als sector een groter deel van de koek kunt claimen.

Diezelfde ratio zouden we ook gestalte willen geven in deze oefening, maar het is, zal ik maar concluderen, geen gemakkelijke oefening. Er zijn heel wat weerstanden. Sommigen laten liever alles bij het oude, maar ik denk dat we die druk niet langer kunnen weerstaan en dat de sector zelf er alle baat bij heeft om te gaan naar een vereenvoudiging, en uiteindelijk ook, als gevolg daarvan, een verruiming van het eigen speelveld.

Marino Keulen (Open Vld): “Je kunt nooit tegen de loop van de geschiedenis ingaan.” Dat is een uitdrukking uit de mond van Gladstone. En dat geldt hier eigenlijk ook. Je voelt dat vandaag het momentum er is. De klassieke taxisector probeert af te remmen. Aan de andere kant zijn er de nieuwe formats, en die kunnen duidelijk op een draagvlak rekenen.

Om het opnieuw een beetje in beeldtaal te zeggen, minister: zien, oordelen en handelen. Het is zaak dat u nu overgaat naar de handelingsfase en knopen doorhakt.

We hebben hier een resolutie van de hand van collega De Clercq gehad, die ook kamerbreed werd gesteund. Nu moet u gewoon ook knopen doorhakken en gaan voor al die principes die u daarnet hebt uitgesproken en waarvoor u ook de volle steun hebt van dit Vlaams Parlement. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het kritische SAR-advies bij het Actieplan Geestelijke Gezondheid 2017-2019

ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het kritische SAR-advies met betrekking tot de onderfinanciering van de geestelijke gezondheidszorg

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Voorzitter, minister, de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG) heeft zijn advies uitgebracht over uw Vlaams Actieplan Geestelijke Gezondheid 2017-2019, en we zullen het ook geweten hebben. De SAR vindt uw plan immers eigenlijk enigszins te vaag. Erger nog, ze zeiden met zoveel woorden dat er voor de mensen op het terrein te weinig handvatten in terug te vinden zijn. Er zijn een aantal acties opgenomen in uw actieplan, alleen blijft het zoeken naar de doelstellingen die men daarmee wil bereiken, zo zegt de SAR, laat staan dat die doelstellingen en die acties zouden worden voorafgegaan door een duidelijke probleemstelling, een analyse van de noden van de geestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen. Dat wil wel wat zeggen.

Nu, de SAR zegt dat uw plan verdienstelijk is, maar blijkbaar zaten ze toch op iets anders te wachten, want ze beginnen hun advies door te zeggen dat ze hadden gehoopt op een visie op lange termijn, een termijn die 2019 ver overschrijdt. Ze roepen u ook op om daar snel werk van te maken. Ze stellen ook heel veel concrete vragen en schuiven heel veel concrete prioriteiten naar voren. Zo is er onder andere de vraag om toch wel werk te maken van een volwaardig uitgebouwde ambulante eerstelijnsgeestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen. Concreet gaat het dan over die eerstelijnspsychologische functie waarover we het hier drie weken geleden hebben gehad, maar het gaat natuurlijk ook over het versterken van de centra voor geestelijke gezondheidszorg. Verder vraagt de SAR ook bijvoorbeeld om werk te maken van een specifiek zorgaanbod voor 14- tot 24-jarigen. Waar er vandaag nog altijd een arbitrair onderscheid wordt gemaakt tussen minderjarigen en meerderjarigen wil de SAR dat die brug wordt geslagen tussen minder- en meerderjarigen. Niet onbelangrijk is dat de SAR ook met zoveel woorden zegt dat er werk moet worden gemaakt van het veel meer investeren van de beschikbare middelen in echte zorg, en veel minder in structuren.

Minister, op welke manier zult u met dit toch wel bijzonder interessante advies van de SAR rekening houden in uw beleid?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, op 21 februari stelde u in de commissie dat het Vlaams Actieplan Geestelijke Gezondheid niet zou worden uitgerold vooraleer u het advies van de SAR WGG te pakken zou krijgen. De dag erop, op 22 februari, stelde u hier in de plenaire vergadering dat een behoefteeraming moeilijk is, dat dat moeilijk in te schatten valt volgens de studie over de organisatie van die geestelijke gezondheidszorg. Sinds enkele dagen hebben we het advies van de SAR, en dat is inderdaad niet zo mals, noch voor u, noch voor uw collega aan de overkant van de straat, voor de federale overheid. De SAR spreekt van een onderfinanciering van de geestelijke gezondheidszorg en daarnaast heeft men het inderdaad over een visie op te korte termijn, tot 2019, terwijl men verwacht dat dat voor een grote organisatie als de geestelijke gezondheidszorg wel op langere termijn zou mogen worden uitgerold.

Minister, mijn vraag is dan ook klaar en duidelijk: hoe reageert u op het advies van de SAR en welke maatregelen kunt u nemen om tegemoet te komen aan hun verzuchtingen?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Geachte leden, zoals het betaamt in een normale procedure, heeft de regering een concept gemaakt, een actieplan voorgesteld. Dat gaat dan naar de adviesraad, die daarop reageert, en dan is het aan ons om rekening te houden met dat advies, om te bekijken wat we daarvan aanvaarden en verwerken, en wat we niet aanvaarden, en waarom we dat niet doen. Dan gaat dat terug naar de regering en krijgen we een definitief vastgesteld actieplan. Dat zal natuurlijk in dezen op dezelfde manier verlopen.

We mogen daar natuurlijk ook niet te flauw over doen: dit is een actieplan voor een aantal jaren omdat de Vlaamse overheid ook een aantal dringende kwesties moet regelen, en die regelen we het best door keuzes te maken die vanuit een visie vertrekken. Ik noem een paar dingen op. Er zijn een aantal RIZIV-conventies overgekomen. Dat hebben we niet op lange termijn te regelen. Daarover zullen we vrij snel moeten beslissen.

Er is een Vlaamse sociale bescherming, het terugbetalingssysteem. We zullen snel moeten afstemmen wat erin zit en wat niet. We hebben intussen heel wat afgestemd inzake beeldvorming, strijd tegen het stigma. De link tussen zorg en preventie is ook op de gezondheidsconferentie aan bod gekomen. Over de eerstelijns ondersteuningsstructuren hebben we gesproken en in de conferentie is uitdrukkelijk de link gelegd met de eerste lijn en de geestelijke gezondheidszorg. Kortom, er zijn een aantal issues die natuurlijk een keuze en een beslissing veronderstellen. Om die keuze te kunnen maken vanuit een coherente visie, is er een actieplan opgesteld, dat natuurlijk niet op een blauwe maandag is opgesteld maar het resultaat is geweest van heel wat overleg.

Collega's, er zijn in dit land de acht ministers bevoegd voor de volksgezondheid, en dan heb ik het nog niet over diegenen die bevoegd zijn voor preventie. Ik ben het absoluut eens met de vraag van de SAR om een groot masterplan geestelijke gezondheid te maken. Maar als we niets zouden doen, zou men zeggen dat ik mijn eigen Vlaamse bevoegdheden moet invullen; als we iets proberen te doen en daar uiteraard informele afstemming en over organiseren, dan komt het verwijt dat ik moet wachten op het 'grote verhaal'. De kritiek op het budget is natuurlijk vanuit het adviesorgaan een ernstig advies, maar iedereen weet – en dat moet ik hier bij herhaling zeggen – dat het overgrote stuk van die financieringsvragen RIZIV-gerelateerde vragen zijn. We hebben het gisteren in de commissie nog gehad over de eerstelijns psychologische functie. Ik blijf erbij dat we dit moeten verduurzamen en uitrollen over heel Vlaanderen. We doen een extra budgettaire inspanning om dit ook voor kinderen en jongeren vanaf 17 jaar te

doen, maar veel zal afhangen van de positionering van de terugbetaling van de psychotherapie.

We gaan uiteraard een aantal gesprekken voeren om na te gaan hoe we dat advies verwerken. Ik denk dat we absoluut het structureel overleg met de sector moeten dynamiseren. En uiteraard, op de volgende interministeriële conferentie staat steevast ook het thema van de geestelijke gezondheidszorg op de agenda en proberen we ook de afstemming verder te organiseren.

Ik denk dat dit een correcte manier is om met het advies om te gaan. De geestelijke gezondheidszorg is een zeer belangrijke aangelegenheid. De vragen stijgen maar ook het zorgmodel dat we gebruiken, is duidelijk in transitie. We moeten daar in Vlaanderen uiteraard een stuk verantwoordelijkheid in nemen, maar we moeten er ook van uitgaan dat we datgene waarvoor we in Vlaanderen bevoegd zijn, zo goed mogelijk integreren in ons eigen Vlaamse beleid. Dat is alleszins de reden waarom ik echt heb aangedrongen op een actieplan op ons niveau, ook al wist ik op voorhand dat het aantal keren dat je voorwaardelijk zou moeten zijn in dat plan omdat je natuurlijk afhankelijk bent van de afspraken en de inzichten van anderen, behoorlijk groot zou zijn. Dat mag ons niet beletten om voor de dingen waarvoor we echt bevoegd zijn, na te gaan hoe we daarmee de volgende jaren kunnen omgaan.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Toch denk ik dat er een probleem is. U hebt zich namelijk uitgeput in excuses, vooral in de excuses die voortspruiten uit de zesde staatshervorming, de versnippering van de bevoegdheden, om te zeggen dat u op het Vlaamse niveau zou doen wat u kunt doen, om een Vlaams plan op te stellen, terwijl de SAR expliciet vraagt om, wetende dat die zesde staatshervorming voor meer problemen in de geestelijke gezondheidszorg heeft gezorgd dan iets anders, dat te overstijgen en dat niet langer als excuus te gebruiken en u daar niet langer achter te verbergen. Ik heb in uw antwoord niets van die intenties gehoord dat u dat daadwerkelijk van plan bent.

Eigenlijk is de vraag heel erg concreet. Van dit Vlaams actieplan zegt de SAR dat het weinig concreet is. Het bukt van de goede intenties maar daar stopt het dan ook. Twee zaken: komt die langetermijnvisie er en wanneer? En zal de eerstelijns geestelijke gezondheidszorg worden versterkt of niet?

De voorzitter: Eén vraag maar: langetermijnvisie.

De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik snap uw frustratie. Het kalf ligt gebonden – en ik ben dezelfde mening toegedaan – bij de versnippering van bevoegdheden en niet het minst bij de bevoegdheden die nu nog federaal zijn. In het bijzonder moet de terugbetaling van de psychologische zorg in de eerste lijn dringend worden overgeheveld naar de gemeenschappen. Maar ik vermoed dat de politieke moed hiervoor op federaal niveau nog ontbreekt. Ik zou dus durven te vragen om op tafel te kloppen op die interministeriële conferentie en om te vragen om dit zo snel mogelijk in orde te brengen.

Dan is er toch al één facet van de geestelijke gezondheidszorg in orde. Want alle middelen die u vandaag of in de toekomst zult inzetten voor de geestelijke gezondheidszorg, zullen allemaal teniet worden gedaan als men op federaal niveau geen werk maakt van een aantal dringende maatregelen zoals de terugbetaling van de psychologische zorg.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, het actieplan is inderdaad voorgesteld en wordt weldra in de commissie ten gronde behandeld. Het advies is intussen binnen.

Ik wil iedereen uitnodigen om dat actieplan er eens bij te nemen, want er wordt werk gemaakt van een duidelijke visie en een aantal basisprincipes. Daar gaan we echt niet alleen in op een aantal resoluties en vragen die al vele malen in dit parlement zijn gesteld, maar ook op maatschappelijke vragen die vaak aan bod komen en waar terecht een antwoord op moet worden geboden.

Ja, inderdaad, het zou beter zijn mocht er een allesomvattend plan komen van alle ministers en alle bevoegdheden. Maar in afwachting daarvan is het zeer sterk dat wij in Vlaanderen onze verantwoordelijkheid nemen en alles doen wat we kunnen om daar een antwoord op te bieden. Als iedereen dat doet, dan komt het goed, want dan wordt inderdaad op het federale niveau gedaan wat in het regeerakkoord staat en waartoe minister De Block zich geëngageerd heeft: dat is de terugbetaling van de psychologische zorg, die cruciaal is en blijft voor het plan dat wij hier hebben gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik vind twee zaken die de SAR aanhaalde, zeer belangrijk. Dat is ten eerste hoe de samenwerking van de geestelijke gezondheidszorg met de eerste lijn zal verlopen. Ik zie in de praktijk dat daar heel veel vragen omtrent zijn, zeker nu in het kader van de eerstelijnszones.

Ten tweede zijn dat de overlegstructuren. De SAR haalt aan dat er in de eerste plaats meer moet worden geïnvesteerd in zorg en ondersteuning in plaats van in allerlei coördinatoren, overlegstructuren en verdiepingen. Dat is een terechte opmerking. Er moet natuurlijk afstemming zijn tussen zorgverleners en niveaus, maar we mogen natuurlijk ook niet vervallen in te veel overlegstructuren, die veel tijd, geld en mankracht kosten, terwijl er zoveel noden zijn in de zorg. Daarom stellen ze voor een kosten-batenanalyse te maken. Wat is uw mening daarover?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u zegt dat zovelen bevoegd zijn en dergelijke meer. Dat is allemaal waar, het is allemaal heel ingewikkeld en het zou veel beter simpeler zijn dan dat. Maar het punt is dat u niet alles doet wat u kunt doen binnen uw eigen bevoegdheden. Het is nu al twee jaar dat de heer Anseeuw en ikzelf, om de beurt en soms gelijktijdig, u vragen om te investeren in eerste-lijnpsychologische zorg en om eindelijk ook wat meer te investeren in die centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's), waar steeds minder mensen terecht kunnen in verhouding tot de noden.

U hebt het dan wel over de vermaatschappelijking van de zorg en eerst de minst ingrijpende vormen van zorg, maar het enige dat goed is uitgebouwd, is de residentiële zorg. Iemand die ambulante of mobiele zorg nodig heeft, blijft vaak al te lang wachten. Mijn vraag is: zult u uw plan aanpakken? De SAR heeft misschien meer indruk op u gemaakt dan de heer Anseeuw en ik samen doen. Gaat u dat plan aanpassen? Neemt u uw verantwoordelijkheid deze keer wel?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw Jans vraagt of we het plan hebben gelezen. Ik heb het plan inderdaad gelezen, en ook het advies. Het advies is langer dan het plan. Dat zegt al iets. Het advies vond ik persoonlijk zeer inspirerend. Het zegt terecht dat er geen analyse is van wat er nodig is. Er zijn geen doelstellingen, niet op korte en niet op lange termijn. Er wordt enkel projectmatig en ad hoc gewerkt. Er is geen budget en geen timing. Collega's, zonder die ingrediënten heb je ook geen plan.

Collega's, ik hoor de minister zeggen dat het een eerbaar advies is van een adviesraad om extra budget te vragen. Dit is een maatschappijbrede oproep: 6 procent van het budget voor gezondheidszorg gaat naar geestelijke gezondheidszorg, maar 8 procent van de mensen met geestelijke gezondheidsproblemen krijgen hulp.

Intussen zegt u dat de federale overheid voor de terugbetaling moet zorgen. Ik hoor minister De Block zeggen dat ze wel wil maar dat haar coalitiepartners mee moeten, en misschien lukt het niet. Op het eind van deze termijn zullen we geen terugbetaling hebben van psychologen, zal er geen enkele euro extra naar cgg's zijn gegaan, zal de eerstelijnspsychologie in de projectfase zitten en blijven mensen in de samenleving in een kortsluiting zitten, een maatschappij die koploper is wat betreft suïcide. Want dat is wat we zijn: suïcidekoploper. Dat blijft gewoon doorgaan. Deze regering mist alle kansen om slagkrachtig iets te doen. *(Applaus bij Groen)*

Minister Jo Vandeuren: Zoals gezegd, denk ik dat het de normale gang van zaken is dat de regering een plan maakt, dat voor advies voorlegt, dat dat advies binnenkomt en dat dan aanleiding geeft tot een evaluatie, waarna er een versie naar de regering gaat om te zeggen: 'Dit is wat we voorstellen te doen, gehoord het advies dat is uitgebracht.' Het lijkt mij aangewezen om dat proces op die manier ook te respecteren.

Ik ben het met een aantal zaken eens. Wat mij in de geestelijke gezondheidszorg zeker ook bekommert, is de coördinatiefuncties die er voor alle mogelijke situaties bestaan, waarvan er sommige niet door ons gefinancierd zijn, maar waaraan we ook participeren.

Ik ben dus de eerste om met u toe te geven dat we ervoor moeten zorgen dat wat overeind blijft, gerationaliseerd is. Een van die rationalisatieoefeningen zal de geografische gebiedsafbakening zijn waarover we in de commissie al meerdere keren hebben gesproken, waar we meer uniformiteit zullen moeten hebben om te zien dat alles wat je geografisch op een bovenlokaal niveau ondersteunt, ten minste vanuit een behoorlijke uniformiteit van de gebieden kan vertrekken zodat de overheadkost minimaal is en de inzet op het terrein maximaal kan worden gemaakt.

En dat is meteen een heel grote oefening voor de geestelijke gezondheidszorg, die om historische redenen zeer ongelijk verspreid is in ons land, waar er dus duidelijk witte vlekken zijn en andere niet, waar er geografische werkingsgebieden zijn die niet altijd afgestemd zijn op de realiteit van andere ontwikkelingen in de gezondheidszorg. Naarmate je meer spreekt van een geïntegreerde benadering is de noodzaak om dat op elkaar af te stemmen ook behoorlijk groot.

De geestelijke gezondheidszorg – ook dat is al eens aan bod gekomen in de commissie – moet ook mee de stap zetten naar een betere generalistische aanpak, maar ook een meer geïntegreerde aanpak, met andere vormen van hulp, bijvoorbeeld integrale jeugdhulp. Er zijn op dat vlak duidelijk stappen te zetten. En hoe meer je die stappen kunt zetten, hoe meer je ook extra overlegstructuren en coördinaties op de coördinaties kunt vermijden, omdat je gewoon probeert met elkaar in eenzelfde logica of organisatie-model te redeneren.

Ik ben het er dus absoluut mee eens dat we op dat vlak een aantal zaken moeten aanpakken.

We moeten ons niet verschuilen achter de federale verantwoordelijkheden en bevoegdheden. We moeten bekijken wat we vanuit onze eigen bevoegdheden doen.

Wat de verschuiving naar de eerste lijn betreft, in alle eerlijkheid: als er één budget is uitgetrokken in de geestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen in 2017, is het precies in de richting van vroegdetectie en interventie, wat budgettair is

gebeurd of zal gebeuren. In die zin is die prioriteit, zeker in het budget 2017, meegenomen.

Ik wil u nog één illustratie geven van de uitdaging. Ik heb gezegd dat we met vele ministers bevoegd zijn, maar uiteraard wil dat ook zeggen dat er een ander landschap speelt. Ik heb u gesproken over de transitie die we in Vlaanderen zullen moeten doen van een historisch gegroeid landschap met een aanbod dat vaak residentieel is en dat nu via vermaatschappelijking ook ambulante wordt. Maar ik geef u eens een ander cijfer. In Wallonië zijn er 81 centra voor geestelijke gezondheidszorg. In Vlaanderen is dat aantal absoluut gereduceerd. Je moet dus proberen een beleid te voeren dat recht doet aan de situaties in de verschillende delen van ons land en dat vanuit de wetenschap dat de financiering van prestaties nog altijd ook door het RIZIV wordt opgenomen.

Mijn aanpak nu zal zijn: dat advies ernstig nemen, herwerken, met de sector een structureel overleg opzetten en dan bekijken hoe we inderdaad acties kunnen uitvoeren. En wat 2017 betreft: in lijn met de begroting zoals ze door dit parlement is goedgekeurd.

Björn Anseeuw (N-VA): Ik wil graag reageren op wat mevrouw Jans heeft gezegd. Zij zei: 'Lees het plan eens. Het is duidelijk welke visie daarin staat.' Dat staat in schril contrast met de mening van de mensen op het terrein, de mensen van de Strategische Adviesraad zelf, die met zoveel woorden zeggen dat het bulkt van de goede intenties, maar dat het daar ook bij blijft en dat het dus niet zo bruikbaar is.

Minister, hun vraag naar een langetermijnvisie heb ik hier ook aan u gesteld. Ik heb daar geen enkel antwoord op gekregen. Ik vind dat eigenlijk jammer. Ook op de vraag naar een goede behoefteanalyse is er geen antwoord gekomen. Nochtans komt die vraag vanuit de sector zelf. De SAR zelf vraagt een goede behoefteanalyse om op basis daarvan een langetermijnvisie te ontwikkelen. U bent daar blijkbaar nog altijd bang van. Ik kan niet begrijpen waarom. Misschien heeft dat te maken met het feit dat die geografische spreiding van de middelen die historisch zo is gegroeid, misschien al lang niet meer beantwoordt aan de noden van vandaag in de verschillende gebieden in Vlaanderen. Misschien durft u daar niet aan te raken. Misschien is het dat wat de SAR bedoelt met 'Laat ons ervoor zorgen dat er meer geld kan worden geïnvesteerd in de zorg in plaats van in structuren'. Misschien wilt u te weinig raken aan die structuren.

Wel, ik wil u graag oproepen: maak werk van die langetermijnvisie en schuw de taboes niet in dit debat.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik veronderstel dat dit thema te belangrijk is om het hier op tien minuutjes af te handelen. Ik vermoed dat dit dan ook in de commissie verder besproken kan worden zodra uw definitieve Actieplan Geestelijke Gezondheid uitgewerkt is.

Voorzitter, ik wil eindigen met een kort citaat van de SAR zelf: "Voor veel acties is het niet duidelijk aan welke doelstellingen ze zijn gekoppeld. Termen als 'stroomlijnen', 'afstemmen', 'inkantelen', 'samenwerken' en 'aansluiten bij' worden veel gebruikt in het actieplan maar vaak blijft het bij intenties, zonder de concrete operationalisering te beschrijven." Ik kan het daarmee alleen maar eens zijn. Minister, ik roep u op, zoals u zelf al in uw antwoord hebt aangehaald, om vandaag actie te ondernemen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de impasse rond de bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, het verhaal is gekend. We hebben in Vlaanderen 63.000 hectare zonevreemde bossen. Dat zijn bossen die in een gebied liggen dat eigenlijk niet als bos bestempeld wordt maar een harde bestemming heeft: industrieterrein of woningbouw.

De Vlaamse Regering heeft al lang gezegd dat 12.500 hectare daarvan, nog geen vijfde, bossen zijn met een enorme maatschappelijke waarde. Het zijn waardevolle maar ook kwetsbare bossen. Het zijn bossen die vaak al eeuwenoud zijn. Men vindt 18e-eeuwse kaarten waarop die bossen al staan. De regering heeft gezegd dat ze die bossen wil beschermen. Ze heeft dat gezegd in het vorige regeerakkoord 2009-2014, en heeft dat herbevestigd in het huidige regeerakkoord.

Er is hier een Bosdecreet goedgekeurd. Daarin staat ook dat we die meest waardevolle en kwetsbare bossen zullen beschermen. Dan is er beslist om ook een kaart te maken. Die kaart kwam de eerste keer naar de Vlaamse Regering in juni 2016. De meerderheidspartijen hebben toen ingestemd met de voorlopige kaart. Ik herinner mij niet dat een meerderheidspartij daar een ander geluid heeft laten horen.

De voorlopige kaart is door de administraties gescreend. Daar zijn inderdaad heel wat fouten uitgehaald. Verschillende administraties hadden heel wat opmerkingen. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) heeft een nieuwe versie van de kaart gemaakt. Die kaart is klaar. Dat werd vorige week in de hoorzitting duidelijk. Het was ook al duidelijk in december 2016.

Maar nu blijken er nog problemen te zijn. Er gaan stemmen op die niet willen dat die kaart wordt bekendgemaakt en in een openbaar onderzoek komt. Nochtans is dat broodnodig want pas op het moment dat de kaart in openbaar onderzoek gaat, zullen die bossen effectief beschermd zijn.

Mijn vraag is dus, minister, of u die kaart openbaar zult maken, of die kaart in openbaar onderzoek zal gaan, liefst vandaag nog eerder dan morgen, zodat die waardevolle bossen de juridische bescherming krijgen die ze verdienen? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Meuleman, we hadden hierover vorige week een uitgebreide discussie, een debat en hoorzittingen in de commissie Leefmilieu. Ik kan alleen maar herhalen wat ik daar heel expliciet heb gezegd: het is mijn intentie en ambitie om, op basis van wat decretaal bepaald is, met de kaart, die voldoet aan de criteria uit dat decreet, richting Vlaamse Regering te gaan, zodat die in openbaar onderzoek kan gaan.

Nog een kleine nuance: u zegt dat die bossen nu helemaal niet beschermd zijn. Dat is niet zo, dat weet u. Er is nu al een bescherming van die bossen. Het verschil is dat als die kaart er is, de afwijkingen zullen worden verleend door de Vlaamse Regering. Die afwijkingen worden nu verleend door het ANB. Maar de criteria liggen vandaag al vast. Maar nogmaals, ik herhaal dat het mijn intentie is om die kaart op basis van wat decretaal is vastgelegd naar de Vlaamse Regering te brengen.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u zegt altijd dat die bossen nu al voldoende juridisch beschermd zijn. Ik heb daarom een schriftelijke vraag gesteld.

Ik heb u gevraagd hoeveel ontbossingen er al zijn geweest sinds de inwerking-treding van het Bosdecreet in december 2015.

Op die datum moesten die bossen immers beschermd zijn. Uw antwoord op die schriftelijke vraag was dat er nog 91 gunstige adviezen zijn gegeven door het Agentschap voor Natuur en Bos om over te gaan tot ontbossing in stukken bos die wel degelijk op die kaart als meest waardevol en kwetsbaar bestempeld zijn. Een totaal van 91 ontheffingen, lijkt me heel wat. Beweren dat die bescherming nu afdoend is en dat het allemaal niet zo dringend is, lijkt mij niet legitiem. Ik denk integendeel dat we dringend een betere juridische bescherming en een kaart nodig hebben.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): We moeten inderdaad inzetten op bos en wel overal in Vlaanderen. Met die kaart wordt 12.300 hectare waardevolle bossen beschermd, en daar staan we volledig achter. Onze enige bezorgdheid is dat inzake de publieke belangen de Vlaamse administraties opmerkingen hebben kunnen maken en er al duizend bezwaren zijn. Dan vragen we ons af hoe het zal lopen met de private belangen. We weten allemaal dat er grote fouten in die kaarten zitten. Wat dat betreft hebben we inderdaad gevraagd of het niet beter was om die kaarten aan te passen en te actualiseren voor het openbaar onderzoek wordt opgestart.

Dat is volgens mij een terechte bemerking, maar het is de minister die beslist om het openbaar onderzoek sneller op te starten.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, in dit domein is de kloof tussen intenties en realisaties vrij groot. Die kaart en die bescherming hadden er al moeten zijn. Mevrouw De Vroe, zelfs die 12.500 hectare is maar een fractie van waar we oorspronkelijk mee begonnen waren als waardevol te beschermen bos in Vlaanderen. Indien die kaart nog altijd fout is, is dat een probleem dat de regering al lang had moeten oplossen, en het is in geen geval een excuus voor het niet efficiënt beschermen van heel wat daadwerkelijk waardevolle bossen. Indien er private belangen in het gedrang komen, moet de regering dat oplossen. Dat is ook de verantwoordelijkheid van de meerderheid.

Minister, ik sluit mij dus aan bij de oproep van mevrouw Meuleman om dit zo vlug mogelijk, zo duidelijk mogelijk en zo rechtszeker mogelijk op te lossen. Het staat in uw regeerakkoord en het is erg dat de oppositie u moet oproepen om dat uit te voeren.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, de extra bescherming is dringend nodig. Ik denk dat u daar ook van overtuigd bent, anders zou u zelf de kaart niet opmaken en zou u halverwege 2016 geen deadline hebben vooropgesteld om die kaart af te kloppen. In deze discussie is er maar één belangrijke vraag: wanneer gaat u met welke kaart naar de regering? Gaat het om de kaart die het Agentschap voor Natuur en Bos vandaag heeft opgesteld? Wanneer brengt u die naar de regering?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Wat de duizend bezwaren betreft die mevrouw De Vroe vermeldt: op elk van die bezwaren is een antwoord geformuleerd. Dat is dus opgelost. Het lijkt me onvermijdelijk dat er fouten zitten in een voorlopige kaart. Daarom precies komt er een openbaar onderzoek. Mede daarom heeft de

Vlaamse Regering ook nadien nog de mogelijkheid om een ontheffing toe te kennen indien dat nodig blijkt. Voor de N-VA is het duidelijk: we gaan ervan uit dat de regering de kaart eerstdaags voorlopig zal vaststellen.

Minister, als ik me niet vergis, bent u morgen jarig. Laat dat een mooi cadeau voor u zijn.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Ook voor onze fractie is die kaart van meest kwetsbare waardevolle bossen belangrijk. We willen daar ook niet van afwijken. Duidelijkheid is in deze heel belangrijk. We betreuren dat het Agentschap voor Natuur en Bos, dat over voldoende mensen op het terrein beschikt, er niet in geslaagd is om een juiste kaart te maken.

Een bos beschermen dat op het terrein geen bos blijkt te zijn, daar heeft niemand iets aan, en daar wordt het bos in Vlaanderen ook niet beter van.

Tot slot vragen we ook, zoals we dat in het decreet hebben gevraagd, rechtszekerheid voor beslist beleid. We hebben in Vlaanderen een duidelijk planologisch instrumentarium, het ruimtelijk uitvoeringsplan, waar iedereen bij betrokken wordt. Ik vraag respect voor de procedures die in het verleden zijn gevoerd.

Minister Joke Schauvliege: Ik herhaal nogmaals dat wat mij betreft, dit zo snel mogelijk kan worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Voor alle duidelijkheid, de kaart die is opgemaakt, voldoet aan de criteria die decretaal zijn vastgelegd. Uw parlement heeft ook in de memorie van toelichting aangegeven dat een openbaar onderzoek van belang is voor een aantal situaties op het terrein die fout kunnen zijn of die anders zijn ingeschat op de kaart. Die kunnen daar dan uit worden gehaald. Dat staat expliciet in de memorie van toelichting. Het is logisch dat die kaart een momentopname is en nooit helemaal perfect zal zijn. Maar de mogelijkheid bestaat om in het openbaar onderzoek een aantal opmerkingen te maken.

Het klopt, en dat was ook de wens van de regering, dat de administraties de mogelijkheden hadden om opmerkingen te maken. Er zijn een duizendtal opmerkingen gekomen van Openbare Werken, Onroerend Erfgoed en van tal van agentschappen en departementen. Nu blijkt dat we dat wel moeten relativeren. Er waren wel duizend opmerkingen, maar die gingen vooral ook over de criteria die decretaal zijn vastgelegd. Die kaart voldeed aan die criteria. Op basis van die opmerkingen is er uiteindelijk maar 8 hectare bijgestuurd. Daar zaten effectief fouten in. Die duizend opmerkingen moeten dus worden gerelativeerd in die zin dat het geen duizend fouten waren die op de kaart stonden.

Ik vraag dat dit zo snel mogelijk wordt goedgekeurd. Uiteraard zal de kaart zoals die naar de regering gaat, voldoen aan de criteria zoals die in uw parlement zijn vastgelegd.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ben blij met uw antwoord en met uw woorden.

U bevestigt nogmaals dat de kaart voor u oké is. U komt niet terug op de criteria, in tegenstelling tot wat een aantal parlementsleden uit uw meerderheid in de commissie nog hebben beweerd. Zij begonnen plots het hele artikel 90ter opnieuw in vraag te stellen. U stelt mij hier vandaag gerust, en u zegt dat u blijft vasthouden aan de criteria en aan de kaart. Dat zijn woorden die mij blij maken. Ik hoop dat ook uw daden mij blij zullen maken, minister, en dat u liefst vrijdag al op de Vlaamse Regering de kaart zult goedkeuren, zodat die in onderzoek kan gaan en zodat die bossen de bescherming krijgen waar ze recht op hebben. We zijn de bosarmste regio, we moeten dus dringend iets doen, en vooral de

bestaande bossen behouden. Ik dank u voor uw antwoord en ik wens u ook een heel mooi verjaardagscadeau vrijdag.

De voorzitter: Minister Schauvliege is morgen jarig.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het realiseren van een trendbreuk inzake de uitstoot van broeikasgassen door effectieve uitstootreducties

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, het is een beetje een lastige week voor leefmilieu. We hebben de discussie over de kwetsbare bossen, we hebben daarnet ook het debat gevoerd over de saneringsbijdrage en over de vraag of die wel juist wordt ingezet. Ook wat het klimaat betreft, is het op zijn zachtst gezegd ook wel bijzonder lastig. Nochtans is er veel engagement, ik twijfel daar niet aan. De volledige Vlaamse Regering is in gang geschoten. Er worden klimaattoppen georganiseerd, de minister-president zelf neemt dit in handen, en er is een klimaatresolutie goedgekeurd in dit parlement. Aan engagement is er dus geen gebrek. Alleen blijkt het bij een papieren engagement te blijven.

Vandaag zien we dat de prognoses die onze administraties indienen bij de Europese Commissie, bar slecht zijn. Tegen 2030 halen we ongeveer hetzelfde percentage broeikasgasreductie als tegen 2020. Dat blijft dus vrij constant tussen 2020 en 2030. Nochtans moet de inspanning net verdubbelen in die periode. Minister, wanneer zal de Vlaamse Regering nu echt gaan voor een trendbreuk op het vlak van klimaatbeleid?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: De gegevens die u naar voren brengt als het grote nieuws, zijn natuurlijk niet nieuw. We hebben al altijd gezegd, en het is ook al vaak in het Vlaams Parlement aangehaald, dat we zien en weten – en dat is trouwens ook al gerapporteerd in de Vlaamse Regering een hele tijd geleden – dat we onze doelstellingen richting 2020 halen, maar dat, als we de doelstellingen na 2020 willen halen, bijkomende inspanningen nodig zijn. Dat is juist de reden waarom we een klimaattop hebben georganiseerd in Vlaanderen, waar een Klimaat- en Energiepact is afgesloten. Dat gaat over nieuwe engagementen die nog niet in die cijfers zitten. Trouwens, u hebt het over de cijfers tot 2015. De engagementen die we hebben genomen, gaan over de klimaattop die in 2016 heeft plaatsgevonden en die moeten nu worden doorgerekend.

Ondertussen is er ook de Klimaatresolutie van het Vlaams Parlement en zijn er de conclusies van de Senaat. Er zijn inderdaad heel veel nieuwe engagementen die nog niet zijn doorgerekend in de cijfers. We hebben ook nog geen eigen doelstelling voor na 2020. Europa moet nog altijd aan de lidstaat België een doelstelling opleggen. We zijn op dit moment volop aan het werken aan een nieuw klimaatbeleidsplan die de periode 2030 zal omvatten, met al een doorkijk naar 2050.

Het is dus niets nieuw, we weten dat. Juist daarom hebben we de klimaattop georganiseerd. Alle bijkomende engagementen van de Vlaamse Regering samen met alles wat in de Klimaatresolutie staat, moeten gestalte geven aan de bijkomende inspanningen die we moeten doen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het is een beetje een eigenaardig antwoord in die zin dat u eigenlijk zegt dat de prognoses die vandaag

bij de Europese Commissie zijn ingediend, niet helemaal correct zijn. U zei ook: 'We weten het al lang.' Dat is zo, we weten het inderdaad al heel lang. Twee jaar geleden bijvoorbeeld, moesten we ook prognoses indienen bij de Europese Commissie, op 15 maart 2015. Dat zijn bijna exact dezelfde prognoses. Dat betekent dat in die twee jaar eigenlijk nauwelijks iets is veranderd.

Minister, het wordt steeds moeilijker om die doelstellingen te halen. Dat beseft u ook. Naarmate we dichterbij 2020 en 2030 staan, wordt het lastiger. Dat betekent dat deze Vlaamse Regering, als ze niet echt in gang schiet in de praktijk, een loodzware taak doorschuift naar de volgende Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, het is niet om naar u een steen te gooien, maar ik wil een zeer grote bezorgdheid uitdrukken die erop neerkomt dat hoe langer we wachten en hoe trager het gaat, hoe moeilijker het wordt. Uit de cijfers van de voorbije jaren – dat weten we allemaal en u wijst er terecht op – blijkt dat het te traag gaat. Het ging de voorbije twee jaar te traag, het gaat op dit moment te traag.

De klimaattop is een mooi initiatief en ik sta nog altijd achter de Klimaatresolutie, en ik hoop dat dat voor de rest van het parlement ook geldt, maar het moet sneller. Hoe langer we wachten, hoe moeilijker het wordt en hoe meer last we doorschuiven naar later, naar een volgende regering, naar een volgende generatie, naar een volgende Vlaamse belastingbetaler, die, indien we ons engagement niet halen en puntje bij paaltje komt, daar financieel voor zal opdraaien. Ik wil toch een absolute oproep lanceren om zo snel mogelijk, zo hard mogelijk, en zo ver mogelijk te gaan. Dat is iets waar deze regering het bijzonder moeilijk mee heeft in veel gevallen, maar alstublieft, neem die verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De cijfers waarvan sprake zijn toegelicht op de klimaat-top van Marrakech. Blijkbaar waren de cijfers een jaar of twee geleden soortgelijk. Minister, ik maak me er echt heel veel zorgen over, vooral omdat u er blijkbaar fier op bent dat alles geleidelijk gaat. U zei recent nog, in Veto van deze week, dat, als we resultaat willen boeken, we dat geleidelijk moeten doen. Gelooft u echt dat we onze doelstellingen op vlak van klimaat zullen halen als we dat allemaal geleidelijk gaan aanpakken? Ik denk dat de tijd van geleidelijkheid stilaan voorbij is.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De heer Sanctorum zei het al: de plannen zijn er, de engagementen zijn er, er is de Klimaatresolutie van dit parlement – een zeer ambitieuze resolutie. Nu komt het er inderdaad op aan dingen te doen, dingen uit te voeren. Daar is ook deze meerderheid zich ten volle van bewust. De N-VA is in elk geval bereid daar hard aan mee te werken.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Mijnheer Sanctorum, ik heb niet gehoord dat de minister de prognoses in vraag stelt. Ik hoorde in haar antwoord wel dat het Klimaatakkoord van Parijs moet worden geïmplementeerd en moet worden vertaald in nationale doelstellingen. Er zal werk worden gemaakt van een nieuw Vlaams klimaatbeleidsplan voor de periode 2020-2030. Alle acties die tijdens de Klimaattop werden aangekondigd en de aanbevelingen van onze eigen Klimaatresolutie zullen in dat klimaatbeleidsplan worden opgenomen. Minister, wanneer zal Europa onze doelstellingen bezorgen, zodat we snel kunnen beginnen aan de opmaak van ons klimaatbeleidsplan?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Wij, zoals de hele wereld, staan voor enorme klimaatuitdagingen. Het Vlaams Parlement heeft een mooie, ambitieuze Klimaat-resolutie aangenomen. Uiteraard is het nu zaak om die om te zetten in daden. We verwachten dus een grote inspanning van het beleid. Ik kijk erg uit naar de initiatieven van de Vlaamse Regering. Mijn partij zal daar haar steentje toe bijdragen.

Minister Joke Schauvliege: Voorzitter, collega's, ik zei al dat we tegen 2020 onze doelstellingen zullen halen, maar we zullen het in de periode nadien als regio moeilijk krijgen. Dat is geen nieuw gegeven. Het heeft de Vlaamse Regering en ook het Vlaams Parlement ertoe aangezet om bijkomende initiatieven te nemen.

De cijfers die u citeert, zijn overigens voorlopige cijfers. U doet alsof die definitief zijn. Dat is uw goed recht, en op die manier probeert u de klimaatmoeheid nog wat aan te wakkeren. In de praktijk is het zo dat we op de Klimaattop erg concrete extra maatregelen hebben afgesproken. Die kunnen nog niet in de cijfers weerspiegeld zijn, want die cijfers slaan op het jaar 2015. Dat geldt ook voor de impact van het Klimaatfonds. Business as usual is dus niet ons leidend-motief.

De Vlaamse Regering heeft samen met het Vlaams Parlement, aan de hand van de Klimaatresolutie, heel wat concrete extra beslissingen genomen. Die worden vanaf nu uitgerold. Denk onder meer aan het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Het is slechts één van de extra maatregelen om ervoor te zorgen dat we een tandje bijsteken. Hier beweren dat we niets extra ondernemen, klopt echt niet. Het Klimaatbeleidsplan loopt tot 2020. We werken aan een plan dat ook in de jaren nadien zal zorgen voor de uitrol van extra maatregelen, bovenop wat in 2016 is beslist. We krijgen het moeilijk na 2020, maar het is evenzeer waar dat we niet bij de pakken blijven zitten. De klimaatop had precies tot doel extra maatregelen te nemen. De uitrol is volop bezig, in samenwerking met de middenveldorganisaties.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik besluit met een oproep. Leer uit uw eigen beleid. Op een gegeven moment kwam er een Vlaams Klimaat-beleidsplan, voor de periode 2013-2020. U weet ook dat de implementatie ervan moeizaam liep. Ik zal de details niet opnieuw verwoorden, we hebben er meermaals over gedebatteerd.

Met het volgende plan hebben we de tijd niet meer. Integendeel zelfs, we moeten voor 2020 in actie schieten om de doelstellingen tegen 2030 echt te halen. Minister, ik reken daarop.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over maatregelen om het aanvechten van vergunningen strikter te reglementeren

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, op lokaal niveau is het een beetje zoals in 'Het leven zoals het is': men kan geen weg, woningcomplex of school meer bouwen of men krijgt er het actiecomité gratis bij. Dat is ten dele normaal, want men moet zijn rechten kunnen verdedigen. Maar uw aankondiging om onnodige klachtenfases in te dijken, is toch goed.

Het is goed om de 'niet bij mij'-reflex bij de mensen weg te nemen en om de enorme 'advocatisering' van al die dossiers tegen te gaan.

Welke verbeterpunten hebt u daar in de mouw? Wat is uw timing? In hoeverre matcht het met het pionierswerk van de collega's Ceyssens, Ronse en Peeters dat hier al is gebeurd?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Doomst, ik denk dat we allebei vinden dat inspraak van de burger belangrijk is. We gaan dat niet echt beknotten. Het is belangrijk dat in de toekomst de burger inspraak blijft hebben.

De voorbije jaren werd er echter vaak misbruik gemaakt van dat recht. Daar wil de Vlaamse Regering toch wel iets aan doen. We willen dat misbruik aan banden leggen. Er is inderdaad een goed voorstel van decreet van dit parlement met betrekking tot het bestuursrechtscollege waar men een rechtsplegingsvergoeding moet betalen. Dat is ondertussen, denk ik, goedgekeurd door het parlement.

Er is nog een initiatief, en dat zal heel snel richting dit parlement komen. In de herziening van de Codex Ruimtelijke Ordening heb ik voorgesteld – en dat staat daar dus in, dat is al twee keer goedgekeurd door de Vlaamse Regering, hopelijk binnenkort ook definitief, zodat het naar het parlement kan – dat wanneer een burger de mogelijkheid heeft in een openbaar onderzoek om een bezwaar in te dienen en hij maakt geen gebruik van dat recht, hij nadien, als de beslissing er is, geen recht meer heeft om in beroep te gaan. De burger moet de mogelijkheden in het openbaar onderzoek benutten en kan alleen op die manier een beroepsprocedure opstarten.

Dat bestaat al in Nederland. Dat werkt daar erg goed. We hebben dat nu opgenomen in die codex. Als het parlement mijn voorstel goedkeurt, zal dat vrij snel, dit jaar nog, realiteit worden.

Het is inderdaad de bedoeling om te zorgen dat er geen misbruik meer wordt gemaakt van een beroepsmogelijkheid, waarna men oeverloos blijft procederen. Dat kost geld aan de overheid en aan de mensen zelf, en alles staat stil. Dat kan niet de bedoeling zijn, daarom doe ik het voorstel dat in Nederland goed werkt.

Michel Doomst (CD&V): Het is belangrijk dat we de reikwijdte tussen het eigenbelang en het algemeen belang duidelijk definiëren. Ik hoop dat dat eruit komt. Ik hoorde dat het de bedoeling was dat het al volgende maand, na 1 april, naar het parlement komt. Klopt die timing? Want 1 april is altijd gevaarlijk.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, we hebben begrip voor een aantal van uw bezorgdheden rond het aanvechten van vergunningen, maar we maken ons ook zorgen over een aantal gevolgen ervan. De rechtsplegingsvergoeding moet al betaald worden, dat is al goedgekeurd, als men in beroep zijn zaak verliest. Maar nu komt er nog een maatregel bij: als men tijdens het openbaar onderzoek niet heeft gereageerd, kan men niet in beroep gaan.

Talloos zijn de gevallen waarbij mensen het gewoon niet gezien hebben dat er iets aangeplakt werd. Onze bezorgdheid gaat dan vooral naar de straten en de pleinen waar eerder sociaal zwakkere mensen wonen, die veel minder nog aandacht hebben daarvoor. Als de cultuur rond aanplakken en verwittigen niet verandert, denken wij dat er meer en meer, samen met de rechtsplegingsvergoeding, een drempel ontstaat. Wij vrezen dat er een sociaal zwakkere groep uit de boot valt. Wat is uw mening daarover?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik wil u feliciteren met het nieuwe element in de Codex Ruimtelijke Ordening. Het is bijzonder belangrijk om mensen de mogelijkheid te geven om beroep aan te tekenen. Ze moeten daarvoor transparantie krijgen voor het hele dossier. Men moet consequent zijn en beroepsprocedures mogelijk maken tijdens het openbaar onderzoek. Wanneer men geen bezwaar indient tijdens het openbaar onderzoek, moeten we de mogelijkheid daartoe niet meer bieden.

De Raad van State heeft daar advies over gegeven en heeft er een aantal opmerkingen op geformuleerd. U hebt er een repliek op gegeven. Gaat u ervan uit dat het dat zal overleven? Kan het dan eind april in werking treden? Het is zeer complementair op het parlementaire werk dat ik samen met collega's Ceysens en Peeters heb kunnen doen, en dat hier kamerbreed is goedgekeurd.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Mijnheer Doomst, ik dank u om het parlementair initiatief dat we hebben genomen, nog eens in the picture te zetten. Iedereen die wil bouwen, heeft er alle baat bij zo snel mogelijk rechtszekerheid te hebben. Daarom zijn alle initiatieven die worden genomen om al die juridische carrousels te vermijden, alleen maar nobel en dragen ze bij aan meer rechtszekerheid voor iemand die wil bouwen.

Minister, onze fractie zal uw initiatief inzake geen bezwaar in het kader van het openbaar onderzoek en dan ook geen beroepsprocedure, zeker mee ondersteunen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Mevrouw Peeters, het recht en onze wetten bestaan niet alleen ter bescherming van wie wil bouwen, maar ook van degenen die erdoor zouden kunnen worden gehinderd en legitiem een beroep willen doen op hun rechten. Het recht werkt voor allebei. Dat is evenwicht.

Ik deel de bezorgdheid van heel wat collega's dat nodeloze procedures voor niets nodig zijn en frustratie kunnen opleveren voor een bouwheer, en vaak zelfs ook voor een lokaal bestuur. Anderzijds wil ik toch even herinneren aan waar we deze zitting vandaag mee begonnen zijn: een lofzang op mensen die we jarenlang, vaak vanuit verschillende posities, hebben vervloekt omdat we vonden dat ze maar bleven zeuren met procedures en steeds maar nieuwe procedures. Achteraf moeten we vaststellen dat al die wirwar aan nodeloze procedures – volgens sommigen – uiteindelijk hebben geleid tot een betere beslissing.

Minister en collega's van de meerderheid en van de regering, ik wil u oproepen om het evenwicht in het oog te houden. Het kan niet dat je alleen maar in beroep kunt gaan als je daarvoor de financiële middelen hebt. Het kan ook niet dat je een openbaar onderzoek organiseert dat niet zichtbaar is en waarvan de mensen achteraf zeggen dat de deur tegen hun gezicht is geslagen. Dat is ook geen rechtszekerheid, collega's. *(Applaus bij sp.a)*

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Tobback en mevrouw Pira, jullie maken een denkfout. Als je zoveel mogelijk wilt procederen om je gelijk te halen, dan kan ik meegaan in die redenering, maar dat is niet wat deze meerderheid wil. Deze meerderheid wil dat de burger die misschien opmerkingen of suggesties of bepaalde bezorgdheden heeft, zo vroeg mogelijk in de procedure de mogelijkheid heeft om die opmerkingen te formuleren, waarna de initiatiefnemer weet dat het gevoelig ligt en daar misschien aan kan tegemoetkomen. De overheid kan de beslissingen of bezwaren in dat openbaar onderzoek zo vroeg mogelijk meenemen en proberen eraan tegemoet te komen.

Als je natuurlijk niet aan het openbaar onderzoek meedoet en nadien een procedureslag begint, dan kom je inderdaad tot situaties zoals we die in het Antwerpse hebben gekend. Het is met dit initiatief dus niet de bedoeling om te zeggen dat er geen inspraak meer is. Het komt zowel wie bezwaren heeft als de initiatiefnemer ten goede dat zo vroeg mogelijk in de procedure de opmerkingen kunnen worden gemaakt, en dat wie de vergunningen verleent, er rekening mee kan houden om op die manier die evenwichten te bewaren. Dat beogen wij met dit voorstel. Het zal er ook voor zorgen dat we heel snel weten wat de gevoeligheden zijn en hoe we daar samen mee aan de slag kunnen om dat op te lossen in plaats van hele procedureslagen voor de rechtbank te voeren. Dat ligt op de tafel.

We zijn niet over één nacht ijs gegaan. Nederland past dat al langer toe en met succes. Waarom zouden wij dat in Vlaanderen niet kunnen doen? Je kunt Nederland er niet van verdenken dat het de inspraak van de burger onmogelijk maakt. Ik denk dus dat het een goed initiatief is om ervoor te zorgen dat er nog inspraak mogelijk is. Maar we willen vermijden dat er oeverloos wordt geprocedeerd zonder dat daar ook maar iets concreets uitkomt, want dat is niet goed voor de initiatiefnemer en het is ook niet goed voor de burger die bedenkingen heeft bij bepaalde initiatieven.

In de Vlaamse Codex formuleren wij een voorstel. Normaal gezien zal dat vrij snel, wellicht volgende week, naar de Vlaamse Regering kunnen gaan, die de codex dan definitief zal goedkeuren, waarna dit parlement er nog heel lang over zal kunnen debatteren. Hopelijk keurt het parlement dit dan ook goed. Dank u wel.

Michel Doomst (CD&V): Minister, bedankt voor de concrete plannen en timing. Het is nodig. Voor het evenwicht tussen aanval en verdediging inzake vergunningen hoop ik vooral dat bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen de berg werk naar beneden gaat. Daar stropt van alles en het mag geen 'raad voor vergunningsverkwistingen' worden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het advies van de Vlaamse Regering betreffende de hervorming van de Civiele Bescherming

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, het zal u niet ontgaan zijn dat er de afgelopen weken nogal wat beroering is ontstaan omtrent de plannen tot hervorming van de Civiele Bescherming. Federaal minister Jambon wil die hervormen. Daarbij is het de bedoeling om een of twee kazernes van de drie kazernes in Vlaanderen te sluiten. Dat leidt tot ongerustheid.

Op de afgelopen ministerraad heeft de Vlaamse Regering ingestemd met een aantal specifieke aanpassingen aan de koninklijke besluiten die de opdrachten van de Civiele Veiligheid bepalen. Het zijn vooral personeelsgebonden aanpassingen die kaderen in de bredere hervorming van de Civiele Bescherming die minister Jambon voorbereidt. Ik ga ervan uit de Vlaamse Regering regelmatig is gebrieft over de stand van zaken in dit dossier.

In welke mate heeft uw federale collega het advies van de Vlaamse Regering ingewonnen bij de hervormingsplannen van de Civiele Bescherming? Wat is uw standpunt ter zake?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Segers, we hebben op 10 maart – positief trouwens – advies verleend over een ontwerp van KB van de Federale Regering met betrekking tot de Veiligheidsdienst en de Civiele Bescherming. Dat ging, zoals u zelf zegt, over een personeelsreglementering, zeer kleine wijzigingen trouwens waar we positief advies over hebben verleend.

Met betrekking tot de mogelijke operationele reorganisatie en inplanting hebben we niets gekregen. Dat hoeft ook niet. U kent de bijzondere wet op de hervorming der instellingen. Inzake personeelsaangelegenheden moeten we wel advies verlenen. Het is ook verplicht om ons advies te vragen. Met betrekking tot die andere aangelegenheden heeft Vlaanderen geen enkele bevoegdheid. We hebben ook niets gekregen daaromtrent, geen document.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord, een antwoord dat me eigenlijk nogal verbaast, maar tegelijkertijd ook niet. Ik heb in de nota van minister Homans aan de Vlaamse Regering letterlijk gelezen: "Het waarom van deze kleine aanpassingen kan niet worden toegelicht in het toegestuurde dossier."

Minister-president, ik weet eigenlijk niet wat mij het meeste verontrust in dezen: ofwel de plannen van minister Jambon om enkele kazernes te sluiten en het feit dat hij uitdrukkelijk stelt dat voortaan bij rampenbestrijding snelheid en respons-tijden geen criteria meer zijn, ofwel de vaststelling dat deze Vlaamse Regering zonder veel poespas zaken goedkeurt die toch ook Vlaanderen en alle Vlamingen aanbelangen terwijl ze niet over het gehele dossier is ingelicht.

Ik ben zeer verbaasd over uw antwoord. Ik herhaal graag mijn vraag. Wat is uw standpunt inzake deze hervormingsplannen? Hoe zult u daarover communiceren naar minister Jambon?

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord.

Mevrouw Segers, ik denk dat u bewust de speelvelden wat door mekaar haalt. Het is wel zo dat heel wat betrokken gemeenten de Vlaamse logica missen in het besluit. Het is hier toch altijd de gewoonte dat als dingen goed werken, we ze behouden. Ik kan u dat signaal geven vanuit onze regio en vanuit Liedekerke.

Ik hoor ook dat de collega's vanuit de omgeving van Jabbeke dezelfde bezorgdheid hebben. Rekening houdend met de eigenheid van het speelveld, denk ik dus dat het toch niet slecht zou zijn, mocht u die bekommernis, die vooral een regionale bekommernis is, als signaal toch overmaken aan de bevoegde collega.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Collega, het feit dat er verspreid over België kazernes van de Civiele Bescherming zijn, heeft niets met een wafelijzerpolitiek te maken. Als er in Liedekerke, in de nabijheid van de grootste stad van België en de grootste luchthaven van België, een kazerne is, is dat om bij grote rampen snel de brandweer en de andere veiligheidsdiensten te ondersteunen. Als er in Brasschaat een kazerne is, is dat voor de grootste haven en de tweede grootste stad van ons land, om als er daar rampen zijn, de lokale brandweer en andere diensten te helpen.

Inderdaad, de bijzondere wet maakt het geen bevoegdheid van de Vlaamse Regering, minister-president. Ik denk echter dat elke lokale bestuurder, of hij nu van Liedekerke, van Jabbeke of van Brasschaat afkomstig is, zich toch wel zorgen maakt dat bij de ondersteuning die de Civiele Bescherming aan de lokale hulpverleners kan bieden, die gespecialiseerd en zeer waardevol is, voldoende elementen zullen blijven meespelen, zodat ook Vlaamse bevoegdheden – luchthavens,

havens, scholen – in crisissomstandigheden de beste zorgen kunnen krijgen. Die bezorgdheid deel ik wel.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Segers, u bent verbaasd. Ik ben nog meer verbaasd over uw reactie. U kent de bijzondere wet op de hervorming der instellingen. Wij hebben geen enkele bevoegdheid in de eventuele hervorming waar u het over hebt, over rationele hervormingen, organisatorische hervormingen, nieuwe inplantingen van de Civiele Bescherming, de veiligheidsdiensten, fusies, waar ik allemaal geruchten over verneem, maar waar ik geen enkel tastbaar document over heb. Meer nog, als dit op het getouw staat, dan is het zo dat de bijzondere wet er niet in voorziet dat de gewesten daar een adviesbevoegdheid in hebben. Dat zal dus ook niet aan ons voorgelegd worden.

Het ontwerp-KB waar u het over hebt, ging over personeelsaangelegenheden, die geen enkele weerslag hebben op het probleem dat u hier aankaart. U hebt dat ook niet tegengesproken. Iets anders is – en ik zal dat signaleren aan de minister van Binnenlandse Zaken – dat hier bij een aantal collega's ongerustheid bestaat daaromtrent. Maar nogmaals, het is een federale bevoegdheid. De minister is verantwoordelijk tegenover de mensen die verkozen zijn in de federale Kamer. En politie en Civiele Bescherming vallen exclusief onder de federale overheid, collega's.

Katia Segers (sp.a): Ik begrijp dus, minister-president, dat u tot op de dag van vandaag eigenlijk lijdzaam hebt toegekeken naar de plannen van uw federale collega's en partijgenoten om een aantal kazernes te sluiten. U zegt dat daar niets tastbaars van is. Jawel, er zijn verschillende officiële documenten waar minister Jambon zegt dat er verschillende kazernes zullen sluiten. Ik ben blij dat u nu de bezorgdheid wilt meenemen, maar dat is natuurlijk rijkelijk te laat. Enfin, ik hoop dat u minister Jambon er nog kunt van overtuigen dat de sluiting van een of twee kazernes, verspreid over het land, die hervorming, die geen besparingsoperatie is, zoals minister Jambon zegt, gewoon een heel slecht idee is. Als er rampen gebeuren, dan telt elke minuut, elke seconde. En dan is het onbegrijpbaar dat de minister van Binnenlandse Zaken en Veiligheid zegt dat snelheid niet belangrijk is bij rampen. Het gaat hier over de veiligheid van alle mensen, en die moeten we ten stelligste kunnen verzekeren. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

Wij danken de minister-president voor zijn kortdurende aanwezigheid en gaan nu over tot de verdere afwerking van de agenda.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie
– 1080 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Jean-Jacques De Gucht bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie.

De heer De Gucht heeft het woord.

Mijnheer De Gucht, u legt even uit waarom u vindt dat het parlement moet overgaan tot de spoedbehandeling?

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik zal dat met veel plezier uitleggen, voorzitter.

Beste collega's, naast het feit dat er een nakende grondwetsherziening is in Turkije, is er de afgelopen tijd ook een duidelijke verscherping van de positie van Turkije ten opzichte van de Europese Unie, en meer bepaald van verschillende Europese lidstaten.

Daarnaast is er de aanhoudende druk die wordt uitgeoefend op diverse groepen, ook binnen onze maatschappij. Ik vind het dus broodnodig dat we dit voorstel van resolutie bespreken in het Vlaams Parlement, om zo als Vlaanderen een duidelijk signaal te geven dat we niet akkoord gaan met de manier waarop dit Turkije vandaag wordt geleid en de manier waarop dit Turkije, in ieder geval de leiders ervan, vandaag staat ten opzichte van de waarden, de normen en de grondvesten van onze Europese Unie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie.

De bespreking is geopend.

De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, beste collega's, een maand geleden dienden ikzelf en de collega's van N-VA en CD&V in navolging van het federaal parlement en het Europees Parlement dit voorstel van resolutie in, met een zeer duidelijke vraag aan de regering: pleit bij onze Federale Regering en de Europese Unie voor een bevrozing van de toetredingsprocedure van Turkije tot de EU en de daaraan gekoppelde Europese pretoetredingssteun van 4,5 miljard euro.

De aanleiding spreekt voor zich. De afgelopen jaren zien we in Turkije een toenemend verval van de fundamenten van de rechtsstaat, fundamenten die net de gedeelde bouwstenen zijn van de lidstaten van de Europese Unie en van onze Europese Unie zelf. De verwerpelijke poging tot staatsgreep van juli vorig jaar is nadien aangegrepen als een startschot om die kwalijke evolutie enkel verder aan te wakkeren. Als ik spreek over de gedeelde bouwstenen van de rechtsstaat in de Europese Unie, dan heb ik het over de vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid. In Turkije zitten momenteel 7000 academici en 150 journalisten achter tralies, het hoogste aantal ter wereld, en zijn 24 radio- en televisiestations uit de ether gehaald. We weten allemaal nog wat er is gebeurd met de krant Zaman, zowel in Turkije als in ons eigen land.

Dan heb ik het over de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Drie weken geleden werden meer dan 227 rechters en openbaar aanklagers ontslagen. Na de coup werden meer dan 2300 van hen aangehouden. Dan heb ik het over de eerbiediging van de democratie. Na de coup werd een politieke zuivering nagestreefd, waarbij 10 leden van het parlement werden gearresteerd en 129.000 ambtenaren werden geschorst of ontslagen. Dan heb ik het over respect voor minderheden, godsdienstvrijheid en mensenrechten, en niet over de invoering van de doodstraf.

Als ik spreek over de fundamenteën van de rechtsstaat in Europa, dan heb ik het over de scheiding der machten, een evenwichtig systeem van 'checks and balances' dat toeziet op de bescherming van de fundamentele individuele rechten en vrijheden van elke burger. Erdogan streeft met zijn nieuwe grondwetswijziging net het tegenovergestelde na. Hij zal zijn macht over het parlement vergroten. Dat parlement zal niet langer moties van wantrouwen kunnen indienen, vragen stellen aan de president of zonder zijn toestemming wettelijke initiatieven kunnen nemen. Tegelijk vergroot hij de controle op de benoeming van rechters en aanklagers, waardoor je je kunt afvragen of het grondwettelijk hof nog besluiten van de regering ongrondwettelijk zal verklaren: het systeem van 'checks and balances' naar de prullenmand, in ruil voor een toegenomen concentratie van de macht bij de president.

Beste collega's, dat brengt me bij de hoogdringendheid van deze resolutie. De Turkse diaspora in Europa moet Erdogan aan een meerderheid helpen voor zijn grondwetswijziging, om zo zijn tomeloze ambitie waar te maken. De afgelopen dagen zijn we er allen getuige van geweest hoe dat ertoe heeft geleid dat het conflict tussen het Turkije van Erdogan en de Europese Unie en haar lidstaten op de spits is gedreven.

Dit maakt dat er volgens mij twee redenen zijn waarom we met dit voorstel van resolutie nu een heel duidelijk signaal moeten uitsturen vanuit Vlaanderen. Ten eerste streeft deze grondwetswijziging de vorming van een autoritair presidentieel systeem na. Turkije zal in dat geval nog veel meer dan nu al het geval is, afwijken van het pad naar een rechtstaat en zal dus veel minder dan voordien beantwoorden aan de toetredingsvoorwaarden van de Europese Unie.

Ten tweede is er de retoriek van president Erdogan de afgelopen dagen. Het is cynisch dat de wegbereider van een autoritaire staat zich bedient van verwijten over het nazisme en Srebrenica. Het zijn immers net de zwarte bladzijden uit het verleden die maken dat de Europese Unie en haar lidstaten zo doordrongen en overtuigd zijn van de nood aan een rechtstaat om hun burgers te beschermen. Het is de weerzin voor dit verleden waarom wij in dit parlement een resolutie goedkeurden ter herdenking van de Armeense genocide.

De uitspraken van Erdogan tonen dan ook aan wat zijn prioriteit is. Dat is niet de toenadering tot de Europese Unie, wel de realisatie van een autoritaire staat. Om deze redenen moeten we ons de vraag stellen of het aangewezen is de toetredingsonderhandelingen verder te zetten en de Turkse regering middelen toe te blijven stoppen om de toetredingsvoorwaarden te behalen zolang er geen verandering in zicht is.

Beste collega's, tot slot zou ik graag nog een ding benadrukken, namelijk dat we er ons voor moeten behoeden in de val van Erdogan te lopen. Met zijn gebald taalgebruik zoekt hij het conflict op met de Europese Unie en haar politieke leiders. Dit moet leiden tot verontwaardiging bij onze Belgisch-Turkse landgenoten en hen zo overtuigen tot het ja-kamp toe te treden. Naar alle waarschijnlijkheid is hij hier de afgelopen dagen ook in geslaagd.

De Europese, Belgische of Vlaamse samenleving mag echter niet de gemeenschappelijke vijand zijn van Erdogan en de Turkse diaspora. We moeten integendeel de polarisering binnen de Belgisch-Turkse gemeenschap en de rest

van onze samenleving samen bestrijden. Net daarom moeten we ook – via dit voorstel van resolutie – blijven verdedigen wat de gedeelde bouwstenen zijn van de lidstaten van de Europese Unie, en de unie zelf. Moeten we blijven aantonen dat de rechtstaat zoals we ze in Europa kennen en niet de autocratie de vrijheden en rechten van elke minderheid en elk individu beschermt. Moeten we de hand blijven uitsteken naar al onze burgers om het volwaardige burgerschap dat wij hun aanbieden, ook effectief en daadkrachtig op te nemen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, het Vlaams Parlement drukte de voorbije jaren meermaals zijn bezorgdheid uit over de alarmerende evoluties in Turkije. En meer dan terecht. De vrijheid van meningsuiting staat steeds meer onder druk, en de vrijheid van vergadering wordt beknot in dat land. De persvrijheid werd de facto afgeschaft door kritische media, zoals Zaman, monddood te maken. Daarnaast krijgen de rechterlijke macht en de academische wereld te maken met een ware repressie wanneer men het regime van Erdogan niet blindelings steunt. Samengevat is de situatie van mensenrechten in Turkije uiterst problematisch te noemen.

Collega's, de democratie en de rechtsstaat staan in Turkije onder druk. En ondanks alles, worden er nog steeds onderhandelingen gevoerd met dit land, onderhandelingen die zouden moeten resulteren in het Turks lidmaatschap van de Europese Unie – begrijp wie kan.

Mijn partij is geen voorstander van Turks EU-lidmaatschap, en wij zijn daar ook altijd duidelijk over geweest. Maar zelfs de voorstanders van het EU-lidmaatschap moeten vandaag erkennen dat Turkije – meer dan ooit tevoren – bijzonder ver verwijderd is van de Europese standaarden inzake de rechtsstaat en de democratische principes. Deze behoren nochtans tot de essentie van waar onze Europese Unie voor staat. En Turkije voldoet dus als kandidaat-lidstaat absoluut niet aan de voorwaarden.

Uit de verschillende Europese voortgangsrapporten blijkt een serieuze terugval wat betreft de vrije meningsuiting en mensenrechten, en het is duidelijk dat er een achteruitgang plaatsvindt inzake onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Ook het toenemend geweld tegen minderheden en de democratische oppositie wordt steeds meer met argusogen bekeken.

Sinds de mislukte staatsgreep van 15 juli 2016 is de situatie zelfs nog verslechterd, en dit aan een alarmerend tempo. De cijfers liegen er niet om. Collega De Gucht heeft het reeds aangehaald: 150 journalisten werden recent gearresteerd, 2368 rechters en openbare aanklagers werden aangehouden, meer dan 119.000 ambtenaren werden ontslagen of geschorst, zonder proces of een proces die naam waardig. Het recente rapport van Amnesty International laat weinig aan de verbeelding over. Men kan zich trouwens afvragen welke staatsgreep er al dan niet gelukt is in dat land.

Deze zorgwekkende achteruitgang dwingt ons vandaag meer dan ooit tot een krachtig signaal. Exact een maand geleden, op 15 februari, dienden we met verschillende collega's van meerdere fracties het voorliggende voorstel van resolutie in over het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie.

Vandaag, een maand later, is de situatie slechter en zorgwekkender dan ooit tevoren. De escalatie van de negatieve verhouding tussen Turkije en de Europese Unie, heeft een ongekend hoogtepunt bereikt en het ziet er niet naar uit dat een omgekeerde beweging op korte termijn kan worden verwacht, integendeel. De

dreigementen vanuit Ankara ten aanzien van de Europese Unie en lidstaten zoals Nederland en Duitsland, beloven weinig goeds. Een stichtend EU-lid nazioverblijfselen en fascisme verwijten, of hun de moord op 8000 Bosniakken in Srebrenica toeschrijven, is de waanzin voorbij en is geschiedenisvervalsing.

Het blijft helaas niet bij opruiende taal. De Turkse president lijkt vast van plan de daad bij het woord te voegen. Wat te denken bijvoorbeeld van het sluiten van het Turks luchtruim voor Nederlandse diplomaten? Erdogan streeft naar een verdere aantasting van de rechtsstaat en een opheffing van de nodige evenwichten tussen uitvoerende, rechterlijke en wetgevende macht. Het opheffen van die waarborgen voor vrijheden en rechten van alle burgers, noopt tot onze bijzondere bezorgdheid over de mensenrechtensituatie in Turkije. Het drieste optreden en de oorlogstaal van Turkije en zijn president zijn de concrete aanleiding om dit voorstel van resolutie vandaag met hoogdringendheid te agenderen. We moeten de buitensporige repressieve maatregelen die sinds de militaire staatsgreep in Turkije worden genomen, met klem veroordelen. Ook de pogingen om de Turkse spanningen in Vlaanderen te importeren, mogen we absoluut niet tolereren. Dit brengt onrust in onze samenleving en ondermijnt het integratiebeleid dat we in Vlaanderen al jaren voeren en waar we kijken naar de toekomst en niet naar de afkomst. Dat Erdogan actief zijn binnenlandse Turkse politiek bij ons importeert, is onaanvaardbaar en getuigt van kwaad opzet.

Collega's, de aanhoudende schending van mensenrechten en de afbraak van de Turkse democratie en rechtsstaat, dwingen ons ertoe om de onderhandelingen over de toetreding tot de Europese Unie een halt toe te roepen. En we staan daar niet alleen in. De Vlaamse Regering stelde in haar 'Visie op de toekomst van de Europese Unie' dat de verhouding tussen de EU en de Turkse regering ernstig in vraag moest worden gesteld. En het Europees Parlement riep reeds in een resolutie expliciet op tot het bevriezen van de lopende onderhandelingen. De hoge vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid Federica Mogherini waarschuwde nog dat de positie van Turkije als kandidaat-lid van de EU opnieuw beoordeeld zou worden, als het volk vóór de aangekondigde grondwetswijzigingen zou stemmen.

Collega's, Turkije is al dertig jaar kandidaat-lidstaat. De onderhandelingen lopen sinds 2005 en slechts één hoofdstuk is inmiddels afgerond. Vijftien hoofdstukken slepen aan zonder enige concrete vooruitgang en zeventien andere hoofdstukken blijven gewoonweg gesloten. De onderhandelingen lopen voor geen meter, om niet te zeggen dat ze daadwerkelijk achteruitgaan. Laat ons deze processie van Echternach dan ook stopzetten.

De geplande grondwetswijzigingen katapulteren het land terug in de tijd. Dit is nefast voor de democratie en de rechtsstaat in Turkije. Daarnaast is het buitenslands optreden van het land verontrustend brutaal en agressief. Toch niet direct wat je van een partner, van een toekomstig lid van een club, mag verwachten.

Kortom, Turkije toont absoluut niet de wil om tot een constructieve samenwerking te komen. Die wil moet ook van beide kanten komen. En de bereidheid is vandaag blijkbaar verder weg dan ooit. Zo ver zelfs dat we vandaag kunnen stellen dat het geen zin heeft om de onderhandelingen voort te zetten. De vraag voor mijn partij is zelfs of de onderhandelingen ooit opnieuw moeten worden opgestart.

Wat de N-VA betreft, hoort Turkije niet thuis in de Europese Unie. Ankara kiest consequent voor de koers van het autoritaire regime in het Midden-Oosten en bouwt de burgerlijke vrijheden jammer genoeg keer op keer af. Wie trekken van een autocratie vertoont, verdient geen perspectief op toetreding. Ik dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, collega's, het Vlaams Parlement volgt al heel wat jaren de evolutie in Turkije. Zo hebben we naar aanleiding van de gebeurtenissen in het Gezi-park in de zomer van 2013 een hoorzitting gehouden met de Turkse ambassadeur en ook met de rapporteur van het Europees Parlement over de toetredingsonderhandeling. Die rapporteur is een Nederlandse dame, Ria Oomen-Ruijter. Zij heeft er ons toen aan herinnerd – en dat is vandaag misschien toch wel relevant – dat in 2004 de toetredingsonderhandelingen tussen Turkije en de Europese Unie zijn gestart onder Nederlands voorzitterschap.

Er is een heel goede reden waarom we Turkije met bijzondere aandacht volgen. Het is een heel belangrijke, sterke en grote buur van de Europese Unie. We zijn dus verwickeld in die toetredingsonderhandelingen. We zitten samen in de NAVO. En vooral, er is in Vlaanderen een grote gemeenschap met wortels in Turkije.

In februari 2015 had ik de kans om een bezoek te brengen aan Turkije, vooral om kennis te maken met hun opvang van de Syrische vluchtelingen. Toen had ik een eerder positief gevoel, omdat ik had gemerkt dat er in die hele samenleving een grote solidariteit was met de 1,2 miljoen mensen die daar werden opgevangen. Dat is een massa mensen, maar in het algemeen stond iedereen achter de opvang. Die werd niet in vraag gesteld.

Op dat moment, in februari 2015, was er vooral ook sprake van een groot vredesproces met de Koerden. Dat werd toen gelanceerd als een definitieve oplossing die vrede moest brengen in dat deel van Turkije. Maar een beetje later, nadat de AKP in juni 2015 niet de verhoopte meerderheid behaalde in het parlement, is het van kwaad naar erger gegaan. De bedoeling was om een presidentieel regime te kunnen invoeren. Die verkiezingsuitslag maakte dat onmogelijk.

Daarom is het parlement ontbonden. In november 2015 is er een uitslag gekomen, na heel wat spanning in het land, met onder meer aanslagen die het land onder hoogspanning hebben gezet, die de regering gunstiger gezind bleek te zijn.

Ondertussen gebeurde er bijzonder veel. Zo werden de vrije media steeds verder ingeperkt. Steeds meer journalisten konden kennismaken met rechters en gevangenis. Heel wat media werden gesloten en af en toe werd bijvoorbeeld Facebook geblokkeerd, samen met andere sociale media waar kritische geluiden te horen waren. Ook het geweld in Koerdistan is zeer sterk opgelopen. Er is in de hele regio zoveel geweld dat dit wel eens onderbelicht blijft, maar er zijn op bepaalde momenten steden compleet geïsoleerd en belegerd van buitenaf, met zeer vele tientallen en honderden burgerdoden tot gevolg. In het geheel van het Midden-Oosten hebben we daarvoor misschien wel wat weinig aandacht gehad.

Sedert de staatsgreep van 15-16 juli 2016 is het hek helemaal van de dam. Soms zegt men dat Europa die staatsgreep te weinig heeft veroordeeld, dat men daarover te veel twijfel heeft laten bestaan. Maar het is nogal evident dat een 'regime change' niet via geweld tot stand kan worden gebracht, en dat, wat ook de reden van de putschisten zou kunnen zijn geweest, een staatsgreep in geen geval kan worden gelegitimeerd, goedgepraat of geminimaliseerd. Laat daarover geen onduidelijkheid bestaan. Maar wat we daarna hebben gezien, is toch wel een lang niet geziene golf van repressie. Mijn collega's hebben de getallen genoemd. Ik ga dat niet herhalen. Maar parlementsleden, journalisten, ambtenaren, openbare aanklagers en rechters, tienduizenden mensen hebben met die repressie kennisgemaakt. Het mag dan ook niet verbazen dat in zowat alle Europese landen de vraag naar de toetredingsonderhandelingen en de opportuniteit daarvan steeds luider gaat klinken.

We brachten recent met de commissie Buitenland en het Bureau van het Vlaams Parlement een bezoek aan de Raad van Europa in Straatsburg. Tijdens de gesprekken met mensen van de instellingen daar die de mensenrechten moeten bewaken in een systeem waartoe ook Turkije is toegetreden, werd ons gezegd

dat de achteruitgang van de mensenrechtensituatie in Turkije op dit moment voor de Raad van Europa de hoogste prioriteit geniet. Alle landen die daar lid van uitmaken, zijn daar nu het meest om bezorgd.

In navolging van het federale parlement hebben wij ook in het Vlaams Parlement een voorstel van resolutie ingediend. Daarin staan twee grote punten: de toetredingsprocedure en de vele middelen die worden vrijgemaakt – op een periode van zeven jaar is dat 4,5 miljard euro – bevroren. Waarom gebeurt dat vandaag? De collega's verwezen naar de situatie die u kent: onze meest nabije buur is terechtgekomen in een uit de hand lopende escalatie, met diplomatieke maatregelen die we normaal gezien alleen maar zien in tijden van bijna-oorlogssituaties, met een flagrante verdraaiing van dramatische feiten uit de geschiedenis, met regelrechte bedreigingen en intimidatie. Wanneer één lidstaat van de EU daardoor wordt getroffen – maar ook Duitsland en Denemarken hebben ook al een broek van hetzelfde laken gekregen – moeten wij ons aangesproken voelen, dan moeten wij solidair zijn, dan mogen wij dat niet als een electoraal opbod afdoen. Dit is geen gewone provocatie: dit is iets van een formaat dat zijn gelijke niet kent in de recente geschiedenis van de EU en in de diplomatieke contacten die wij onderhouden met burens.

Er is verwezen naar de beperkte vooruitgang in de toetredingsonderhandelingen. Maar ik denk dat vandaag het moment is aangebroken om een duidelijkere en straffere taal te spreken. We moeten die onderhandelingen vandaag bevroren. We zitten met een regime – en we moeten een onderscheid maken tussen Turken, Turkije en het regime – dat ons op dit moment niet vooruithelpt. Op een moment dat Europa zelf met een witboek is gekomen om vijf pistes voor zijn toekomst te schetsen, zijn wij absoluut niet gediend van dit soort mogelijke besmetting. We moeten daar een lijn trekken. Vandaar de vraag om dit nu te bevroren.

Wat de middelen betreft, denken we dat het op dit moment niet opportuun is om dit verder via de regering in Ankara te laten verlopen. We willen wel proberen die middelen in te zetten om het middenveld in Turkije, dat zeer zwaar onder druk staat en weinig speelruimte heeft, te versterken. We vragen Europa om een instrument te zoeken om de middelen verder te kunnen inzetten ten gunste van de Turkse bevolking en de Turkse vrije instellingen en verenigingen. Het zal niet evident zijn, maar dat is wel onze oproep.

Op het vlak van de mensenrechten zijn er gradaties. Je kunt misschien zeggen dat het één en ondeelbaar is, maar de doodstraf is een rode lijn die we niet kunnen overschrijden. Wie die lijn overschrijdt, kiest zelf om de onderhandelingen in de toekomst onmogelijk te maken.

Ik rond af. We zijn helaas terechtgekomen in een sterke escalatie en een opbod dat zijn gelijke niet kent in de recente geschiedenis van Europa en zijn burens. Dat zou in de kaart kunnen spelen van Erdogan en zijn voorstellen bij het referendum. We moeten ons daarvan bewust zijn. We moeten niet verder de escalatie opzoeken. Een de-escalatie is volgens mij in ieders belang, maar op dit moment spreken de stemmen in Ankara een andere taal. Het is niet omdat de toetredingsonderhandelingen worden stopgezet dat de dialoog moet stoppen. Het is noodzakelijk om met Turkije in dialoog te blijven, niet over de toetreding, maar over de vele andere punten die ons op dit moment nog verbinden, zoals ik in mijn inleiding zei.

Het is zeker ook nodig om in dialoog te blijven met de Turkse gemeenschap in België. Wat in het buitenland gebeurt, heeft ook hier effecten en verhoogt ook hier de spanning. Dat is een scenario waar we niet voor kiezen; we kiezen voor gemeenschapsopbouw en dialoog. We zetten de knipperlichten op voor Turkije in de toetredingsonderhandelingen maar werpen geen steen in de richting van de Turkse gemeenschap hier. We zijn met hen verbonden in Vlaanderen en dat is een belangrijk signaal dat we vandaag willen geven. *(Applaus)*

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Er is al veel gezegd. We zien inderdaad dat er een brede repressie bezig is van alle dissidente stemmen en oppositie, zij het mensenrechten-activisten, Koerdische activisten, politici, kritische media en andere stemmen die dissidentie laten horen, ook op sociale media. De cijfers van het aantal gearresteerden en ontslagen zijn genoemd. De media worden steeds meer gemuilkorfd, schrik aangejaagd, wat we ook in dit parlement al meermaals hebben aangekaart. Turkije is op dit moment wereldkampioen als het gaat om het aantal gevangenen journalisten. Men flirt met de herinvoering van de doodstraf en ondertussen veroordeelt Human Rights Watch ook de foltering in de Turkse gevangenissen. Kortom, Turkije komt steeds verder weg te staan van de criteria van Kopenhagen. Wegens de talloze mensenrechtenschendingen en de mogelijke herinvoering van de doodstraf willen we vragen om de wapenhandel naar Turkije zeer kritisch te bekijken. We moeten in al onze relaties bijzonder aandachtig zijn voor mensenrechten, ook met Turkije. Onze fractie zal voor dit voorstel van resolutie stemmen, zoals we ook in de Kamer van volksvertegenwoordigers hebben gedaan.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Toen Zaman stopte met het uitgeven van de krant in Vlaanderen en in Nederland, was dat een van de eerste signalen dat Turkije verder weggleeft van wat een democratie zou kunnen zijn. Intussen is vrijwel het gehele vrije perslandschap in Turkije opgedoekt. Dat is de eerste stap geweest naar een regime dat langzaam maar zeker een autocratisch regime is geworden. Met de commissie Media zijn we indertijd op bezoek geweest bij Zaman, om een signaal te geven dat we die inperking van de persvrijheid niet konden steunen. Er is een gezamenlijke hoorzitting geweest voor de commissies Cultuur en Media en Buitenlands Beleid waarbij we de Turkse ambassadeur hebben gehoord. Hij sprak mooie woorden, maar in de feiten zien we het land snel wegzinken in een autocratie.

De vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van vereniging, de persvrijheid en de vrijheid van vergadering zijn bouwstenen van een gezonde democratie. Als die onder druk komen te staan, is dat een groot probleem in een liberale democratie. Dat kunnen we in Vlaanderen niet aanvaarden. Onze fractie zal dit voorstel van resolutie steunen. Ik mag wel hopen dat het ons in Vlaanderen en in België bewust maakt dat je aan die bouwstenen van de democratie op geen enkele wijze kunt of mag tornen. We kunnen geen enkele vorm van censuur of inperking van die vrijheden aanvaarden. Dat is onze sterkte in Vlaanderen en in België. Laten we dat zo houden. Om die redenen zullen we het voorstel van resolutie van de heer de Gucht en van de meerderheid steunen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, wat het Vlaams Belang wil – en dat zal u niet verbazen – gaat uiteraard verder dan wat vandaag ter stemming voorligt. Wij zijn immers geen voorstander van een tijdelijke bevrozing – het lijkt trouwens een modetrend te worden bij de N-VA om allerlei zaken in de diepvries te stoppen – van de toetredingsonderhandelingen met Turkije, mijnheer Vanlouwe, maar wel van een definitieve stopzetting ervan.

Volgens artikel 49 van het EU-verdrag kunnen enkel Europese landen lid worden van de Europese Unie. Welnu, ik hoop dat u het allemaal met mij eens bent dat Turkije niet in Europa ligt. 97 procent van Turkije ligt in Azië. En ik hoop dat u het ook met me eens bent dat Turkije geen deel uitmaakt van de Europese beschaving die christelijk en humanistisch is. Het christelijke element in Turkije is intussen zelfs al verdreven of uitgemoord. Turkije is inderdaad een Aziatisch-islamitisch land. 98 procent van de Turkse bevolking is moslim. Turkije heeft zelfs een staatsislam, de Diyanet, hier bekend omdat zowat alle partijen met uitzondering

van de mijne, in dit parlement medeplichtig zijn aan het subsidiëren van de Diyanet-moskeeën in Vlaanderen met Vlaams belastinggeld.

Onze bezwaren met betrekking tot de toetreding van Turkije hebben dus zeker niet alleen te maken met de criteria van Kopenhagen, maar vooral met de bescherming van onze Europese identiteit en onze waardengemeenschap.

We waarschuwen overigens ook al vele decennia voor de economische gevolgen van de Turkse toetreding. Zowat iedereen hier aanwezig heeft de voorbije decennia krokodillentranen gehuild over de sociale dumping door Oost-Europeanen die onze eigen mensen in verschillende sectoren uit de markt prijzen. Dat 80 miljoen Turken vrij zouden kunnen rondreizen in de EU zou deze problemen alleen nog vele malen erger maken.

Maar blijkbaar was dat element geen beletsel voor u om achter de toetredingsonderhandelingen te blijven staan. Ik vind het trouwens ook nu nog altijd niet terug in de overwegingen.

Vandaag pleiten de meerderheidspartijen met het voorliggende voorstel van resolutie voor een tijdelijke bevrozing van de toetredingsonderhandelingen en niet voor een definitieve stopzetting van die onderhandelingen die eigenlijk zelfs nooit hadden mogen worden aangevat. Met dit voorstel van resolutie bewijst men eigenlijk dat het Vlaams Belang het met zijn verzet tegen de Turkse toetreding al die jaren bij het rechte eind had. Want uw eurocent valt, collega's van de meerderheid, inderdaad wel rijkelijk laat.

Ondanks alle bezwaren inzake cultuur, godsdienst, economisch en sociaal, maar ook inzake mensenrechten, werd vorig jaar nog een chantagedeal gesloten met Erdogan waarbij afschaffing van de visumvrijheid voor de 80 miljoen Turken en 3 miljard euro werden beloofd voor het tegenhouden van vluchtelingen. De Federale Regering ging toen zelfs nog akkoord met het principe om de onderhandelingen nieuw leven in te blazen en zelfs te versnellen. De regering zag toen nog altijd geen graten in een akkoord dat een Turkse toetreding wil bespoedigen.

In een officiële Turks-Belgische verklaring naar aanleiding van een bezoek van de ministers Reynders, Jambon, Geens en staatssecretaris Francken aan Turkije, was zelfs sprake van een verwelcoming van het nieuwe momentum in het toetredingsproces van Turkije in de Europese Unie.

Kortom, dames en heren van de meerderheid, wij zullen het voorstel van resolutie dat vandaag voorligt goedkeuren, maar met grote bedenkingen. Wij willen immers, zoals gezegd, geen bevrozing van de toetredingsonderhandelingen maar wel een stopzetting en we hebben daartoe ook een amendement ingediend. Ik daag u uit, mijnheer Vanlouwe in het bijzonder en uw collega's van de N-VA: indien u niet iets wilt als een halfslachtige bevrozing, een tijdelijke bevrozing of wat dan ook maar, indien u samen met ons wilt pleiten voor een stopzetting van de toetredingsonderhandelingen, dan nodig ik u uit om onze amendementen goed te keuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Karl Vanlouwe (N-VA): Als ik mijnheer Janssens goed heb beluisterd, wat ik heb gedaan, dan is het me niet echt duidelijk wat hij wil. Zijn partij leunt aan bij anti-Europese partijen. Ik heb nog even snel op Google gezocht en ik zie bepaalde slogans waarbij het Vlaams Belang zegt: "Wij zijn pro Europa, maar we zijn tegen de Europese Unie." Dan vraag ik me af wat u hier dan zit te zeggen. U bent tegen de toetreding van Turkije, maar uw medestanders in heel Europa zijn partijen die allemaal uit de Europese Unie willen treden. Wat wilt u nu eigenlijk? U wilt om diverse redenen dat Turkije niet toetreedt, en wij hebben met de verschillende meerderheidspartijen uiteengezet dat we alvast voorstander zijn van een bevrozing van de onderhandelingen: het duurt te lang, er is geen

voortgang, de Europese normen en waarden worden niet gerespecteerd. Wij hebben een eurorealistische houding. Dat is het standpunt van mijn partij. Uw partij is een partij die anti-Europese Unie is, die aanleunt bij anti-Europese Uniepartijen, en dan gaat u hier plots een pleidooi houden om die waarden van de Europese Unie te verdedigen. Voor mij is het absoluut niet duidelijk wat u eigenlijk wilt.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Vanlouwe, in eerste instantie ben ik u dankbaar om nogmaals duidelijk te maken dat er in dit parlement en in dit land inderdaad maar één partij is die kritisch is over de Europese Unie, dat er maar één partij is die uit haar liefde voor Europa tegen de huidige Europese Unie is, een niet-democratische moloch die beslissingen neemt boven de hoofden van de bevolking zonder de bevolking, op welke manier dan ook, te betrekken in al haar beslissingen. U hebt dus nog maar eens duidelijk gemaakt dat het Vlaams Belang inderdaad de enige eurokritische stem is in dit parlement.

U moet zelf ook wel eens weten wat u wilt. Ik heb u in uw eerste tussenkomst horen zeggen dat u pleit voor een stopzetting van de toetredingsonderhandelingen, of dat u in elk geval niet wilt dat Turkije in de Europese Unie komt. Wel, dan zegt u eigenlijk hetzelfde als wat wij zeggen in onze amendementen. Dat gaat niet om de waarden van de Europese Unie, maar om de waarden van Europa die hier de voorbije decennia zijn gegroeid. Dat is de enige reden waarom wij pleiten voor de niet-toetreding van Turkije tot de Europese Unie. Het is geen Europees land, en alleen al daarom hoort het niet thuis in de Europese Unie. Wij komen op voor onze Europese identiteit, wij komen op voor onze Vlaamse identiteit, maar een Turkse identiteit hoort in de Europese Unie niet thuis.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Mijnheer Janssens, ik wil gewoon nog duidelijk maken waarom we uw amendement niet gaan steunen en waarom het volgens mij ook totaal onzinnig is. U spreekt uzelf tegen. U hebt een betoog gehouden waarin u erop wijst dat er een zekere culturele angst is bij de Vlaming. Die is er inderdaad, dat is juist. Maar dan zegt u in uw amendement dat "de Turken maar tot de Europese Unie willen toetreden om economische redenen". Dat is niet waar. Ik denk dat er ook andere redenen zijn, ook culturele, die ik niet goedkeur. Ze zijn voor mij bijkomende redenen om Turkije niet toe te laten tot de Europese Unie. Maar wegens die zin alleen al spreekt uw amendement uw eigen betoog tegen. Het lijkt me dan ook vrij onzinnig om dat zelfs nog maar voor te stellen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): U mag natuurlijk over punten en komma's vallen als u niet op de inhoud durft te reageren. Als u wilt dat de toetredingsonderhandelingen met Turkije worden stopgezet, dan moet u ons amendement steunen. Als u met uw hart zou mogen stemmen, zou u dat ook doen, maar natuurlijk zijn er blijkbaar andere politieke overwegingen voor u die u ervan weerhouden om uw hart en misschien ook wel uw verstand te volgen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de stemmingen over de amendementen en de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elisabeth Meuleman, Bruno Tobback en Hermes Sanctorum-Vandevoorde betreffende de onmiddellijke bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen – 1103 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Elke Van den Brandt bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Elisabeth Meuleman, Bruno Tobback en Hermes Sanctorum-Vandevoorde betreffende de onmiddellijke bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, collega's, ik heb de toelichting al ten dele gedaan, toen ik mijn actuele vraag stelde. We willen in Vlaanderen de meest kwetsbare waardevolle bossen beschermen. Vandaag is die bescherming er nog niet. Uit een antwoord op een schriftelijke vraag blijkt dat er nog steeds veel uitzonderingen op het ontbossingsverbod worden gemaakt. Er worden noch steeds gunstige adviezen voor ontbossingen, ook in de meest kwetsbare waardevolle bosgebieden, gegeven. We denken daarom dat er dringend moet worden overgegaan tot actie. We vragen dus dat de kaart die voor bescherming moet zorgen, uiterlijk tegen 31 maart wordt gepubliceerd. Dat verklaart waarom het voorstel van resolutie vandaag moet worden goedgekeurd.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord. Euh, de heer Diependaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik kan veel verdragen, maar dat is erover. *(Gelach)*

Matthias Diependaele (N-VA): Ja, we komen anders goed overeen, hoor.

Dit is natuurlijk geen nieuw dossier. Het gaat al een tijdje mee. U kent ons standpunt; de heer Vandaele vertolkte het. Het dossier is vorige week uitvoerig in de commissie behandeld en vanmiddag ook uitvoerig in de plenaire vergadering aan bod gekomen. We zien daarom niet in waarom het niet verder zijn weg kan vinden in de commissie. Er is dus geen reden om het bij hoogdringendheid te behandelen.

De voorzitter: De heer Sanctorum-Vandevoorde heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Als de N-VA geen reden ziet tot hoogdringende behandeling, dan is er echt wel een probleem. Dit is toch een zaak van hoogdringendheid? De heer Vandaele heeft meermaals het standpunt van de N-VA-fractie verwoord. Hij wil overgaan tot een heel snelle goedkeuring van die kaart. Als het u echt menens is, dan keurt u ook de hoogdringendheid goed.

De voorzitter: De heer Vandaele zit dus toch in het complot. *(Gelach)*

De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik kan begrijpen dat de heer Vandaele het graag aan zijn fractieleider overlaat om dat hier te zeggen. In Nederland noemt men dat het gezagswoord. Eerlijk gezegd, mijnheer Diependaele: na de debatten die we vandaag en in de commissie hebben gevoerd, nog altijd niet vinden dat we aan de Vlaamse Regering dringend duidelijk moeten maken dat we het menen, getuigt niet van veel rechtlijnigheid. Blijkbaar mag de heer Vandaele zelfs niet meer het woord voeren, wat erg jammer is. Het sterkt mijn overtuiging alleen maar dat het

inderdaad om een ongelooflijk dringende zaak gaat, want blijkbaar zijn er redenen en belangen die anderen ertoe aanzetten om zich niet te haasten. Ik kan enkel vaststellen dat u zwicht voor die belangen en redenen. Wat betreft het nastreven van verandering en rechtlijnigheid van uw partij, kan dat tellen. We zullen in het vervolg de uitspraken van de heer Vandaele met een korrel zout nemen. Want hij mag ze wel zeggen, maar er iets mee doen, kan niet.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Elisabeth Meuleman, Bruno Tobback en Hermes Sanctorum-Vandevoorde betreffende de onmiddellijke bescherming van de meest kwetsbare waardevolle bossen in Vlaanderen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders en Johan Danen betreffende de beslissing om de Vlaamse Energielening te hervormen door de doelgroep te beperken voor Vlamingen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming – 1104 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Rob Beenders en Johan Danen betreffende de beslissing om de Vlaamse Energielening te hervormen door de doelgroep te beperken voor Vlamingen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, collega's, ook dit dossier verdient een hoogdringende behandeling. Minister Tommelein heeft immers enkele keren aangekondigd dat hij eerstdaags – dat wil zoiets zeggen als 'onverwijld', denk ik – zal beslissen om de Vlaamse Energielening te hervormen, lees: te beperken. Zowel vandaag als vorige week in de hoorzitting in de commissie hebben de stakeholders duidelijk gezegd dat ze dat geen goed idee vinden. Heel wat leden van de meerderheid vinden dat ook. Om ons te behoeden voor een slechte regeringsbeslissing in de komende dagen, vragen we de spoedbehandeling van dit dossier. Als het dossier naar de commissie komt, is het immers misschien al te laat. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Vooreerst dit, waarom ik het woord neem: we hebben daarover binnen de meerderheid overlegd, en dat is een goede manier van werken.

Dit thema is vorige week aan bod gekomen in de commissie, en zelfs deze voormiddag nog, heb ik me laten vertellen. Het belangrijkste is dat er een impactstudie is aangekondigd door minister Tommelein. Het lijkt me onverstandig om nu snel snel te gaan werken zonder de details van de impactstudie te kennen.

Johan Danen (Groen): Alle gekheid op een stokje: de impactstudie is er al weken of zelfs maanden, maar we krijgen ze niet in handen, ook al vragen we er al zo lang naar. Dat kan alleen maar betekenen dat er niet in staat wat jullie willen dat erin staat, en dus dat de hervorming niet nodig is. Nogmaals, daarom pleiten wij voor de spoedbehandeling, om te voorkomen dat we daar een slechte beslissing nemen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van de heren Rob Beenders en Johan Danen betreffende de beslissing om de Vlaamse Energielening te hervormen door de doelgroep te beperken voor Vlamingen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming, naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jean-Jacques De Gucht, Karl Vanlouwe, Ward Kennes, Karim Van Overmeire, Johan Verstreken en Jan Van Esbroeck betreffende het bevriezen van de toetredingsprocedure van Turkije tot de Europese Unie – 1080 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de stemmingen over de amendementen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken, Guy D'haeseleer en Anke Van dermeersch.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
5 leden hebben ja geantwoord;
97 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 2, van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken, Guy D'haeseleer en Anke Van dermeersch.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
5 leden hebben ja geantwoord;
97 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bruno Tobback tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders – 1105 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Stefaan Sintobin, Ortwin Depoortere, Tom Van Grieken, Chris Janssens, Guy D'haeseleer en Anke Van dermeersch tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders – 1106 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
5 leden hebben ja geantwoord;
97 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Johan Danen en Björn Rzoska tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders

– 1107 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
30 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Tinne Rombouts, Wilfried Vandaele en Gwenny De Vroe tot besluit van het op 15 maart 2017 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de conclusies uit het VMM-rapport betreffende de aanwending van de gemeentelijke saneringsbijdrage op de waterfactuur door de rioolbeheerders

– 1108 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
30 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 22 maart 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.43 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Mathias De Clercq, Marnic De Meulemeester, Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Bart Somers: familieverplichtingen;

Caroline Gennez, Steve Vandenberghe, Daniëlle Vanwesenbeeck: gezondheidsredenen;

Caroline Bastiaens: zwangerschapsverlof.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen,

Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache,

Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Lionel Bajart, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Lionel Bajart, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.7:**JA-stemmen:**

Lionel Bajart, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Joris Vandenbroucke